# תלמוד ירושלמי בבא מציעא

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

# פרק א

**א משנה:** שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית זֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ זֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי. זֶה יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָהּ וְזֶה יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָהּ וְיַחֲלוֹקוּ. זֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר חֶצְיָהּ שֶׁלִּי. הָאוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוּת מִשִּׁלְשָׁה חֲלָקִים וְהָאוֹמֵר חֶצְיָהּ שֶׁלִּי יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוּת מֵרְבִיעַ. זֶה נוֹטֵל שִׁלְשָׁה חֲלָקִים וְזֶה נוֹטֵל רְבִיעַ.

**הלכה:** שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית כּוּל׳. תַּנֵּי. אָדָם שֶׁאָמַר לַחֲבֵירוֹ. תֵּן לִי מְנָה שֶׁאַתָּה חַיָּיב לִי. אָמַר לוֹ. לֹא הָיוּ דְבָרִים מֵעוֹלָם. הָלַךְ וְהֵבִיא עֵדִים שֶׁחַיָּיב לוֹ נ זוּז. רִבִּי חִיָּיה רֹבָה אָמַר. הוֹדָיַית עֵדִים כְּהוֹדָיַית פִּיו וְיִשָּׁבַע עַל הַשְּׁאָר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין הוֹדָיַית עֵדִים כְּהוֹדָיַית פִּיו שֶׁיִּשָּׁבַע עַל הַשְּׁאָר. אָמַר רִבִּי לָא. מִשְּׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית דִּרְבִּי חִיָּיה רוֹבָה. מִכָּיוָן שֶׁתָּפוּשׂ בְּחֶצְיָהּ. (א)לֹא כְּמִי שֶׁהֵבִיא עֵדִים שֶׁחֶצְיָהּ שֶׁלּוֹ. וְתֵימַר. נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. אוֹף הָדָא דַּמְיָא לָהּ.

רַבָּה בַּר מָמָל וְרַב עַמְרָם סְלִיקוּ הֵן דְּרַב בֵּינַיי אָמַר לֵיהּ. אֵין מוֹסְרִין שְׁבוּעָה לְחָשׁוּד. אָמַר לֵיהּ. אֲפִילּוּ לְשׁוֹן שְׁבוּעָה אֵין מוֹסְרִין לוֹ. כֵּיצַד נִשְׁבַּע. רַב הוּנָא אָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁיֵּשׁ לִי בָּהּ וְאֵין לִי בָּהּ פָּחוֹת (מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה) [מֵחֶצְיָהּ]. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִם מִזּוֹ שְׁבוּעַת תַּקָּנָה הִיא.

תַּנֵּי. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ תוֹפְסִין בִּשְׂטָר. זֶה אוֹמֵר. שֶׁלִּי וְאָבַד מִמֶּנִּי. וְזֶה אוֹמֵר. שֶׁלִּי הוּא שֶׁפְּרַעְתִּיו לָךְ. יִתְקַיֵּים הַשְּׂטָר בְּחוֹתְמָיו. דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן [שִׁמְעוֹן בֶּן] גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. יַחֲלוֹקוּ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַתָּפוּס בָּעֵדִים. אָמַר רַב חִסְדָּא. אֵין שְׁמַעְתּוּנִיהּ אֲתַיִית כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן.

זֶה אוֹמֵר חֶצְיָהּ שֶׁלִּי. וְזֶה אוֹמֵר. שְׁלִישָׁהּ שֶׁלִּי. הָאוֹמֵר חֶצְיָהּ שֶׁלִּי יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוֹת מֵרְבִיעַ. וְהָאוֹמֵר שְׁלִישָׁהּ שֶׁלִּי יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוֹת מִשְּׁתוּת. כְּלָלוֹ שֶׁלְּדָבָר. אֵינוֹ נִשְׁבַּע אֶלָּא עַל חֲצִי שֶׁהוֹדָה.

**ב משנה:** הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד רוֹכֵב וְאֶחָד מְהַלֵּךְ. זֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי. זֶה יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָהּ וְזֶה יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָהּ וְיַחֲלוֹקוּ. בִּזְמַן שֶׁהֵן מוֹדִין אוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהֶן עֵדִים חוֹלְקִין בְּלֹא שְׁבוּעָה.

**הלכה:** הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה כּוּל׳. אָמַר רִבִּי חוּנָא. תַּנֵּי תַּמָּן. אִשָּׁה שֶׁהָיְתָה רְכוּבָה עַל גַּבֵּי בְהֵמָה וּשְׁנַיִם מְנַהִיגִין אוֹתָהּ. וְאוֹמֶרֶת. אֵילּוּ עֲבָדַיי וְהַחֲמוֹר וְהַמַּשָּׂאוּי שֶׁלִּי. וְזֶה אוֹמֵר. זוֹ אִשְׁתִּי וְזֶה עַבְדִּי וְהַחֲמוֹר וְהַמַּשָּׂאוּי שֶׁלִּי. וְזֶה אוֹמֵר. זוֹ אִשְׁתִּי וְזֶה עַבְדִּי וְהַחֲמוֹר וְהַמַּשָּׂאוּי שֶׁלִּי. צְרִיכָה גֵּט מִשְּׁנֵיהֶן. וּצְרִיכָה לְשַׁחְרֵר אֶת שְׁנֵיהֶן. וּשְׁנֵיהֶן מְשַׁחְרְרִין זֶה אֶת זֶה. וּבַחֲמוֹר וּבְמַשָּׂאוּי שְׁלָשְׁתָּן שָׁוִין.

**ג משנה:** הָיָה רוֹכֵב עַל הַבְּהֵמָה וְרָאָה אֶה הַמְּצִיאָה וְאָמַר לַחֲבֵירוֹ תְּנִיהָ לִי וּנְטָלָהּ אָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ זָכָה בָּהּ. אִם מִשְּׁנְתָנָהּ לוֹ אָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ תְּחִילָּה לֹא אָמַר כְּלוּם.

**הלכה:** הָיָה רָכוּב עַל הַבְּהֵמָה כּוּל׳. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. הָדָא הֵילְכְתָא לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם לֹא מֵרֹאשָׁהּ וְלֹא מִסּוֹפָהּ. הָיָה רָכוּב עַל גַּבֵּי בְהֵמָה וְרָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְאָמַר לַחֲבֵירוֹ. תְּנִיהָ לִי. נְטָלָהּ וְאָמַר. אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ. זָכָה בָּהּ. אִילּוּ אָמַר. זְכֵה לִי. זָכָה. חֲוֵי לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם לֹא מֵרִישָׁא וְלֹא מִסֵּיפָא.

**ד משנה:** רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְנָפַל עָלֶיהָ וּבָא אַחֵר וְהֶחֱזִיק בָּהּ זֶה שֶׁהֶחֱזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ. רָאָה אוֹתָן רָצִין אַחַר מְצִיאָה אַחַר צְבִי שָׁבוּר אַחַר גּוֹזָלוֹת שֶׁלֹּא פֵּירֵיחוּ וְאָמַר זָכָה לִי שָׂדִי זָכָה לוֹ. הָיָה צְבִי רָץ כְּדַרְכּוֹ אוֹ שֶׁהָיוּ גּוֹזָלוֹת מִפְרִיחִין וְאָמַר זָכָה לִי שָׂדִי לֹא אָמַר כְּלוּם.

**הלכה:** רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה כּוּל׳. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר אַבָּא כֹּהֵן בַּר דִּלְיָיה. אָדָם זָכָה בַּמְּצִיאָה בְּתוֹךְ ד׳ אַמּוֹת שֶׁלּוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. וְהוּא שֶׁתִּפּוֹל לְתוֹךְ יָדוֹ. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רֵישׁ לָקִישׁ. נָטַל מִקְצַת הַפֵּיאָה וְזָרַק בַּשָּׂאָר אֵין לוֹ בָּהּ כְּלוּם. אָמַר. תִּיפְתַּר בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יִזְכּוּ לִי בְּד׳ אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְמוֹר דְּבַתְרָהּ. נָפַל עָלֶיהָ וּפָרַס טַלִּיתוֹ עָלֶיהָ מַעֲבִירִין אוֹתוֹ מִמֶּנָּהּ. עוֹד הִיא בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יִזְכּוּ לִי בְּד׳ אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מִתְפַּתְּשִׁין בָּעוֹמֶר וּבָא עָנִי וַחֲטָפוֹ מִלְּפְנֵיהֶן זָכָה בּוֹ. עוֹד הִיא בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יִזְכּוּ לִי בְּד׳ אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְהָתַנֵּינָן. רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְנָפַל עָלֶיהָ וּבָא אַחֵר וְהֶחֱזִיק בָּהּ. זֶה שֶׁהֶחֱזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ. עוֹד הִיא בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יִזְכּוּ לִי בְּד׳ אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְהָתַנֵּינָן. קָרוֹב לָהּ מִגּוֹרֶשֶׁת. קָרוֹב לוֹ אֵינָהּ מִגּוֹרֶשֶׁת. מֻחֶזֶקֶת לְמֻחֶזֶקֶת מִגּוֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מִגּוֹרֶשֶׁת. חִזְקִיָּה אָמַר. בְּשִׁכַּר הַלִּיבְלָר הִיא מַתְנִיתָא. הָתִיבוֹן. וְהָכְתִיב וַאֲנִי בְּעוֹנְיִי הֲכִינוֹתִי וגו׳. וְהֵיכִי. אִם בִּנְתוּנִין בְּתוֹךְ יָדוֹ עָשִׁיר הוּא. אִי בְּשֶׁאֵינָן נְתוּנִין לְתוֹךְ יָדוֹ יֵשׁ אָדָם מַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. חֲוֵי אוֹמֵר. בִּנְתוּנִין בְּתוֹךְ ד׳ אַמּוֹת שֶׁלּוֹ. אָמַר רִבִּי אָבִין. מַהוּ בְּעוֹנְיִי. שֶׁאֵין עֲשִׁירוּת לִפְנֵי מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. דָּבָר אַחֵר. שֶׁהָיָה מִתְעַנֶּה וּמַקְדִּישׁ סְעוּדָתוֹ לַשָּׁמַיִם.

תַּנֵּי. הָאוֹמֵר. יִזְכֶּה לִי בֵּיתִי בְּמְצִיאָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹכָהּ. לֹא אָמַר כְּלוּם. יָצָא שֵׁם לִמְצִיאָתוֹ דְּבָרָיו קַיָּימִין. כְּהָדָא אָרִיסֵיהּ דְּרִבִּי בָּא בַּר מִינָא סְלִיק לְדֵיקְלָא אַשְׁכָּח גּוֹזָלִין וְנַסְתּוֹן. אֲזַל שְׁאַל לְרַב. לֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם. אֲזַל חֲזַר. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מִינָא. קַשְׁיָא לֹן הֲוִיתָא חֲזָרוּתֵי יֹתֵר מִמְּצִיאָתוֹ.

**ה משנה:** מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ חֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁגֵּרְשָׁהּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן לָהּ אֶת כְּתוּבָּתָהּ חֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלָּהֶן.

**הלכה:** מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁאֵינָן טְפוּלִין לָאֲבִיהֶן. אֲבָל אִם הָיוּ טְפוּלִין לָאֲבִיהֶן מְצִיאָתָן שֶׁלּוֹ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֵין אָדָם זוֹכֶה לַחֲבֵירוֹ בִּמְצִיאָה. אָמַר רִבִּי [הִילָא]. לֹא דָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אָכֵן אֶלָּא דְּקָשֵׁי לֵיהּ עַל הָדָא דְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת בְּכָל מְלָאכָה מְצִיאָתוֹ לַבַּעַל הַבַּיִת. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רְשׁוּת לַחֲזוֹר בּוֹ תְּהֵא מְצִיאָתוֹ לְרַבּוֹ.

מָה בֵּין עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים לְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים הוֹאִיל וְאֵינוֹ רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹתוֹ מִמְּלַכְתּוֹ מְצִיאָתוֹ לְעַצְמוֹ. עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים הוֹאִיל וְרַשַּׁאי לְשַׁנּוֹתָן מִמְּלַאכְתָּן מְצִיאָתָן לְרַבָּן. תָּנֵי חֲרֵי אִשְׁתּוֹ שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת מִמְּלַאכְתָּהּ וּמְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כּוֹפָהּ לַעֲשׂוֹת בַּצֶּמֶר. וְאֵינוֹ כוֹפָהּ לַעֲשׂוֹת בְּדָבָר אַחֵר. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מִינָא וְרִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַעַם אַחַר בָּאִשָּׁה. מַה טַּעַם אַחַר בָּאִשָּׁה. רִבִּי חַגַּיי אָמַר. מִפְּנֵי הַקְּטָטָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. שֶׁלֹּא תְהֵא מַבְרַחַת נִיכְסֵי בַּעֲלָה וְאוֹמֶרֶת. מְצִיאָה הִיא. הָתִיבוֹן בָּעִדִּים לֹא אָסְרוּ זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי זֶה.

מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁגֵּירְשָׁהּ. רִבִּי יוֹסָנָא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. אָדָם שֶׁגֵּירַשׁ אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתוּבָּתָהּ חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ עַד שֶׁיִּתֵּן לָהּ פְּרוּטָה אַחֲרוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁגֵּירְשָׁהּ. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. שֶׁלֹּא תֹאמַר. הוֹאִיל וְחַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ עַד שֶׁיִּתֵּן לָהּ פְּרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה תְּהֵא מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ. לְפוּם כֵּן צָרִךְ מִתְנִיתָא.

**ו משנה:** מָצָא שְׁטָרֵי חוֹב אִם יֵשׁ בָּהֶם אַחֲרִיוּת נְכָסִים לֹא יַחֲזִיר שֶׁבֵּית דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן. אֵין בָּהֶם אַחֲרִיוּת נְכָסִים יַחֲזִיר שֶׁאֵין בֵּית דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יַחֲזִיר שֶׁבֵּית דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן.

**הלכה:** מָצָא שְׁטָרֵי חוֹב כוּל׳. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. בֵּין שְׁטָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרִיוּת נְכָסִין וּבֵין שְׁטָר שֶׁאֵין בּוֹ אַחֲרִיוּת נְכָסִין גּוֹבֶה מִנְּכָסִין בְּנֵי חוֹרִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר לְאֵי זֶה דָּבָר הוּא מַחֲזִיר. לָצוּר עַל פִּי צְלוֹחִיתוֹ. רַב אָמַר. יוֹרֵשׁ כְּמְשׁוּעְבָּד. כְּשֵׁם שֶׁמְּלָוֶה בְעֵדִים אֵינָהּ נִיגְבֵּית מִמְּשׁוּעְבָּדִין כָּךְ אֵינָהּ נִגְבֵּית מִן הַיּוֹרְשִׁין. שְׁמוּאֵל אָמַר. דְּאִיקְנֵי אֵינָהּ גּוֹבָה מִמְּשׁוּעְבָּדִין. הָא מִבְּנֵי חֹרֵי גְבֵי. הָכָא אָתְּ מַר. גּוֹבֶה. וְהָכָא אָתְּ מַר. אֵינוֹ גּוֹבֶה. לֹא דָמֵי מִי שֶׁשִּׁיעְבֵּד מִקְצָת לְמִי שֶׁלֹּא שִׁיעְבֵּד כָּל עִיקָּר.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. שֶׁאָנִי אוֹמֵר. כָּתַב לִלְווֹת וְלֹא לָוָה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אִם הָיָה הַלּוָוֶה מוֹדֶה חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אִם הוּחְזַק הַשְּׁטָר בְּיַד הַמַּלְוֶה חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. וּתְלִיתְהוֹן מִתַּבְּרִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יַחֲזִיר. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי קֻנוֹנְיָא. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה זְמַנּוֹ יוֹצֵא לְבוֹ בַיּוֹם יַחֲזִיר.

[וַאֲפִילוּ אֵין זְמַנּוֹ יוֹצֵא לבוֹא בַיּוֹם יַחֲזִיר. מָהוּ פְלִיג. ומד רִבִּי אַבָּהוּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי קֻנוֹנְיָה. ומד רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה זְמַנּוֹ יוֹצֵא לְבוֹא בַיּוֹם יַחֲזִיר.]

**ז משנה:** מָצָא גִיטֵּי נָשִׁים וְשִׁיחְרוּרֵי עֲבָדִים דִּייתִיקֵי מַתָּנָה וְשׁוֹבְרִין חֲרֵי זֶה לֹא יַחֲזִיר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּתוּבִין הָיוּ וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא לִתֵּן.

**הלכה:** מָצָא גִיטֵּי נָשִׁים וכְתוּבוֹת חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. וכְתוּבָּה לֹא הִיא חֲזָקָה.

שְׁטָר שֶׁלְּוָה בּוֹ וּפְרָעוֹ לֹא יַחֲזוֹר וְיִגְבֶּה בּוֹ מִפְּנֵי מֵירַע כּוֹחָן שֶׁל לְקוּחוֹת. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וַאֲפִילוּ לְבוֹ בַיּוֹם. רִבִּי זֵירָא בָעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. הָכָא אַתְּ מַר. אֲפִילוּ לְבוֹ בַיּוֹם. וְהָכָא אַתְּ מַר. אִם זְמַנּוֹ יוֹצֵא לְבוֹ בַיּוֹם יַחֲזִיר. אָמַר לֵיהּ. אָדָם מָצוּי לִלְוֹת וְלִפְרוֹעַ לְבוֹ בַיּוֹם. וְאֵין אָדָם עָשׂוּי לִפְרוֹעַ וְלִלְוֹות לְבוֹ בַיּוֹם. רִבִּי חַגַּיי בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. הוּא הַזְּמַן וְהֵן הָעֵדִים וְהוּא הַמַּלְוֶה מָהוּ מִפְּנֵי מֵירַע כּוֹחָן שֶׁל לְקוּחוֹת. אָמַר לֵיהּ. בְּשֶׁלֹּא נִשְׁתַּעְבְּדוּ נְכָסִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. בְּשֶׁלֹּא חָתְמוּ הָעֵדִים עַל אוֹתָהּ הַמַּלְוָה.

**ח משנה:** מָצָא אִגְרוֹת שׁוּם וְאִגְרוֹת מָזוֹן וּשְׁטָרֵי חֲלִיצָה וּמֵאוּנִין וּשְׁטָרֵי בֵּירוּרִין וְכָל מַעֲשֶׂה בֵית דִּין חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. מָצָא בַחֲפִיסָה אוֹ בִגְלוֹסְקָמָא תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטָרוֹת אוֹ אֲגוּדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. וְכַמָּה הִיא אֲגוּדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בָזֶה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֶחָד הַלּוָוֶה מִשְּׁלֹשָׁה יַחֲזִיר לַלּוָוֶה שְׁלֹשָׁה הַלּוָוִים מֵאֶחָד יַחֲזִיר לַמַּלְוֶה. מָצָא שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו וְאֵין יָדוּעַ מַה טִיבוֹ יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלָיָהוּ. אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סִמְפּוֹן יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁבְּסִימְפּוֹן.

**הלכה:** מָצָא אִיגְרוֹת שׁוּם כוּל׳. רַב יִרְמְיָה בְשֵׁם רַב. אִם הָיָה אִישׁ הַדַּיְינִין חֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. רִבִּי חָמָא אָבוּי דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. אַשְׁלֵי דַיְינִין שֶׁבַּגָּלְיוֹת גָּזְלֵי דַיְינִין שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

רַב הַמְנוּנָא אָמַר. נִכְתְּבָה אוֹנוֹ בְּאֶחָד בְּנִיסָן נִיתַּן הַכֶּסֶף בָּעֲשָׂרָה בְנִיסָן צְרִיכִין לִכְתּוֹב. אַף עַל פִּי שֶׁכְּתַבְנוּ כְתָב בְּאֶחָד בְּנִיסָן כֵּן נֹגְמַר שֶׁיִּתֵּן הַכֶּסֶף בָּעֲשָׂרָה בְנִיסָן.

רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. סִימְפּוֹן שֶׁיּוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַמַּלְוֶה בִּכְתַב יְדֵי הַמַּלְוֶה פָּסוּל. אֲנִי אוֹמֵר. מִתְעַסֵּק הָיָה בִּשְׁטָרוֹתָיו. הָא מִתַּחַת יְדֵי אַחֵר כָּשֵׁר. רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לְעוֹלָם אֵין סִימְפּוֹן כָּשֵׁר עַד שֶׁיֵּצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַמַּלְוֶה בִּכְתַב יְדֵי הַלְוֶה. וְהַתַּנְיָנָן. שֶׁלֹּא פִיקְּדָנוּ אַבָּא וְשֶׁלֹּא אָמַר לָנוּ אַבָּא וְשֶׁלֹּא מָצִינוּ שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁשְּׁטָר זֶה פָּרוּעַ. הָא אִם נִמְצָא פָּרוּעַ. מַאי כְּדוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר כְּגוֹן הָדָא דְרַיְתִיקִי. שֶׁאֵין אָדָם מָצוּי לְפַגֵּם דְּרַיְתִיקִין שֶׁלּוֹ.

## פרק ב

**א** **משנה:** אֵילּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ וְאֵילּוּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. אֵילּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ מָצָא פֵּירוֹת מְפוּזָּרִין מָעוֹת מְפוּזָּרוֹת כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְעִיגּוּלֵי דְּבֵילָה כִּכָּרוֹת שֶׁל נַחְתּוֹם מַחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים וַחֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר וּגְיִדֵי צֶמֶר הַבָּאוֹת מִמִּדִּינָתָן וַאֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן וּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל אַרְגָּמָן חֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ.

**הלכה:** אֵילּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ כול׳. מְנַיִין לְיֵיאוּשׁ בְּעָלִין מִן הַתּוֹרָה. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק. כֵּן תַּעֲשֶׂה לַחֲמוֹרוֹ וגו׳. אֶת שֶׁאָבוּד לוֹ וּמָצוּי לָךְ אַתְּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ אָבוּד לוֹ וּמָצוּי לָךְ אֵין אַתְּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. יָצָא יֵיאוּשׁ בְּעָלִים שֶׁאָבוּד מִמֶּנּוּ וּמִכָּל אָדָם.

תַּנֵּי. מָצָא כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז. בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד חַיָּיב לְהַכְרִיז. אֲלוּמּוֹת בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד חַיָּיב לְהַכְרִיז. עִיגּוּלֵי דְּבֵילָה. הָדָא דְתֵימַר בְּאֵילֵּין עִיגּוּלַיָּיא רַבְרְבַיָּא. בְּרַם בְּאֵילֵּין זְעִירַיָּיא דְּאַתְיָין מִבָּצְרָה חַיָּיב לְהַכְרִיז מִשּׁוּם סִימָנֵי מָקוֹם. חֲתִיכוֹת שֶׁלְּבָשָׂר וּבְתוֹכָן כִּכָּר אַחַת אוֹ כּוּלָּיָה אַחַת חַיָּיב לְהַכְרִיז. מַחֲרוֹזוֹת שֶׁלְּדָגִים וּבְתוֹכָן יָרָק אֶחָד אוֹ לָכִיס אֶחָד חַיָּיב לְהַכְרִיז.

**ב** **משנה:** רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁינּוּי חַיָּיב לְהַכְרִיז. כֵּיצַד מָצָא עִיגּוּל וּבְתוֹכוֹ חֶרֶס כִּכָּר וּבְתוֹכוֹ מָעוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר כָּל כְּלֵי אֶנְפּוֹרְיָא אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז.

**הלכה:** רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁינּוּי כול׳. תַּנֵּי. בְּמִשּׁוּקָּע בּוֹ. הָכָא אַתְּ מַר. בְּמִשּׁוּקָּע בּוֹ. וְכָא אַתְּ מַר. בְּנָתוּן בּוֹ דֶּרֶךְ הִינּוּחַ. הֵן דְּתֵימַר בְּמִשּׁוּקָּע בּוֹ. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהֵן דְּתֵימַר בְּנָתוּן בּוֹ דֶּרֶךְ הִינּוּחַ. בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. וַאֲפִילּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בְּנָתוּן בּוֹ דֶּרֶךְ הִינּוּחַ אֲנִי אוֹמֵר. דֶּרֶךְ נְפִילָה עָלָיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. כְּלֵי אֶנְפּוֹרְיָא אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז. אָמְרָה רִבִּי יוֹחָנָן וְתַנֵּי לָהּ. וְאֵילּוּ הֵן. כְּגוֹן בַּדֵּי מְחָטִין וְצִינּוֹרִיּוֹת וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁלְּקַרְדּוּמוֹת. אֲמוֹרֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי אַשְׁכָּח עָזִיל כְּרִיךְ בְּמִקְטוֹרָה. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ. הֵן אַשְׁכַּחְתִּינֵיהּ. בְּסִימְטָא. בְּפַלְטְיָא. דּוּ בָעֵי מִיפְתְּרִינָהּ כְּהָדָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דְּמַתְנִיתָן.

**ג** **משנה:** וְאֵילּוּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. מָצָא פֵּירוֹת בְּכֶלִי אוֹ כֶלִי כְּמוֹת שֶׁהוּא. מָעוֹת בְּכִיס אוֹ כִיס כְּמוֹת שֶׁהוּא. צִיבּוּרֵי פֵּירוֹת צִיבּוּרֵי מָעוֹת שְׁלֹשָׁה מַטְבֵּיעוֹת זֶה עַל גַּב זֶה. כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְכִיכָּרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת וְגִיזֵי צֶמֶר הַלְקוּחוֹת מִבֵּית הָאוּמָּן. כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן חַיָּיב לְהַכְרִיז.

**הלכה:** וְאֵילּוּ חַיָּיב לְהַכְרִיז כול׳. רַב יְהוּדָה אָמַר. ג מַטְבֵּיעוֹת שֶׁלּוֹ מְלָכִים. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. וַאֲפִילּוּ שְׁלָשְׁתָּן שֶׁלְּמֶלֶךְ אֶחָד וַעֲשׂוּיִין גּוֹדָלִין. שֶׁלּוֹ מְלָכִים וַעֲשׂוּיִין ג גּוֹדָלִין. אוֹ אֲפִילּוּ שְׁלָשְׁתָּן שֶׁלְּמֶלֶךְ אֶחָד וַעֲשׂוּיִין גּוֹדָלִין.

כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן חַיָּיב לְהַכְרִיז. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין הֲוָה כְּגוֹן אֲהֶן מַצּוּבָה אֵין חַיָּיב לְהַכְרִיז. מָהוּ כְּגוֹן אֲהֶן מַצּוּבָה. כְּגוֹן אָהֵין קַרְפִּיפָא שֶׁלִּשְׁלֹשָׁה בְנֵי אָדָם. מִכַּיָּון דְּלָא יָדַע לְמָאן מְחַזְּרָה אֵין חַיָּיב לְהַכְרִיז. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. בַּר נַשׁ הֲוָה מְהַלֵּךְ חוֹרֵי רִבִּי חֲלַפְתָּא נְפַל מִינַּייהוּ חַד דֵּינָר. מִכַּיָּון דְּלָא יָדַע לְמָאן מְחַזְּרָה אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז. שִׁמְעוֹן בַּר וָוה הֲוָה מְהַלֵּךְ חוֹרֵי רִבִּי לָעְזָר. נְפַל מִינֵּיהּ דֵּינָר. אוֹשְׁטֵיהּ לֵיהּ שִׁמְעוֹן בַּר וָוה. אֲמַר לֵיהּ. כְּבָר נִתְיָאַשְׁתִּי מִינֵּיהּ. אָמְרִי. לֹא אִיתְכַּוֵון רִבִּי לָעְזָר אֶלָּא לְזַכְוִייהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּגִין דַּהֲוָה אִינַּשׁ מִסְכֵּן.

**ד** **משנה:** מָצָא אַחַר הַגַּפָּה אוֹ אַחַר הַגָּדֵר גּוֹזָלוֹת מְקוּשָּׁרִין אוֹ בִּשְׁבִילִין שֶׁבַּשָּׂדוֹת חֲרֵי זֶה לֹא יִגַּע בָּהֶן. מָצָא כֶּלִי בָּאֲשָׁפוֹת אִם מְכוּסֶּה לֹא יִגַּע בּוֹ וְאִם מְגוּלֶּה נוֹטֵל וּמַכְרִיז. מָצָא בַּגַּל וּבְכוֹתֶל יָשָׁן חֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. מָצָא בְּכוֹתֶל חָדָשׁ מֵחֶצְיוֹ וּלְחוּץ שֶׁלּוֹ מֵחֶצְיוֹ וּלְפָנִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מַשְׁכִּירוֹ לַאֲחֵרִים אֲפִילּוּ בְתוֹךְ הַבַּיִת חֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ.

**הלכה:** מָצָא אַחַר הַגַּפָּה כול׳. רַב יְהוּדָה אָמַר. וּבִלְבַד גּוֹזָלוֹת מְקוּשָּׁרִין בְּכַנְפֵּיהֶן. רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא אַשְׁכַּח חָמָר מִכְסֵי בַחֲפִיסָה וְנַסְתֵּיהּ. אָזַל שְׁאַל לְרַב. אָמַר לֵיהּ. לָא עֲבַדְתְּ טָבוּת. אָמַר לֵיהּ. חַזָּרֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. לָא. דְּנִימַר אָתָא מָרֵיהּ בְּעֵי לֵיהּ וְלָא אַשְׁכְּחֵיהּ וְאִיתְיַיאַשׁ מִינֵּיהּ.

תַּנֵּי. מָצָא בְּאַשָּׁפָה חַיָּיב לְהַכְרִיז. שֶׁדֶּרֶךְ הָאַשָּׁפָה לְהִיטַּלְטֵל. מָצָא בַּגַּל וּבְכוֹתֶל יָשָׁן חֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. שֶׁלְּאֻמּוֹרִיִּים הָיוּ. תַּנֵּי. מָצָא בֵּין פַּסִּים לַפַּסִּים. מִן הָאֲגַף וְלִפְנִים כְּלִפְנִים. מִן הָאֲגַף וּלְחוּץ כִּלְחוּץ. אִם הָיָה מְפוּלָּשׁ לִפְנִים אֲפִילּוּ מֵחֶצְיוֹ וּלְחוּץ חֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מְפוּלָּשׁ לְחוּץ

אֲפִילּוּ מֵחֲצְיוֹ וְלִפְנִים חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלְּמוֹצָאֵיהֶן.

הָיָה מַשְׁכִּירָן לַאֲחֵרִים אֲפִילּוּ מָצָא בְתוֹךְ הַבַּיִת חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלּוֹ. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. בְּפוּנְדָּק אִיתְפַּלְגוֹן. אֲבָל בֶּחָצֵר כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁהוּא שֶׁלְּמוֹצָאוֹ.

**ה משנה:** מָצָא בַחֲנוּת חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלּוֹ. בֵּין הַתֵּיבָה וְלַחֲנָווֹנִי חֲרֵי הוּא שֶׁל חֲנָווֹנִי. לִפְנֵי הַשּׁוּלְחָנִי חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלּוֹ. בֵּין הַכִּיסֵּא וְלַשּׁוּלְחָנִי חֲרֵי הוּא שֶׁל שּׁוּלְחָנִי. הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת מֵחֲבֵירוֹ אוֹ שֶׁשִּׁילַּח לוֹ חֲבֵירוֹ פֵּירוֹת וּמָצָא בְתוֹכוֹ מָעוֹת חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלּוֹ. וְאִם הָיוּ צְרוּרִין נוֹטֵל וּמַכְרִיז. אַף הַשִּׁמְלָה הָיְתָה בְּכָלָל כָּל אֵילּוּ וְלָמָּה יָצָאת. לְהַקִּישׁ אֵלֶיהָ לוֹמַר לָךְ מַה שִּׁמְלָה מְיוּחֶדֶת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סִימָנִין וְיֵשׁ לָהּ תּוֹבְעִין אַף כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סִימָנִין וְיֵשׁ לָהּ תּוֹבְעִין חַיָּב לְהַכְרִיז.

**הלכה:** מָצָא בַחֲנוּת חֲרֵי אִילּוּ שֶׁלּוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. עַל גַּבֵּי כִסֵּא שֶׁלּוֹ עַל גַּבֵּי תֵּיבָה שֶׁלּוֹ.

שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח הָוָה עָסִיק בְּהָדָא כֵיתָנָא. אָמְרִין לֵיהּ תַּלְמִידוֹי. רִבִּי. אַרְפֵּי מִינָּךְ וַאֲנָן זַבְּנִין לָךְ חָדָא חֲמָר וְלֵית אַתְּ לָעֵי סוּגִין. אֲזַלוֹן זַבְּנוֹן לֵיהּ חָדָא חֲמָר מֵחַד סִירְקַאי וּתְלִי בֵיהּ חָדָא מַרְגְּלִי. אֲתוֹן לְגַבֵּיהּ אָמְרִין לֵיהּ. מִן כְּדוֹן לֵית אַתְּ צְרִיךְ לָעֵי תּוּבָן. אֲמַר לוֹן. לָמָּה. אָמְרִין לֵיהּ. זְבַנִּינָן לָךְ חַד חֲמָר מֵחַד סִירְקַאי וּתְלִי בֵיהּ חָדָא מַרְגְּלִי. אֲמַר לוֹן. וְיָדַע בָּהּ מָרָהּ. אָמְרִין לֵיהּ. לָא. אֲמַר לוֹן. אִיזַל חֲזַר. לֹא כֵן אָמַר רַב חוּנָא בֵּיבַי בַּר גּוֹזְלוֹן בְּשֵׁם רַב. הָתִיבוֹן קוֹמֵי רִבִּי. אֲפִילּוּ כְּמַאן דָּמַר. גְּזֵילוֹ שֶׁלְּגוֹי אָסוּר. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֲבֵידָתוֹ מוּתֶּרֶת. מַה אַתּוֹן סָבְרִין שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח בַּרְבְּרוֹן הֲוָה. בְּעֵי הֲוָה שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח מַשְׁמַע בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּיהוּדָאֵי מֵאַגַר כָּל הֲדֵין עָלְמָא.

וְיֵידָע אָמְרָה דָא. רִבִּי חֲנִינָה מִשְׁתָּעֵי הֲדֵין עוֹבְדָא. רַבָּנִין סַבַּיָּא זְבָנִין חַד כְּרִי דְחִיטִין מֵאִילֵּין דְּאִיסְרְטוּס וְאַשְׁכְּחוֹן בֵּיהּ חָדָא צְרָרָא דְדִינָרֵי וַחֲזָרוֹנֵיהּ לְהוֹן. אָמְרִין. בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּיהוּדָאֵי.

אַבָּא אוֹשַׁעְיָה אִישׁ טוֹרְיָא [הָוָה קָצָר. עֲלַת מַלְכְּתָא מַסְחֵי גַּו מְגִירָה דְמַיָּא וְאוֹבְדָת בִּינְדִילִנִין דִּידָהּ וְאַשְׁכְּחָהּ. מִי נְפָקָא אוֹשְׁטֵיהּ לָיהּ. אָמְרָה. אֲהֵין לָהֶן. לִי אֲהֵן מַהוּ חָשׁוּב עָלַי אִית לִי טָבִין מִינֵּיהּ אִית לִי סוּגִין מִינֵּיהּ. אֲמַר לָיהּ. אוֹרַיְתָא גָּזְרַת דְּנַחְזוֹר. אָמְרָה. בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּיהוּדָאֵי.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוֹסַרְטַיי סְלַק לְרוֹמִי. אוֹבְדָת מַלְכְּתָא דִילְנִיה דִּידָהּ וְאַשְׁכְּחֵיהּ. אַפְקַת כְּרוּז בְּמְדִינְתָא. מָאן דְּמְחַזַּר לָהּ בְּגוֹ ל יוֹמִין יְסַב אָכֵן וְאָכֵן. בָּתַר ל יוֹמִין אִיתְרִים רֵישֵׁיהּ. לָא חֲזָרֵיהּ גּוֹ ל יוֹמִין. בָּתַר ל יוֹמִין חֲזָרֵיהּ. אָמְרָה לֵיהּ. לָא חֲוִית בְּמְדִינְתָא. אֲמַר לָהּ. אִין. אָמְרָה לֵיהּ. וְלָא שְׁמָעַת קָלָא דְכְרוּזָא. אֲמַר לָהּ. אִין. אָמְרָה לֵיהּ. וּמַה מַר. אֲמַר לָהּ. מָאן דְּמְחַזַּר לָהּ גּוֹ ל יוֹמִין יְסַב אָכֵן וְאָכֵן. בָּתַר ל יוֹמִין יִתְרִים רֵישֵׁיהּ. אָמְרָה לֵיהּ. וְלָמָּה לָא חֲזַרְתִּינֵיהּ גּוֹ ל יוֹמִין. אֲמַר לָהּ. דְּלָא תֵימְרוֹן בְּגִין דַּחֲלְתִּיהּ עָבְדִית אֶלָּא בְּגִין דַּחֲלְתִּיהּ דְּרַחֲמָנָא. אָמְרָה לֵיהּ. בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּיהוּדָאֵי.

אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס מָקְדוֹן סְלִיק גַּבֵּי מַלְכָּא קַצָּיָא. חֲמָא לֵיהּ דְּהַב סַגִּין כְּסַף סַגִּין. אֲמַר לֵיהּ. לָא דְהָבְךְ וְלָא כַסְפָּךְ אֲנָא צָרִיךְ. לָא אֲתִית אֶלָּא מֵיחְמֵי פְּרוֹכְסִין דִּידְכוֹן הֵיךְ אַתּוּן יְהָבִין הֵיךְ אַתּוּן דַּיָּינִין. עַד דּוּ עָסְקִין עִימֵּיהּ אֲתָא בַר נַשׁ חַד דְּאִין עִם חַבְרֵיהּ דְּזַבֵּן חָדָא (חֶלְקָה וַחֲסָפְתָּהּ) [קִיקְלָה וַחֲפָרוֹנָהּ] וַאֲשְׁכְּחוֹן בָּהּ סִימָא דְּדֵינָרֵי. אָהֵן דְּזַבֵּן הֲוָא מַר. קִיקִילְתָא זְבָנִית סִימָא לָא זְבָנִית. אָהֵן דְּזַבֵּין הֲוָא מַר. קִיקְלָתָא וְכָל דְּאִית בָּהּ זַבִּינִית. עַד דְּאִינּוּן עָסְקִין דֵּין עִם דֵּין אֲמַר מַלְכָּא לְחַד מִינַּייהוּ. אִית לָךְ בַּר דָּכָר. אֲמַר לֵיהּ. אִין. אֲמַר לְחַבְרֵיהּ. אִית לָךְ בְּרַת נוּקְבָה. אֲמַר לֵיהּ. אִין. אֲמַר לוֹן. אַסְבּוֹן דֵּין לְדֵין וְסִימָא יְהֵוִי לִתְרַוֵּיהוֹן. שָׁרֵי גְחִיךְ. אֲמַר לֵיהּ. לָמָּה אַתְּ גְּחִיךְ. לָא דָנִית טַבָּאוּת. אֲמַר לֵיהּ. אִילּוּ הֲוָה הָדֵין דִּינָא גַּבְכוֹן הֵיךְ הֲוִיתוֹן דָּנִין. אֲמַר לֵיהּ. קָטְלִין דֵּין וְדִין וְסִימָא עָלַת לְמַלְכָּא. אֲמַר לֵיהּ. כָּל הָכִי אַתּוּן רָחֲמִין דְּהַב סוּגִי. עֲבַד לֵיהּ אַרְיסְטוֹן. אֲפִיק קוֹמֵי קוֹפֵד דִּדְהַב תַּרְנוּגְלִין דִּדְהַב. אֲמַר לֵיהּ. דְּהַב אֲנָא אָכֵל. אֲמַר לֵיהּ. תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא. דְּהַב לֵית אַתּוּן אָכְלִין וְלָמָּה אַתּוּן רָחֲמִין דְּהַב סוּגִין. אֲמַר לֵיהּ. דַּנְחָא עֲלֵיכוֹן שְׁמָשָׁא. אֲמַר לֵיהּ. אִין. נְחִית עֲלֵיכוֹן מִיטְרָא. אֲמַר לֵיהּ. אִין. אֲמַר לֵיהּ. דִּילְמָא אִית גַּבֵּיכוֹן בְּעִיר דָּקִיק. אֲמַר לֵיהּ. אִין. תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא. לֵית אַתּוּן חַיִּין אֶלָּא בִּזְכוּת בְּעִירָא דָּקִיקָא. דִּכְתִיב אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יי.

**ו משנה:** עַד אֵימָתַי חַיָּב לְהַכְרִיז. עַד כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ שְׁכֵינָיו דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁלֹשָׁה רְגָלִים וְאַחַר הָרֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעַת יָמִים כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה וְיַחֲזוֹר שְׁלֹשָׁה וְיַכְרִיז יוֹם אֶחָד.

**הלכה:** עַד מָתַי חַיָּב לְהַכְרִיז כול׳. תַּנֵּי. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַכְרִיזִין שְׁלֹשָׁה רְגָלִים וְאַחַר רֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעַת יָמִים כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ שְׁלֹשָׁה וְיַחֲזוֹר שְׁלֹשָׁה וְיַכְרִיז יוֹם אֶחָד. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מַכְרִיזִין שְׁלֹשָׁה יָמִים. מִן הַסַּפָּנָה וְאֵילַךְ הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא מוֹדִיעַ לִקְרוֹבָיו וְלִשְׁכֵינָיו וְרַייוֹ.

**ז משנה:** אָמַר אֶת הָאֲבֵידָה וְלֹא אָמַר אֶת סִימָנֶיהָ חֲרֵי זֶה לֹא יִתֵּן. וְהָרַמַאי אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר סִימָנֶיהָ חֲרֵי זֶה לֹא יִתֵּן לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַד דְּרוֹשׁ אָחִיךָ אוֹתוֹ. עַד שֶׁתִּדְרוֹשׁ אֶת אָחִיךָ אִם רַמַּאי הוּא אִם אֵינוֹ רַמַּאי.

**הלכה:** אָמַר אֶת הָאֲבִידָה כול׳. אִי זֶהוּ רַמַּאי. עֶבֶד גַּרְמֵיהּ מְחַזֵּר מְצִיאָן. וַעֲבַד חָדָא רַבָּה וְטָבָה. הֵיךְ הוּא עֲבִיד רַבָּה וְטָבָא. חֲמֵי לֵיהּ בִּירְיָיתָא מְחַזֵּר מְצִיאָן וּמַפְקִידִין גַּבֵּיהּ וְהוּא נְסִיב כּוּלָּא וַאֲזִיל לֵיהּ. וְאִית דָּמְרִין. אֲזִיל לְכְנִישְׁתָּא וּשְׁמַע סֵימָנִין וַאֲזַל לְכְנִישְׁתָּא חוֹרֵי וַאֲמַר סֵימָנָא וּנְסַב לֵיהּ.

**ח משנה:** כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל יַעֲשֶׂה וְיֹאכַל. וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל יִמָּכֵר שֶׁנֶּאֱמַר וַהֲשֵׁבוֹתוֹ לוֹ. רְאֵה הֵיאַךְ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. מַה יְהֵא בָּדָמִים. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ חַייָב בַּאֲחֲרָיוּתָן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ אֵינוֹ חַייָב בַּאֲחֲרָיוּתָן.

**הלכה:** כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל כול׳. תַּנֵּי. שֶׁלֹּא יֹאכַל עֶגֶל לָעֲגָלִים וְסָיִיח לַסָּיִיחִין וְתַרְנְגוֹל לְתַרְנְגוֹלִין. עוֹבְדָא הֲוָה בְחַד בַּר נַשׁ דְּאַשְׁכַּח חֲמִשָּׁה עֲגָלִין וַהֲוָה מַזְבִּין וּמוֹכְלִינוֹן עַד דְּקָמוֹן עַל חַד. רַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. הַלָּכָה כְרִבִּי טַרְפוֹן בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן. רִבִּי בָּא וְרַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רִבִּי כְרִבִּי טַרְפוֹן בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן. רַב יְהוּדָה אָמַר. תַּלְמִיד חָכָם אֵין צָרִיךְ לִיתֵּן סִימָן. אָמַר רַב הוּנָא. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הָיָה צָרוֹר מָעוֹת לֹא יַגַּע בָּהֶן. יְהוּדָה בְּרִיבִּי עָאל לְכְנִישְׁתָּא. שְׁבַק סַנְדָּלוֹי וְאָזַלִין. אָמַר. אִילּוּ לָא אָזְלִית לְכְנִישְׁתָּא לָא אָזְלוֹן סַנְדָּלַיי. רִבִּי יוֹסֵי הֲוָה יָתִיב מַתְנֵי וְעַל מִיתָא. מָן דְּקָם לֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם. וּמָן דִּיתִיב לֵיהּ לֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם.

**ט משנה:** מָצָא סְפָרִים קוֹרֵא בָהֶן אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת גּוֹלְלָן. אֲבָל לֹא יִלְמוֹד בָּהֶן בַּתְּחִילָּה וְלֹא יִקְרָא אַחֵר עִמּוֹ. מָצָא כְּסוּת מְנֻעָרָה אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם וְשׁוֹטְחָהּ לְצָרְכָּהּ אֲבָל לֹא לִכְבוֹדוֹ. כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי נְחוֹשֶׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְצָרְכָּן אֲבָל לֹא לְשָׁחֲקָן. כְּלֵי זָהָב וּכְלֵי זְכוּכִית לֹא יִגַּע בָּהֶן עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ. מָצָא שַׂק אוֹ קוּפָּה וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִיטּוֹל הֲרֵי זֶה לֹא יִטּוֹל.

**הלכה:** מָצָא סְפָרִים כול׳. תַּנֵּי. מָצָא סְפָרִים קוֹרֵא בָהֶן אַחַת לְכָל יוֹם. אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת גּוֹלְלָן. וְלֹא יִקְרָא פָּרָשָׁה וְיִשַּׁנֶּה. וְלֹא יִקְרָא פָּרָשָׁה וְיִתְרַגֵּם. וְלֹא יִפְתַּח בּוֹ יוֹתֵר מִגֹּ֣ דַּפִּין. וְלֹא יִקְרוֹ בּוֹ גֹּ֣ בְּכֶרֶךְ אֶחָד. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בַּחֲדָשִׁים. אֲבָל בִּישִׁישִׁים שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. כְּלֵי כֶסֶף מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּצוֹנְנִין אֲבָל לֹא בְחַמִּין מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁחִירָן. כְּלֵי נְחוֹשֶׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּחַמִּין אֲבָל לֹא עַל יְדֵי הָאוֹר מִפְּנֵי שֶׁמַּפְחִיתָן. מִגְּרִיפוֹת וְקַרְדּוּמוֹת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּרַךְ אֲבָל לֹא בְקָשֶׁה. מַגְרִיפָּה מְקַבֵּל בָּהּ אֶת הַטִּיט וּמַדִּיחָהּ וּמַנִּיחָהּ בִּמְקוֹמָהּ. קוֹרְדּוֹם מְבַקֵּעַ בּוֹ עֵצִים אֲבָל לֹא צִינִּים וַעֲצֵי זַיִת. כֵּיצַד שֶׁאִתּוֹ אוֹמֵר בְּמוֹצֵא כָּךְ אַתָּה אוֹמֵר בְּמַפְקִיד. הַמַּפְקִיד כְּסוּת אֵצֶל חֲבֵירוֹ מְנֻעָרָה אַחַת לְכָל יוֹם. וְאִם הָיְתָה מְרוּבָּה גּוֹבֶה שְׂכָרוֹ מִמֶּנָּהּ.

**י משנה:** אִי זוֹ הִיא אֲבִידָה. מָצָא חֲמוֹר אוֹ פָּרָה רוֹעִין בַּדֶּרֶךְ אֵין זוֹ אֲבִידָה. חֲמוֹר וְכֻלָּיו הֲפוּכִין וּפָרָה רָצָה בֵּין הַכְּרָמִים הֲרֵי זוֹ אֲבִידָה. הֶחֱזִירָהּ וּבָרְחָה הֶחֱזִירָהּ וּבָרְחָה אֲפִילּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים חַייָב לְהַחֲזִירָהּ שֶׁנֶּאֱמַר הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם. הָיָה בָטֵל מִסְּלַע לֹא יֹאמַר לוֹ תֵּן לִי סֶלַע אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוֹעֵל בָּטֵל. אִם יֵשׁ בֵּית דִּין מַתְנֶה עִמּוֹ בִּפְנֵי בֵית דִּין. אִם אֵין שָׁם בֵּית דִּין בִּפְנֵי מִי מַתְנֶה. שֶׁלּוֹ קוֹדֵם. מְצָאָהּ בָּרֶפֶת אֵינוֹ חַייָב בָּהּ. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים חַייָב בָּהּ. הָיְתָה בֵין הַקְּבָרוֹת אַל יִסַּמֵּא לוֹ. אִם אָמַר לוֹ אָבִיו הִיסַּמֵּא אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ אַל תַּחֲזִיר לֹא יִשְׁמַע לוֹ. פִּירֵק וְטָעַן פִּירֵק וְטָעַן אֲפִילּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים חַייָב שֶׁנֶּאֱמַר עָזוֹב תַּעֲזוֹב. הָלַךְ וְיָשַׁב לוֹ וְאָמַר הוֹאִיל וְעָלַיִךְ מִצְוָה אִם רָצִיתָה לְפָרוֹק פְּרוֹק פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר עִמּוֹ. הָיָה חוֹלֶה אוֹ זָקֵן חַייָב. מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לְפָרוֹק אֲבָל לֹא לִטְעוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף לִטְעוֹן. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אִם הָיָה עָלָיו יוֹתֵר מִמַּשּׂוֹאוֹ אֵינוֹ זָקוּק לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר תַּחַת מַשָּׂאוֹ מַשְּׂאוֹי שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲמוֹד בּוֹ.

**הלכה:** אִי זוֹ הִיא אֲבִידָה כול׳. מָצָא בֶּרֶפֶת אֵין חַייָב בָּהּ. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים חַייָב. בֵּין הַקְּבָרוֹת אַל יִסַּמֵּא. אָמַר לוֹ אָבִיו. הִיסַּמֵּא. אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ אָבִיו. אַל תַּחֲזִיר. אַל יִשְׁמַע לוֹ. בְּכָל אָתָר אַתְּ מַר. מִצְוַת עֲשֵׂה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. וְכָא אַתְּ אָמַר. אֵין מִצְוַת עֲשֵׂה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהוּא וְאָבִיו חַייָבִין בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם.

תַּנֵּי. רוֹבֵץ וְלֹא רָבְצָן. וְחָזַר תַּנֵּי. פּוֹרֵק עִמּוֹ אֲפִילּוּ מֵאָה פְּעָמִים בַּיּוֹם. הֵן דְּתֵימַר. רוֹבֵץ וְלֹא רָבְצָן. בְּהַהוּא דְמַפֵּיל גַּרְמֵיהּ. וְהֵן דְּתֵימַר. פּוֹרֵק עִמּוֹ אֲפִילּוּ מֵאָה פְּעָמִים. בְּהַהוּא דְאָנִיס.

כִּי תִפְגַּע. יָכוֹל פְּגִיעָה מַמָּשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר. כִּי תִרְאֶה. אִי כִּי תִרְאֶה יָכוֹל אֲפִילּוּ רָחוֹק מֵאָה מִיל. תַּלְמוּד לוֹמַר. כִּי תִפְגַּע. הָא כֵיצַד. שִׁיעֲרוּ חֲכָמִים אֶחָד מִשִּׁבְעָה וּמֶחֱצָה בְּמִיל. וְזֶהוּ רֵיס. עָזוֹב תַּעֲזוֹב זוֹ פְּרִיקָה. הָקֵם תָּקִים זוֹ טְעִינָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר. כְּשֵׁם שֶׁפּוֹרְקוֹ מִן הַתּוֹרָה כָּךְ טוֹעֲנוֹ מִן הַתּוֹרָה. חֲמוֹר יִשְׂרְאֵל וּמַשּׂאוֹי שֶׁלְּגוֹי דִּבְרֵי הַכֹּל פּוֹרֵק וְטוֹעֵן. חֲמוֹר גּוֹי וּמַשּׂאוֹי שֶׁל יִשְׂרְאֵל. כְּדִבְרֵי חֲכָמִים לֹא פּוֹרֵק וְלֹא טוֹעֵן. כְּדִבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹרֵק וְלֹא טוֹעֵן.

**יא משנה:** אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת אָבִיו שֶׁלּוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת רַבּוֹ שֶׁלּוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבִידַת אָבִיו וַאֲבִידַת רַבּוֹ שֶׁל רַבּוֹ קוֹדֶמֶת לְשֶׁל אָבִיו שֶׁאָבִיו הֱבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְרַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ חָכְמָה הֱבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְאִם אָבִיו שָׁקוּל כְּנֶגֶד רַבּוֹ אֲבִידַת אָבִיו קוֹדֶמֶת. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ נוֹשְׂאִין מַשּׂאוֹי מַנִּיחַ אֶת שֶׁל רַבּוֹ וְאַחַר כָּךְ מַנִּיחַ אֶת שֶׁל אָבִיו. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ בְּבֵית הַשֶּׁבִי פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ וְאַחַר כָּךְ פּוֹדֶה אֶת אָבִיו. אֲבָל אִם הָיָה אָבִיו תַּלְמִיד חָכָם פּוֹדֶה אֶת אָבִיו וְאַחַר כָּךְ פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ.

**הלכה:** אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת אָבִיו כול׳. תַּנֵּי. אֵי זֶהוּ רַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ חָכְמָה. כָּל שֶׁפָּתַח לוֹ תְּחִילָּה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָן אוֹמֵר. כָּל שֶׁרוֹב תַּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהֶאֱיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ. רַב כְּרִבִּי מֵאִיר. וְרִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי יוּדָה. שְׁמוּאֵל כְּרִבִּי יוֹסֵי.

רַב כְּרִבִּי מֵאִיר. חַד בַּר נַשׁ פָּתַח פּוּמֵיהּ דְּרַב. וּשְׁמַע דִּדְמָךְ וּבְזַע עֲלוֹי.

רִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹחָנָן הֲוָה סְלִיק מִטִּבֶּרְיָה לְצִיפּוֹרִי. חֲמָא חַד בַּר נַשׁ נְחַת מִן תַּמָּן. אֲמַר לֵיהּ. מַה קָלָא בְמִדְינְתָא. אֲמַר לֵיהּ. חַד רַבָּן דְּמָךְ וְכָל עַמָּא פָּרְיִין מִיסַּפְּלָא בֵּיהּ. יָדַע רִבִּי יוֹחָנָן דְּהוּא רִבִּי חֲנִינָה. שְׁלַח וְאַיְתֵי מָאנִין טָבִין דְּשׁוֹבְתָא וּבְזָעוֹן. וְלֹא כֵן תַּנֵּי. כָּל קֶרַע שֶׁאֵינוֹ שֶׁל בֶּהָלָה אֵינוֹ קֶרַע. רִבִּי יוֹחָנָן בְּעָא מֵיעֲבַד דְּרַבָּה וּמוֹקְרִיתֵיהּ. וְלָא יָדְעִין אִין מִשּׁוּם שְׁמוּעוֹת הָרָעוֹת. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה בַּר וָוא בְּצִיפּוֹרִי. חָמָא כָּל עַמָּא פָּרְיֵי. אֲמַר לֵיהּ. לָמָּה כוּלֵּי עָלְמָא פָּרְיֵי. אָמְרִין לֵיהּ. רִבִּי יוֹחָנָן יְתִיב דְּרִישׁ בְּבֵי מִדְרָשָׁא דְּרִבִּי בְּנָיָה וְעָל עַמָּא פָּרְיֵי מִישְׁמְעִינֵיהּ. אֲמַר. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דַּחֲמֵי לִי פּוֹרִין עַד דַּאֲנָא בַחַיִּים. וּבְאַגַּדְתָּא פָּשְׁטִית לֵיהּ חוּץ מִמִּשְׁלֵי וְקֹהֶלֶת. הָדָא אָמְרָה. כָּל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד.

שְׁמוּאֵל כְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. חַד בַּר נַשׁ אַסְבַּר לִשְׁמוּאֵל בִּשְׁנֵי מַפְתֵּיחוֹת אֶחָד יוֹרֵד לְאַמַּת בֵּית הַשְּׁחִי וְאֶחָד פּוֹתֵחַ כַּיִּין. שֶׁהָיָה מוֹרִיד יָדוֹ עַד שֶׁיִּחְיוּ הָיָה פּוֹתֵחַ כַּיִּין. וּשְׁמַע דִּדְמָךְ וּבְזַע עֲלוֹי.

## פרק ג

**א משנה:** הַמַּפְקִיד אֶצֶל חֲבֵירוֹ בְּהֵמָה אוֹ כֵלִים וְנִגְנְבוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ שִׁילֵּם וְלָא רָצָה לִישָּׁבַע שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבָּע וְיוֹצֵא. נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַמַּפְקִדוֹן אֶצְלוֹ. נִשְׁבָּע וְלָא רָצָה לְשַׁלֵּם נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּיקָּדוֹן.

**הלכה:** הַמַּפְקִיד אֶצֶל חֲבֵירוֹ כול׳. מָנַן תֵּיתֵי לֵיהּ. אִם הִמְצֵא תִמְצֵא בְיָדוֹ הַגְּנֵיבָה. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם יִמְצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם. אִם אֵינוֹ עִנְיָין לוֹ תְּנֵיהוּ עִנְיָין לְשֶׁלָּקָנָיו. רִבִּי [ ] עָאַל לְפִירְקָא דְּרִבִּי יוּדָן. אָמַר קוֹמֵיהּ הָדָא. אָמַר לֵיהּ. אֱמוֹר דִּבַתְרָהּ. נִשְׁבָּע וְלָא רָצָה לְשַׁלֵּם נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם. לְבַעַל הַפִּיקָּדוֹן. וְיִשַּׁלֵּם לְמִי שֶׁהַמַּפְקִדוֹן אֶצְלוֹ. רִבִּי נָסָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָה. חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם. לְמָקוֹם שֶׁהַקֶּרֶן מְהַלֵּךְ שָׁם הַכֶּפֶל מְהַלֵּךְ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לָעְזָר. רִבִּי נָסָה מוֹסִיף בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. לֹא סוֹף דָּבָר שִׁילֵּם אֶלָּא מִכֵּיוָן שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לְשַׁלֵּם כְּמִי שֶׁשִּׁילֵּם.

אָמַר. מְשַׁלֵּם אֲנִי. חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא שָׁלַח בּוֹ יָד. אָמַר. נִשְׁבָּע אֲנִי. וְרָאָה אוֹתָן שֶׁמְּגַלְגְּלִין עָלָיו שְׁבוּעוֹת אֲחֵרוֹת וְחָזַר וְאָמַר. מְשַׁלֵּם אֲנִי. חוֹשְׁשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא חִייְבָה אוֹתוֹ הַתּוֹרָה שְׁבוּעָה לְהַחֲמִיר עָלָיו אֶלָּא לְהָקֵל. שֶׁאִם רָצָה לְשַׁלֵּם יְשַׁלֵּם וְאִם רָצָה לִישָּׁבַע יִשָּׁבַע. הָיוּ לוֹ עֵדִים שֶׁנִּגְנְבָה בְאוֹנֶס הָדָא הִיא דָּמַר רִבִּי לָעְזָר. הַמּוֹכֵר קַנְסָיו לְאַחֵר לֹא עָשָׂה כְלוּם. הָיוּ לוֹ עֵדִים שֶׁנִּגְנְבָה בִּפְשִׁיעָה הֲרֵי הוּא בִכְלָל יְשַׁלֵּם. וְאַחַר כָּךְ נִמְצֵאת הַגְּנֵיבָה לְמִי מְשַׁלֵּם. לָרִאשׁוֹן אוֹ לַשֵּׁנִי אוֹ לִשְׁנֵיהֶן.

**ב משנה:** הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר וּמֵתָה כְּדַרְכָּהּ יִשָּׁבַע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ וְהַשּׁוֹאֵל יְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כֵּיצַד הַלָּה עוֹשֶׂה סְחוֹרָה בְּפָרָתוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ. אֶלָּא תַּחֲזוֹר הַפָּרָה לַבְּעָלִים.

**הלכה:** הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. וְיֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל. וְלֹא כֵן תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁכִּיר וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל אֶלָּא אִם כֵּן נָטַל רְשׁוּת מִן הַבְּעָלִים. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי חִיָּיה. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ לְהַשְׁכִּיר. וָכָא. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת בָּהּ אֶפִּיטְרוֹפָא. רִבִּי אַבָּהוּ שָׁאַל. שְׁאָלוּהָ בְּעָלִים מִשּׁוֹכֵר וְמֵתָה כְּדַרְכָּהּ יִשָּׁבַע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ וְהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר. וְאֵין כְּיָנִי אֲפִילּוּ אֲכָלוּהָ. אָמַר רִבִּי אַבִּינָא. אֲכָלוּ שֶׁלָּהֶן אֲכָלוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הֵיאַךְ הַלָּה עוֹשֶׂה סְחוֹרָה בְּפָרָה שֶׁלָּזֶה. אֶלָּא תַּחֲזוֹר פָּרָה לַבְּעָלִים.

**ג משנה:** אָמַר לִשְׁנַיִם גָּזַלְתִּי אֶת אֶחָד מִכֶּם מָנֶה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִי זֶה מִכֶּם. אוֹ אָבִיו שֶׁל אֶחָד מִכֶּם הִפְקִיד אֶצְלִי מָנֶה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִי זֶה הוּא. נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה שֶׁהוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם. זֶה אוֹמֵר שֶׁלִּי מָאתַיִם וְזֶה אוֹמֵר שֶׁלִּי מָנֶה. נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה וְהַשְּׁאָר יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלְיָהוּ. וְכֵן שְׁנֵי כֵלִים אֶחָד יָפֶה מָנֶה וְאֶחָד יָפֶה אֶלֶף זוּז זֶה אוֹמֵר יָפֶה שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר יָפֶה שֶׁלִּי נוֹתֵן אֶת הַקָּטָן לְאֶחָד מֵהֶן וּמִתּוֹךְ הַגָּדוֹל נוֹתֵן דְּמֵי הַקָּטָן לַשֵּׁנִי וְהַשְּׁאָר יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלְיָהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אִם כֵּן מַה הִפְסִיד הָרַמַּאי. אֶלָּא הַכֹּל יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלְיָהוּ.

**הלכה:** אָמַר לִשְׁנַיִם גָּזַלְתִּי כול׳. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּאן בְּעוֹרְרִין כָּאן בְּשׁוֹתְקִין. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּאן בְּשֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין וְכָאן בְּשֶׁאֵין עֵדִים יוֹדְעִין. רַב יִרְמְיָה בְשֵׁם רַב. כָּאן בְּנִשְׁבָּע כָּאן בְּשֶׁלֹּא נִשְׁבָּע. תַּמָּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַב. שָׁם בְּנִשְׁבָּע כָּאן בְּשֶׁלֹּא נִשְׁבָּע. רִבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי. אִם בְּשֶׁנִּשְׁבָּע הָיָה לוֹ

לִשְׁתּוֹק. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. הָיָה לוֹ לִשְׁתּוֹק וְלֹא לְהוֹדוֹת. רִבִּי יָסָא סָבַר מֵימַר. הָיָה לוֹ לִשְׁתּוֹק וְלֹא לִישַׁבַּע. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אִם בְּשְׁנִשְׁבַּע הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלוּחַ בֵּית דִּין. רִבִּי יוֹחָנָן סָבַר מֵימַר. שְׁלוּחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה גוֹזֵל. תַּנְיֵי חוֹרָן תַּנֵּי. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה נִגְזַל. [וְכֵן תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָעְזָר אוֹמֵר. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה הַנִּגְזַל] וְלֹא שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה גוֹזֵל. אָמַר רִבִּי אִילָא. אוֹף אֲנָן תַּנִּינָא וְאָמְרִינָן. הִיא גְּזֵילָה הִיא בְּעִילָה הִיא מִלְוָה. הַכֹּל מוֹדִין בְּפִיקָּדוֹן דְּמַתְנִיתָא מֵהָדָא אָמַר לִשְׁנַיִם. גְּזַלְתִּי אֶחָד מִכֶּם מְנָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵי זֶה הוּא.

**ד משנה:** הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ אֲפִילוּ הֵן אוֹבְדִין לֹא יִגַּע בָּהֶן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מוֹכְרָן בִּפְנֵי בֵית דִּין מִפְּנֵי הָשֵׁב אֲבֵידָה לַבְּעָלִין.

**הלכה:** הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ אִם אוֹמֵר אַתְּ אֲבוּדִין הֵן אַל יִגַּע בָּהֶן. אַף הוּא מַמְצִיא לָהֶן. רִבִּי אַבָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כְּהָדָא רִבִּי יוֹחָנָן חֲקוֹקָה אַפְקֵד גַּבֵּי רִבִּי חִיָּיה רוֹבָה חַד דִּיסִיקְיָא מַלְיָיא חִמֵּץ. אָתָא שָׁאַל לְרִבִּי. אָמַר. יִמְכֹּר עַל פִּי בֵית דִּין בִּשְׁעַת הַבִּיעוּר. חַד בַּר נַשׁ אַפְקִיד גַּבֵּי רִבִּי חִיָּיה בַּר אַשִׁי חַד גְּרָב דְּכוּתָח. אָתָא שָׁאַל לְרַב. אָמַר. יִמְכֹּר עַל פִּי בֵית דִּין בִּשְׁעַת הַבִּיעוּר.

**ה משנה:** הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ הֲרֵי זֶה יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת. לַחִטִּין וְלָאוֹרֶז תִּשְׁעַת חֲצָאֵי קַבִּין לַכּוֹר. לַשְּׁעוֹרִין וְלַדּוֹחַן תִּשְׁעַת קַבִּין לַכּוֹר. לַכּוּסְמִין וּלְזֶרַע פִּשְׁתָּן שְׁלֹשׁ סְאִין לַכּוֹר הַכֹּל לְפִי הַמִּדָּה הַכֹּל לְפִי הַזְּמַן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְכִי מָה אִיכְפַּת לָהֶן לָעַכְבָּרִין וַהֲלֹא אוֹכְלוֹת בֵּין מֵהַרְבֶּה וּבֵין מִקְּמָעָא. אֶלָּא אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ אֶלָּא כּוֹר אֶחָד בִּלְבַד. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה מִדָּה מְרוּבָּה אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹתִירוֹת. יוֹצִיא לוֹ שְׁתוּת לַיַּיִן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוֹמֶשׁ. יוֹצִיא לוֹ שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין שֶׁמֶן לְמֵאָה לוּג וּמֶחֱצָה שְׁמָרִים לוּג וּמֶחֱצָה בָּלַע. אִם הָיָה שֶׁמֶן מְזוּקָּק אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ שְׁמָרִים. אִם הָיוּ קַנְקָנִים יְשָׁנוֹת אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ בָּלַע. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַמּוֹכֵר שֶׁמֶן מְזוּקָּק לַחֲבֵירוֹ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו לוֹג וּמֶחֱצָה שְׁמָרִים לְמֵאָה.

**הלכה:** הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי אִמִּי. בְּשָׁעַת הַגּוֹרֶן שָׁנוּ. תַּמָּן אָמְרִין. אִילֵּין עַכְבָּרַיָּיא רְשִׁיעַיָּא כַּד חַמְיָין פֵּירֵי סַגִּין קָרְיִין לַחֲבֵירֵיהוֹן וְאָכְלִין עִמְּהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אוֹבְדוֹת הֵן מִתְפַּזְּרוֹת הֵן.

יוֹצִיא לוֹ שְׁתוּת לַיַּיִן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוֹמֶשׁ. אָמַר רַב אוֹשַׁעְיָה. בְּשֶׁלֹּא אָמַר לוֹ. שֶׁמֶן מְזוּקָּק אֲנִי מַעֲמִיד לְךָ כָּל הַשָּׁנָה. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ כֵּן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שֶׁמֶן מְזוּקָּק.

**ו משנה:** הַמַּפְקִיד חָבִית אֵצֶל חֲבֵירוֹ וְלֹא יִחֲדוּ לוֹ הַבְּעָלִים מָקוֹם וְטִילְטְלָהּ וְנִשְׁבְּרָה אִם מִתּוֹךְ יָדוֹ נִשְׁבְּרָה לְצוֹרְכוֹ חַיָּיב לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר. אִם מִשֶּׁהִנִּיחָהּ נִשְׁבְּרָה בֵּין לְצוֹרְכוֹ בֵּין לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר. יִחֲדוּ לוֹ הַבְּעָלִים מָקוֹם וְטִילְטְלָהּ וְנִשְׁבְּרָה בֵּין מִתּוֹךְ יָדוֹ בֵּין מִשֶּׁהִנִּיחָהּ לְצוֹרְכוֹ חַיָּיב לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר.

**הלכה:** הַמַּפְקִיד חָבִית אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול׳. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה. לְגוֹנֵב חָבִית מִמַּרְתֵּף חֲבֵירוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָדְעוּ הַבְּעָלִים בַּגְּנֵיבָה צְרִיכִין לֵידַע בַּחֲזָרָה. אָמַר. שַׁנְיָיה הִיא שֶׁיֵּשׁ רְשׁוּת [לְשׁוֹמֵר] עָלֶיהָ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אִית אָמַר. שֶׁיֵּשׁ רְשׁוּת לְשׁוֹמֵר עָלֶיהָ. מָהוּ לְצוֹרְכָהּ. בְּשֶׁיִּחֲדוּ לָהּ הַבְּעָלִים בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. אֲבָל בְּמָקוֹם אַחֵר בֵּין לְצוֹרְכוֹ בֵּין לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר. אִית אֲנַן אָמְרִין. שֶׁאֵין רְשׁוּת לְשׁוֹמֵר עָלֶיהָ לֹא שַׁנְיָיא בֵּין בְּאוֹתוֹ מָקוֹם בֵּין בְּמָקוֹם אַחֵר לְצוֹרְכוֹ חַיָּיב לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר.

**ז משנה:** הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ צְרָרָן וְהִפְשִׁילָן לַאֲחוֹרָיו אוֹ שֶׁמְּסָרָן לִבְנוֹ אוֹ לְבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְנָעַל בִּפְנֵיהֶן שֶׁלֹּא כָרָאוּי חַיָּיב שֶׁלֹּא שָׁמַר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִין וְאִם שָׁמַר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִים פָּטוּר.

**הלכה:** הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְתִשְׁמַע מִינָּהּ. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ פְּלִיטוּרִין בַּשּׁוּקָא. מְסָרָן לִבְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים נִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. לֹא עַל דַּעַת פְּלִיטוּרִין בַּשּׁוּק.

מָתַי אָמְרוּ. שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבַּע וְיוֹצֵא. בִּזְמַן שֶׁשִּׁימֵר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִין. נָעַל כָּרָאוּי קָשַׁר כָּרָאוּי נָתַן בָּאֲפוּנְדָּתוֹ צְרָרָן בְּסַדִּינוֹ וְהִשְׁלִיכָן לְפָנָיו. נִתַּן בְּשִׁידָּה וּבְתֵיבָה וּבְמִגְדָּל. נִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ חַיָּיב בִּשְׁבוּעָה וּפָטוּר מִלְּשַׁלֵּם. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁעָשָׂה כֵן אַף מִשְׁבוּעָה פָּטוּר. נָעַל שֶׁלֹּא כָרָאוּי קָשַׁר שֶׁלֹּא כָרָאוּי הִפְשִׁילָן לַאֲחוֹרָיו נִתַּן בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ וְנִגְנְבוּ חַיָּיב לְשַׁלֵּם. נִתַּן בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֵג לִיתֵּן שָׁלוֹ אִם הָיָה רָאוּי לִשְׁמִירָה פָּטוּר וְאִי לֹא חַיָּיב.

**ח משנה:** הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל הַשּׁוּלְחָנִי אִם צְרוּרִין לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וְאִם מוּתָּרִין יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת בֵּין צְרוּרִין בֵּין מוּתָּרִין לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. הַחֲנָוָנִי כְּבַעַל הַבַּיִת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּשׁוּלְחָנִי.

**הלכה:** הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל הַשּׁוּלְחָנִי כול׳. רַב הוּנָא אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְעֵי. מַה. צְרוּרִין בְּחוֹתָם אוֹ צְרוּרִין שֶׁלֹּא בְחוֹתָם. אֵין תֵּימַר בְּחוֹתָם. שֶׁלֹּא בְחוֹתָם מוּתָּר. אֵין תֵּימַר שֶׁלֹּא בְחוֹתָם. כָּל שֶׁכֵּן בְּחוֹתָם.

**ט משנה:** הַשּׁוֹלֵחַ יַד בַּפִּיקָדוֹן בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יִלָּקֶה בְּחָסֵר וְיֶתֵר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים כְּשָׁעַת הוֹצָאָה רִבּוּ עֲקִיבָה אוֹמֵר כְּשָׁעַת הַתְּבִיעָה. הַחוֹשֵׁב לִשְׁלוֹחַ יַד בַּפִּיקָדוֹן בֵּית שַׁמַּאי מְחַיְּבִין וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁעָה שֶׁיִּשְׁלַח יָד. כֵּיצַד. הִיטָּא אֶת הֶחָבִית וְנָטַל מִמֶּנָּה רְבִיעִית וְנִשְׁבְּרָה אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא רְבִיעִית. הִגְבִּיהָּה וְנָטַל מִמֶּנָּה רְבִיעִית וְנִשְׁבְּרָה מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל.

**הלכה:** הַשּׁוֹלֵחַ יַד בַּפִּיקָדוֹן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. כְּשָׁעַת תְּבִיעָתוֹ בַּבֵּית דִּין. רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי עֲקִיבָה. אֲפִילּוּ בֵּית הִלֵּל חֲלוּקִין עָלָיו. רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רִבִּי כְּרִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה. בְּשֶׁאֵין עֵדִים. אֲבָל אִם יֵשׁ עֵדִים כָּל עַמָּא מוֹדְיֵי עַל הָדָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי נָסָא וְהוֹרֵי כְּרִבִּי עֲקִיבָה.

וּמַה טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע. מַה מְקַיְּימִין בֵּית הִלֵּל. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע. יָכוֹל אֵין לִי אֶלָּא הוּא. כול׳.

## פרק ד

**א משנה:** הַכֶּסֶף קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב וְהַזָּהָב אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף. הַנְּחוֹשֶׁת קוֹנָה אֶת הַכֶּסֶף וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַנְּחוֹשֶׁת. פֵּרוֹת הָרָעוֹת קוֹנוֹת אֶת הַיָּפוֹת וְהַיָּפוֹת אֵינָן קוֹנוֹת אֶת הָרָעוֹת. אֲסִימָן קוֹנֶה אֶת הַמַּטְבֵּעַ וְהַמַּטְבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת אֲסִימָן. הַמִּיטַּלְטְלִין קוֹנִין אֶת הַמַּטְבֵּעַ וְהַמַּטְבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַמִּיטַּלְטְלִין. זֶה הַכְּלָל. כָּל הַמִּיטַּלְטְלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה.

**הלכה:** הַכֶּסֶף קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב כול׳. זֶהוּ כְּלָלוֹ שֶׁלְּדָבָר. כָּל הַיְרוּד מֵחֲבֵירוֹ קוֹנֶה אֶת חֲבֵירוֹ. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אַשִׁי. מָאן תַּנְיֵיתָהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִבִּי. אָמַר לֵיהּ אָבוֹי. חֲזוֹר בָּךְ וְתַנֵּי כְהָדָא. הַזָּהָב קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף. אָמַר לֵיהּ. לֵינָא חָזַר בִּי. דְּעַד דַּהֲוָה חֵילְךְ עָלַיְךְ אַתְנֵיתָנִי. הַכֶּסֶף קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי אָמְרָה. זָהָב כְּפֵירוֹת. מַתְנִיתָא אָמְרָה. כֶּסֶף כְּפֵירוֹת. [מַתְנִיתָה דְּרִבִּי חִייָה אָמְרָה. זָהָב כְּפֵירוֹת. מִילְּתֵיהּ אָמְרָה. כֶּסֶף כְּפֵירוֹת. כְּהָדָה] בְּרַת רִבִּי חִייָה רוֹבָה אוֹזְפַת לְרַב דִּימָרִין. אֲתַת שְׁאֲלַת לָאֲבוּהּ. אֲמַר לָהּ. שְׁקִילִי מִינֵּיהּ דִּימָרִין טָבִין וּתְקִילִין. מִבְּרַת רִבִּי חִייָה יָלְפִין. אָמַר רִבִּי אִידִי. אוֹף אַבָּא אֲבוֹי דִּשְׁמוּאֵל בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי. מָהוּ לִלְווֹת דִּינָרִין בְּדִינָרִין. אָמַר לֵיהּ. מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. אוֹף רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן מָרִין. מוּתָּר לִלְווֹת דִּינָרִין בְּדִינָרִין. קָרֵט בְּקָרֵט שָׁרֵי. לְקֶן בְּלֵקֶן אָסוּר.

תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחַר כֵּינָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַיֵּיב בַּחֲלִיפָיו. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שׁוֹר בְּפָרָה אוֹ חֲמוֹר בְּשׁוֹר. הָא צִיבּוּר בְּצִיבּוּר לֹא קָנָה. רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. אֲפִילּוּ צִבּוּר בְּצִיבּוּר קָנָה. רִבִּי אַבָּא בַּר מִינָה בְּשֵׁם רַב. הַמַּחֲלִיף אברוקלון בְּאמבורוקלון קָנָה.

רִבִּי זֵירָא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לָזֶה פָּרָה וְלָזֶה חֲמוֹר וְהֶחֱלִיפוּ זֶה בָּזֶה. וּמָשַׁךְ בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה וּבָא בַּעַל הַפָּרָה לִמְשׁוֹךְ הַחֲמוֹר וּמְצָאָהּ שְׁבוּרָה. בַּעַל הַחֲמוֹר עָלָיו לְהָבִיא הָרְאָיָיה שֶׁהָיְתָה הַחֲמוֹר שָׁלֵם בְּשָׁעָה שֶׁמָּשַׁךְ. מָאן דְּלָא סָבַר הָא מִילְּתָא לָא סָבַר בִּנְזָקִין כְּלוּם. אָמַר רִבִּי זֵירָא. לֵינָה סָבַר הָדָא מִילְּתָא וְלֵינָה סָבַר בִּנְזָקִין כְּלוּם. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ כול׳. רִבִּי חוּנָא רִבִּי פִּינְחָס רִבִּי חִזְקִיָּה סָלְקוֹן גַּבֵּי רִבִּי יוֹסֵי לְגַדְּפָהּ. אָמְרִין קוֹמוֹי הָדָא וְאָמַר לוֹן. אֱמוֹר דְּבַתָּרָהּ. נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. וְלֹא הָאָב שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. וְתֵימַר הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה. אוֹף הָכָא הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה.

רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לָזֶה פָּרָה וְלָזֶה חֲמוֹר וְהֶחֱלִיפוּ. מָשַׁךְ בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה לֹא קָנָאָה. חֲמוֹר מָהוּ שֶׁתִּקָּנֶה. רִבִּי בָּא אָמַר. קָנָה. רִבִּי יָסָא אָמַר. לֹא קָנָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. אִית הָכָא מִילֵּי דְּיוֹדֵי בָהּ רִבִּי יוֹסֵי. אָדָם שֶׁאָמַר לַחֲבֵירוֹ. פָּרָתִי אֲנִי מְבַקֵּשׁ לִמְכּוֹר. אָמַר לֵיהּ. בְּכַמָּה. אָמַר לֵיהּ. בְּחֹ דִּינָרִין. אֲזַל סָמְכִיהּ גַּבֵּי טרפוניטיה. בְּצַפְרָא עֲבַר וְאַשְׁכְּחֵיהּ תַּמָּן קָאִים. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ עֲבִיד הָכָא. אָמַר לֵיהּ. אֲנָא בָּעֵי מֵיסַב דִּינָרִין דְּאַסְמִיכְתָּנִי. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ בָּעֵי מִיזְבּוֹן לָךְ בְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ. חֲמוֹר. אָמַר לֵיהּ. חֲמוֹרָךְ אֶצְלִי. מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה. אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִקְנֶה בְּגוּפוֹ.

**ב משנה:** כֵּיצַד מָשַׁךְ מִמֶּנּוּ פֵּירוֹת וְלֹא נָתַן לוֹ מָעוֹת אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר נָתַן לוֹ מָעוֹת וְלֹא מָשַׁךְ לוֹ פֵּירוֹת יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. אֲבָל אָמְרוּ מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל עָתִיד לְהִיפָּרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִבּוּרוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל שֶׁהַכֶּסֶף בְּיָדוֹ יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה.

**הלכה:** כֵּיצַד מָשַׁךְ הֵימֶנּוּ פֵּירוֹת כול׳. אָמַר רִבִּי אָחָא. כְּתִיב כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. וּמָה הָיָה חָמָסָן. הַוָּה בַּר נַשׁ נְפִיק טְעִין קוּפָּה מְלֵיאָה תּוֹרְמוֹסִין וְהָיוּ מִתְכַּוְונִין וְנוֹטְלִין פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה דָּבָר שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא בַּדְּיָינִין. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר וָוה. רַבָּה רַבָּה. כְּמַעֲשֵׂי אֵילּוּ כֵּן מַעֲשֵׂי אֵילּוּ.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. וְלָא אָמְרִין לָהּ לְכָל אַפִּין. רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רִבִּי כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף יְהַב דֵּינָר לְמִלְחָא. חֲזַר בֵּיהּ הַהוּא. אֲמַר. לָא יָדַע דִּכְבָר יְהָבוֹן מִגְלָא גּוֹ שָׁקֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא. מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל עָתִיד לִיפָּרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִיבּוּרוֹ. חַד בַּר נַשׁ יְהַב דֵּינָרִין לַמַּטַכְסָה. חֲזַר בֵּיהּ. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף וְרִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ כְּדֵי עֶירָבוֹנוֹ אוֹ יִמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ כָּל מִקְחוֹ אוֹ יִמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. רִבִּי לָא אָמַר. עֶירָבוֹן הָיָה. רִבִּי זֵירָא אָמַר. מִקְצַת דָּמִים נָתַן לוֹ. מוֹדֶה רִבִּי

חִיָּיה בַּר יוֹסֵף לְרִבִּי יוֹחָנָן בְּמֶקֹם שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִיקָּנוֹת חֲצָיִין כְּגוֹן פֵּרָה וְטַלִּית.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַבַּעַת אֵין בָּהּ מִשּׁוּם עֵירָבוֹן. כָּל הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בִּדְבָרִים אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לִיתֵּן מַתָּנָה לְחֲבֵירוֹ וּבִיקֵּשׁ לַחֲזוֹר בּוֹ חוֹזֵר. [רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּעָה קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּא. וְאֶהֵין הוּא לָיו עֶדֶק הִין עֶדֶק.] אָמַר. בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר צָרִיךְ לוֹמַר בְּדַעַת גְּמוּרָה. מִבָּתָר כֵּן אֵין חָזַר בֵּיהּ לֹא חָזַר בֵּיהּ. הָדָא דְתֵימַר בְּעָנִי. אֲבָל בְּעָשִׁיר נַעֲשֶׂה נֵדֶר. רַב מְפַקֵּד לַשַּׁמָּשִׁיהּ. אֵימַת דְּנֵימַר לָךְ. תִּתֵּן מַתָּנָה לְבַר נַשׁ. אֵין הֲוָה מִסְכֵּן הַב לֵיהּ מִיָּד. וְאֵין עָתִיר אֵימְלִיךְ בִּי תְנֵיינוּת.

רִבִּי יוֹחָנָן יְהַב דֵּינָרִין לִקְרִיבוֹי עַל מְשַׁח. יְקַר מְשַׁח. אָתָא שָׁאַל לְרִבִּי יַנַּאי. אָמַר לֵיהּ. מִדְּבַר תּוֹרָה מָעוֹת קוֹנִין. וְלָמָּה אָמְרוּ אֵין קוֹנִין. שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ. נִשְׁרְפוּ חִיטֶּיךָ בָּעֲלִיָּיה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוֹסַרְטַאי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. אִם אָמַר לוֹ. נִשְׁרְפוּ חִיטֶּיךָ בָּעֲלִיָּיה. נֶאֱמָן. רִבִּי יִצְחָק מַקְשֵׁי. מַה נָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁקָּנוּ לוֹ מָעוֹתָיו שֶׁלּוֹ נִשְׁרְפוּ. וְאִי לֹא קָנוּ לוֹ מָעוֹתָיו שֶׁלָּזֶה נִשְׁרְפוּ.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ ׳ דֵּינָרִין. אָמַר לֵיהּ. אִית לִי גַּבָּךְ ק (דֵּינָרִין) [גַּרְבִּין] מֵהָדֵין בֵּיתָה. שָׁרֵי. מֵהָדֵין כַּרְמָא. אָסוּר. מַה בֵּין כֶּרֶם לַבַּיִת. בַּיִת אֵינוֹ מָצוּי לִיפּוֹל. כֶּרֶם מָצוּי לִיפּוֹל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אַף שְׁמַע מִינָּהּ. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ ׳ דֵּינָרִין. אָמַר לֵיהּ. בְּמָנָת דְּתֵיקוּם לִי בְּהוֹן ק גַּרְבִּין. מִכֵּיוָן שֶׁשָּׁלַח יָדוֹ בָהֶן צָרִיךְ לְהַעֲמִיד לוֹ מִקְחוֹ.

רִבִּי שְׁמוֹעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אוֹ קָנָה מִיַּד עֲמִיתֶךָ. מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַתְּ צָרִיךְ מְשִׁיכָה. אֵין אַתְּ צָרִיךְ מְשִׁיכָה מִיָּד הַגּוֹי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לְאֵי זֶה דָּבָר מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. וְתַנְיָא כְּהֵין תַּנָּאָה דְתַנֵּי. הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בִּדְבָרִים אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע.

**ג משנה:** הַהוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מֶעָשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לַסֶּלַע שְׁתוּת לַמֶּקַח. עַד אֵימָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר עַד כְּדֵי שֶׁיַּרְאֶה לַתָּגָּר אוֹ לְקָרוֹבוֹ. הוֹרָה רִבִּי טַרְפוֹן בְּלוֹד הַהוֹנָיָיה שְׁמוֹנָה כֶּסֶף לַסֶּלַע שְׁלִישׁ לַמֶּקַח וְשָׁמְחוּ תַּגָּרֵי לוֹד. אָמַר לָהֶן כָּל הַיּוֹם מוּתָּר לְהַחֲזִיר. אָמְרוּ לוֹ יַנַּיח לָנוּ רִבִּי טַרְפוֹן אֶת מְקוֹמֵינוּ וְחָזְרוּ לְדִבְרֵי חֲכָמִים. אֶחָד הַלּוֹקֵחַ וְאֶחָד הַמּוֹכֵר יֵשׁ לָהֶם הוֹנָיָיה. כְּשֵׁם שֶׁהוֹנָיָיה לַהֶדְיוֹט כָּךְ הוֹנָיָיה לַתַּגָּר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין לַתַּגָּר הוֹנָיָיה. מִי שֶׁהוּטַל עָלָיו יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי אֶת מָעוֹתַי אוֹ תֵּן לִי מַה שֶּׁהוֹנֵיתַנִי.

**הלכה:** הָאוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף כול׳. רַב אָמַר שִׁיעוּר הוּא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לֵית הוּא שִׁיעוּרָא. רַב אָמַר. כָּל הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּמָנַת שֶׁאֵין לוֹ אוֹנָאָה יֵשׁ לוֹ אוֹנָאָה. תַּנֵּי רִבִּי לֵוִי. הָאוֹנָאָה פְּרוּטָה וְהַהוֹנָאָה פְּרוּטָה. אֶלָּא הוֹנָאָה עַצְמָהּ מַהוּ. תַּנֵּי. נִקְנֶה הַמֶּקַח חוֹזֵר לוֹ הוֹנָיָיתוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בָּטֵל מִקְחוֹ.

כַּהֲנָא בְּעָא קוֹמֵי רַב. בְּשָׁעָה שֶׁהַמּוֹכֵר מִתְאוּוֶּה מִתְאוּוֶּה עַד חוֹמֶשׁ. בְּשָׁעָה שֶׁהַלּוֹקֵחַ מִתְאוּוֶּה מִתְאוּוֶּה עַד שְׁתוּת. אָמַר לֵיהּ. הִיא הוֹנָיָיתוֹ וּמִצְטָרְפִין עַד שְׁתוּת. מָכַר לוֹ שָׁוֶה הֹ בְּוֹ יָכִיל מֵימַר לֵיהּ. חַד דֵּינָר אִיגְּרִבְתְּ. סַב דֵּינָרָךְ. אָמַר רִבִּי זֵירָא. יָכִיל מֵימַר לֵיהּ. לֵית אִיקְרֵי דִּיהָוֹן בְּרָיְיתָא אָמְרִין. פְּלוֹנִי אִיגְּחָךְ. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. יָכִיל מֵימַר לֵיהּ. לֵית הוּא יְקָרֵי מַלְבּוּשׁ בְּהֹ דֵּינָרִין. רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמְרֵי. מַה טַעֲמָא דְאָהֵן תַּנָּיָא. יָדַע אָנָא דְּלָא חֲוָות מִיקָּמְתְּ טָבָא אֶלָּא הֹ דֵּינָרִין. עַל דַּהֲוָות דְּחִיק לֵיהּ יָהֲבִי אִשְׁתָּה דֵּינָרִין. סַב דִּידָךְ וְהַב דִּידִי.

מָכַר לוֹ שָׁוֶה הֹ בְּוֹ. לֹא הִסְפִּיק לִישָּׁא וְלִיתֵּן עַד שֶׁהוֹקִיר מִשֶּׁבַע. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּשֵׁם שֶׁבָּטֵל מֶקַח מֵאֲצָל זֶה כָּךְ בָּטֵל מִזֶּה. תַּמָּן תַּנִּינָן. אַרְבַּע מִידּוֹת בַּמּוֹכְרִין. מָכַר לוֹ חִטִּים יָפוֹת וְנִמְצְאוּ רָעוֹת לוֹקֵחַ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. רָעוֹת וְנִמְצְאוּ יָפוֹת מוֹכֵר יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. [הָא הַלּוֹקֵחַ אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ.] אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. וְתַנְיָא כְּהֵין תַּנָּא. הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בִּדְבָרִים אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע.

**ד משנה:** וְכַמָּה תְּהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה וְלֹא יְהֵא בָהּ הוֹנָיָיה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַרְבָּעָה אִיסָּרוֹת מֵאִיסָּר לַדֵּינָר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַרְבָּעָה פּוּנְדְּיוֹנוֹת מִפּוּנְדְּיוֹן לַדֵּינָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁמוֹנָה פּוּנְדְּיוֹנוֹת מִשְּׁנֵי פּוּנְדְּיוֹנוֹת לַדֵּינָר.

**הלכה:** וְכַמָּה תְּהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה כול׳. תַּנֵּי. יוֹתֵר מִיכֵּן מוֹצִיאָהּ בְּשָׁוֶה. סֶלַע עַד שֶׁקֶל דֵּינָר עַד רוֹבַע. פָּחוֹת מִיכֵּן אֲפִילוּ הוּא כְּאִיסָּר אֵין יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ. הָיְתָה יוֹצָא עַל אֲסִימוֹן בְּסֶלַע וְעַל הַמַּטְבֵּעַ בְּשֶׁקֶל. עַל אֲסִימוֹן בְּשֶׁקֶל וְעַל הַמַּטְבֵּעַ בְּסֶלַע. אֵין לוֹ אֶלָּא צוּרַת הַמַּטְבֵּעַ. לֹא יִתְּנֶנָּה לֹא לְחָרֵם וְלֹא לְהָרֵג מִפְּנֵי שְׁמִרַּמִּין בָּהּ אֶת אֲחֵרִים. אֶלָּא נוֹקְבָהּ וְתוֹלָהּ בְּצַוָּאר בְּנוֹ. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּדֵינָרִין וּבְסֶלָעִין. אֲבָל בְּדֵינָר זָהָב וּבְמַטְבֵּיעוֹת כֶּסֶף מוֹצִיאִין בְּשָׁוְוייהֶן. כְּשֵׁם שֶׁמּוֹצִיאִין לַחוּלִין כָּךְ מוֹצִיאִין לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּין לְהוֹצִיאָן.

**ה משנה:** עַד אֵימָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר. בַּכִּרְכִּין עַד כְּדֵי שֶׁיַּרְאֶה לַשּׁוּלְחָנִי וּבַכְּפָרִין עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת. אִם הָיָה מַכִּירָהּ אֲפִילוּ לְאַחַר שְׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ מְקַבְּלָהּ מִמֶּנּוּ וְאֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת. וְנוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה. הַהוֹנָיָיה אַרְבָּעָה כֶּסֶף. וְהַטַּעֲנָה שְׁתֵּי כֶּסֶף. וְהַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְּרוּטָה. חָמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן הַהוֹדָיָיה שָׁוֶה פְּרוּטָה וְהָאשָׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. הַנֶּהֱנֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ מָעַל. הַמּוֹצֵא שָׁוֶה פְּרוּטָה חַיָּיב לְהַכְרִיז. הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵירוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ יוֹלִיכֶנּוּ אַחֲרָיו אֲפִילוּ לְמָדֵי. חֲמִשָּׁה חוּמְשִׁין הֵן. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי וְהַחַלָּה

וְהַבִּיכּוּרִים מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַפּוֹדֶה נָטַע רְבָעִי וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַפּוֹדֶה אֶת הֶקְדֵּישׁוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַגֵּוֵהָנֵּה שָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵירוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ.

**הלכה:** עַד אֵימָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר כול׳. חִזְקִיָּה אָמַר. לְצוֹרְפָהּ בִּירוּשָׁלֵם מִצָּרְפָהּ כְּיָפָה. בָּא לְחַלְּקָהּ בִּגְבוּלִין מְחַלְּקָהּ בְּרָעָה. וְהָתַנִּינָן. בּוֹרֵר הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן וּמְחַלְּקָן עָלֶיהָ. וְיָבוֹר הָרָעָה וְיַעֲשֶׂה אוֹתָהּ [כְּיָפָה]. אָמַר. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁכְּבָר הוּכַח בּוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי.

נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה. יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי סִימוֹן. כָּל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵין בְּקַרְנוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֵין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. כָּל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵין בְּחוּמְשׁוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֵין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. אִית מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְדֵין וְאִית מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְדֵין. דְּתַנֵּי. מְמַעְשְׂרוֹ. פָּרַט לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. הָדָא אָמְרָה. עַד שֶׁיְּהֵא בְקַרְנוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. תַּנֵּיי חוֹרָן תַּנֵּי. מִמַּעְשְׂרוֹ חֲמִישִׁיתִיו. פָּרַט לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. הָדָא אָמְרָה. עַד שֶׁיְּהֵא בְחוּמְשׁוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. אָמַר רָבִין בַּר מָמָל. מַתְנִיתָא לָא כְהָדֵין וְלָא כְהָדֵין. דְּתַנִּינָן. ה׳ פְּרוּטוֹת הֵן. וְלֹא תַנִּינָן עַד שֶׁיְּהֵא בְקַרְנוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. וְתַנִּינָן ה׳ חוּמְשִׁין הֵן. וְלֹא תַנִּינָן עַד שֶׁיְּהֵא בְחוּמְשׁוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה.

**ו משנה:** וְאֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶן הוֹנָיָה. הָעֲבָדִים וְהַשְּׁטָרוֹת וְהַקַּרְקָעוֹת וְהַהֶקְדֵּישׁוֹת. אֵין בָּהֶן לֹא תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל וְלֹא תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. שׁוֹמֵר חִנָּם אֵינוֹ נִשְׁבָּע וְנוֹשֵׂא שָׂכָר אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קָדָשִׁים שֶׁהוּא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן יֵשׁ לָהֶן הוֹנָיָה וְשֶׁאֵינוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן אֵין לָהֶן הוֹנָיָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַמּוֹכֵר סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית אֵין לָהֶן הוֹנָיָה. אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ אֶלָּא אֵילּוּ.

**הלכה:** וְאֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶן הוֹנָיָה כול׳. תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אַף סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. סֵפֶר תּוֹרָה אֵין קֵץ לְדָמָיו. בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית צְרִיכִין לְזַווּגָם. אָמְרוּ לוֹ. וַהֲלֹא הַכֹּל אָדָם רוֹצֶה לְזַוֵּיג. תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר. סַייָף וְסוּס וּתְרִיס בַּמִּלְחָמָה אֵין לָהֶן הוֹנָיָה.

**ז משנה:** כֵּיצַד שֶׁהוֹנָיָה בְּמֶקַח וּבְמִמְכָּר כְּדֵי הוֹנָיָה בִדְבָרִים. לֹא יֹאמַר לוֹ בְּכַמָּה חֵפֶץ זֶה וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לִיקַּח. אִם הָיָה בַּעַל תְּשׁוּבָה לֹא יֹאמַר לוֹ זְכוֹר מַעֲשֶׂיךָ הָרִאשׁוֹנִים. אִם הוּא בֶּן גֵּרִים לֹא יֹאמַר לוֹ זְכוֹר מַה הָיוּ מַעֲשֶׂה אֲבוֹתֶיךָ שֶׁנֶּאֱמַר וְגֵר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם. אֵין מְעָרְבִין פֵּירוֹת בְּפֵירוֹת אֲפִילּוּ חֲדָשִׁים בַּחֲדָשִׁים וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בִּישָׁנִים. בֶּאֱמֶת בַּיַּיִן הִתִּירוּ לְעָרֵב קֶשֶׁה בְרַךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוֹ. אֵין מְעָרְבִין שִׁמְרֵי יַיִן בְּיַיִן אֲבָל נוֹתֵן לוֹ אֶת שִׁמְרָיו. מִי שֶׁנִּתְעָרֵב מַיִם בְּיֵינוֹ לֹא יִמְכְּרֶנּוּ בַּחֲנוּת אֶלָּא אִם כֵּן הוֹדִיעוֹ וְלֹא לַתָּגָר אַף עַל פִּי שֶׁהוֹדִיעוֹ שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לְרַמּוֹת בּוֹ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַטִּיל מַיִם יִטִּילוּ. הַתָּגָר נוֹטֵל מֵחֲמֵשׁ גְּרָנוֹת וְנוֹתֵן לְתוֹךְ מְגוּרָה אַחַת מֵחֲמֵשׁ גִּיתּוֹת וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיטָם אֶחָד וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְעָרֵב. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יַחֲלֹק הָחֲנָוָנִי קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִין לַתִּינוֹקוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַגִּילָן לָבֹא אֲצָלוֹ וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וְלֹא יִפְחוֹת אֶת הַשַּׁעַר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים זָכוּר לַטּוֹב. לֹא יָבוֹר אֶת הַגְּרִיסִין כְּדֵבְרֵי אַבָּא שָׁאוּל וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וּמוֹדִין שֶׁלֹּא יָבוֹר מֵעַל פִּי הַמְּגוּרָה שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא גוֹנֵב אֶת הָעַיִן. אֵין מְפַרְקְסִין לֹא אֶת הָאָדָם וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא אֶת הַכֵּלִים.

**הלכה:** כֵּיצַד שֶׁהאוֹנָאָה בְּמֶקַח וּבְמִמְכָּר כול׳. אֵין מְפַרְקְסִין. רִבִּי אֶבְדּוֹמָא מַלְחָא חֲוָה מְפַתֵּר סְרָדָוותֵיהּ. אָמַר לֵיהּ יַעֲקֹב בַּר אָחָא. וְהָתַנִּינָן. אֵין מְפַרְקְסִין. מִילְתֵיהּ אָמְרָה שֶׁיֵּשׁ פִּירְקוּס בָּאוֹכְלִין. רִבִּי זֵירָא חֲוָה עָסַק בְּהָדָא כֵיתְנָא. אֲתָא גַבֵּי רִבִּי אַבָּהוּ. אָמַר לֵיהּ. מָה אֲנָא מְשַׁפְּרָה עִיבִידְתֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. אִיזִיל עֲבִיד מַה דְּאַתְּ יָדַע. רִבִּי אַבָּהוּ חֲוָה עָסִיק בְּאִילֵּין לְסוֹטַיָּא. אֲתָא שְׁאַל לְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. אָמַר לֵיהּ. מְנַן בְּאִילֵּין לְסוֹטַיָּא. אָמַר לֵיהּ. אִיזִיל עֲבִיד מַה דְּאַתְּ יָדַע. רַבָּה שָׁקַר טָהֵר. תַּנָּה רִבִּי יַעֲקֹב עֻמָּסוֹנָיָיא. מַהוּ אֵין מְפַרְקְסִין. דְּלָא יֵימָא לֵיהּ. צוֹר גַּרְמָךְ.

## פרק ה

**א משנה:** אֵי זֶהוּ נֶשֶׁךְ וְאֵי זֶהוּ תַּרְבִּית. אֵי זֶהוּ נֶשֶׁךְ הַמַּלְוֶה סֶלַע בַּחֲמִשָּׁה דִּינָרִין וְסָאתַיִם חִטִּים בְּשָׁלֹשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹשֶׁךְ. וְאֵי זֶהוּ תַּרְבִּית הַמַּרְבֶּה בַּפֵּירוֹת. כֵּיצַד לָקַח הֵימֶינּוּ חִטִּים בְּדִינָר זָהָב הָכוֹר. וְכֵן הַשַּׁעַר. עָמְדוּ חִטִּים בְּשָׁלֹשִׁים דִּינָרִין אָמַר לוֹ תֵּן לִי חִטֵּי שֶׁאֲנִי מוֹכְרָן וְלוֹקֵחַ אֲנִי בָּהֶן יַיִן אָמַר לוֹ הֲרֵי חִטִּין עֲשׂוּיוֹת עָלַי בְּשָׁלֹשִׁים דִּינָרִין וַהֲרֵי לְךָ אֶצְלִי יַיִן וְיַיִן אֵין לוֹ. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יָדוּר בַּחֲצֵירוֹ חִנָּם וְלֹא יִשְׁכּוֹר מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִבִּית.

**הלכה:** אֵי זֶהוּ נֶשֶׁךְ כול׳. אָמַר רִבִּי יַנַּאי. זֶהוּ רִבִּית שֶׁיּוֹצֵא בַּדִּיָּינִין. בָּעוּ קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּית מָהוּ שֶׁיֵּצֵא בַּדִּיָּינִין. אָמַר לוֹ. אִם מִזּוֹ אֵין אָנוּ מְנִיחִין לְגַדּוֹלֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלוּם. מוֹדֵי רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאֵין שְׁטָר זוֹקֵק לַחֲבֵירוֹ. מוֹדֶה רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאִם הָיָה הַשְּׁטָר קַיָּם דִּמְנַכִּין לֵיהּ.

אֵי זֶהוּ תַּרְבִּית. תַּנֵּי. יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְוָה בְּרִיבִּית לְיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ גוֹבֶה לֹא אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִיבִּית. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִיבִּית. כְּתִיב אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ. אֵין לִי אֶלָּא נֶשֶׁךְ בַּכֶּסֶף וְרִיבִּית בָּאוֹכֶל. נֶשֶׁךְ בָּאוֹכֶל וְרִיבִּית בַּכֶּסֶף מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית. הִקִּישׁ נֶשֶׁךְ לְתַרְבִּית וְתַרְבִּית לְנֶשֶׁךְ. מַה נֶּשֶׁךְ כֶּסֶף אַף תַּרְבִּית כֶּסֶף. מַה תַּרְבִּית אוֹכֶל אַף נֶשֶׁךְ אוֹכֶל.

לָקַח מִמֶּנּוּ חִטִּים. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר כָּהֲנָא. הַשּׁוֹעֵר שֶׁהוּא יָפֶה לָעוֹלָם. פָּחוּת מִיכֵּן וָוי לִיזְבּוּנָא. יוֹתֵר מִיכֵּן וַוי לְמִזְבָּנָהּ.

אָמַר לוֹ. תֵּן לִי חִיטַּיי שֶׁאֲנִי מוֹכְרָן. בְּמַה קָנָה. רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב סְבַר מֵימַר. חַיָּיב לְהַעֲמִיד (לַחֲבֵירוֹ) [לוֹ מִן הַדִּין. רִבִּי אַבָּהוּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קָנוּ לוֹ מֵעוֹתָיו דְּבַר תּוֹרָה.]

הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ. חַד בַּר נַשׁ אַשְׁאַל לְחַבְרֵיהּ דֵּינָרִין אַשְׁרוּנֵיהּ גַּו בֵּיתֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי אֲגַר בֵּיתִי. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי דֵּינָרַיי. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי בָּא בַּר מִינָא. אֲמַר לֵיהּ. וְקַיֶּים לֵיהּ מַה דַּהֲוָה חָמֵי לְמִישְׁרֵי.

תַּנֵּי. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן רִבִּית וּמוּתָּרִין. כֵּיצַד. לוֹקֵחַ אָדָם שְׂטָרוֹת חֲבֵירוֹ בְּפָחוּת וּמִלָּוותוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ בְּפָחוּת וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. וְיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵינָן רִבִּית וַאֲסוּרִין מִשּׁוּם הֲעָרַמַת רִבִּית. כֵּיצַד. קִיבֵּל הֵימֶינּוּ שָׂדֶה בְּי כּוֹר חִיטִּין. אָמַר לוֹ. תֵּן לִי סֶלַע אֶחָד. אָמַר לוֹ אֵין לִי אֶלָּא כּוֹר אֶחָד חִיטִּין. טוֹל לָךְ. וְחָזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ בִכְדֵּ. אֵין זֶה רִבִּית אֲבָל אָסוּר מִשּׁוּם הֲעָרַמַת רִבִּית. אָמַר לֵיהּ. לֵית אַתְּ צָרִיךְ וְהַב אֲגַר כֵּלִים אוֹ אֲגַר הַכַּתָּפִין אֲקוֹלִי וְסַב דֵּינָרָךְ.

רִבִּי לָא אָמַר בְּנוֹתֵן לוֹ שְׂכַר רַגְלוֹ. רִבִּי זֵירָא אָמַר. נַעֲשֶׂה כְּמַשְׁכִּיר לוֹ דִּירָה בְּיוֹקֶר.

**ב משנה:** מַרְבִּין עַל הַשָּׂכָר וְאֵין מַרְבִּין עַל הַמֶּכֶר. כֵּיצַד הִשְׁכִּיר לוֹ אֶת הֶחָצֵיר וְאָמַר לוֹ אִם מְעַכְּשָׁיו אָתָּה נוֹתֵן לִי חֲרֵי הוּא לָךְ בְּעֶשֶׂר סְלָעִים לַשָּׁנָה וְאִם שֶׁלְּחֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ בְּסֶלַע לַחֹדֶשׁ מוּתָּר. מָכַר לוֹ אֶת שָׂדֵהוּ וְאָמַר לוֹ אִם מְעַכְּשָׁיו אָתָּה נוֹתֵן לִי חֲרֵי הִיא לָךְ בְּאֶלֶף זוּז וְאִם לַגּוֹרֶן בִּשְׁנֵים עָשָׂר מָנֶה אָסוּר. מָכַר לוֹ אֶת שָׂדֵהוּ וְנָתַן לוֹ מִקְצָת דָּמִים וְאָמַר לוֹ אֵימָתַי שֶׁתִּרְצֶה הָבֵא מָעוֹת וְטוֹל אֶת שֶׁלָּךְ אָסוּר. הִלְוָוהוּ עַל שָׂדֵהוּ וְאָמַר לוֹ אִם אֵי אַתָּה נוֹתֵן לִי מִכָּאן וְעַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים חֲרֵי הִיא שֶׁלִּי. וְכָךְ הָיָה בְּיֵיתוֹס בֶּן זוֹנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי חֲכָמִים.

**הלכה:** מַרְבִּין עַל הַשָּׂכָר כול׳. תַּנֵּי. הַמּוֹכֵר שָׂדֶה לַחֲבֵירוֹ וְאָמַר לוֹ. עַל מְנָת שֶׁאֲהֵא בָהּ אָרִיס. עַל מְנָת שֶׁאֲהֵא בָהּ שׁוּתָף. עַל מְנָת שֶׁהַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלִּי. עַל מְנָת שֶׁשְּׁתִּמְכְּרֶנָּה לֹא תִמְכְּרֶנָּה אֶלָּא לִי. שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאֲנִי רוֹצֶה נוֹתֵן דָּמֶיהָ וְנוֹטְלָהּ. מוּתָּר. הָיָה חַיָּיב לוֹ מָעוֹת וְכָתַב לוֹ שָׂדֶהוּ בְּמֶכֶר. כָּל זְמַן שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת מוּתָּר. כָּל זְמַן שֶׁהַלּוֹקֵחַ אוֹכֵל פֵּירוֹת אָסוּר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוּדָה. כָּךְ הָיָה בְּיֵיתוֹס בֶּן זוֹנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי חֲכָמִים. אָמְרוּ לוֹ. מִשָּׁם רְאָיָיה. מוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת הָיָה. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמְרֵי. מִבְּתֵּי עָרֵי חוֹמָה לָמַד רִבִּי יְהוּדָה. דְּתַנֵּי. שָׁנָה הָאָמוּרָה בַּתּוֹרָה עָרֵי חוֹמָה חֲרֵי הֵן כְּמִין רִבִּית וְאֵינָהּ רִבִּית. תַּנֵּי חוֹרָן תַּנֵּי. חֲרֵי זוֹ רִיבִּית אֶלָּא שֶׁהִתִּירָהּ הַתּוֹרָה. מָאן דָּמַר. חֲרֵי זוֹ כְּמִין רִיבִּית וְאֵינָהּ רִבִּית. רִבִּי מֵאִיר. מָאן דָּמַר. חֲרֵי זוֹ רִיבִּית אֶלָּא שֶׁהַתּוֹרָה הִתִּירָהּ. רִבִּי יוּדָה. אָמַר רִבִּי אִידִי. כַּד סָלְקִית מִגְּלוּתָא אַשְׁכְּחִית עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. חֲרֵי זוֹ כְּמִין רִבִּית וְאֵינָהּ רִבִּית. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא זוֹ רִבִּית שֶׁהִתִּירָהּ הַתּוֹרָה. כָּאן הַתּוֹרָה הִתִּירָהּ. הָא בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא. אֲפִילוּ כֵן לֹא אַשְׁגַּח רִבִּי אִמִּי. אָמַר. בַּיְיתָא עִם דַּיָּרָא דְּאִיר.

**ג משנה:** אֵין מוֹשִׁיבִין חֲנָוונִי לְמַחֲצִית שָׂכָר לֹא יִתֵּן לוֹ מָעוֹת לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר אֶלָּא אִם כֵּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוֹעֵל בָּטֵל. אֵין מוֹשִׁיבִין תַּרְנוּגַלִּין לְמֶחֱצָה וְאֵין שָׂמִין עֲגָלִים וּסְיָיחִים לְמֶחֱצָה אֶלָּא אִם כֵּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכַר עֲמָלוֹ וּמְזוֹנוֹת. אֲבָל מְקַבְּלִין עֲגָלִים וּסְיָיחִים לְמֶחֱצָה וּמְגַדְּלִין אוֹתָן עַד שֶׁיִּהוּ שְׁלָשִׁין וַחֲמוֹר עַד שֶׁתְּהֵא טוֹעֶנֶת.

**הלכה:** אֵין מוֹשִׁיבִין חֲנָוונִי כול׳. חַד בַּר נַשׁ אַשְׁאַל לְחַבְרֵיהּ דֵּינָרִין. אֲמַר לֵיהּ. סַב בְּ דֵּינָרִין אַגְרָךְ וּמַה דִּינוּן עָבְדִין דִּילִי וְלָךְ.

תַּנֵּי. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית וְאָמַר. לֹא לָקַחְתִּי. אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תִּרְעוֹמֶת. וְאִם יָדוּעַ שֶׁלָּקַח חֲרֵי זֶה מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל כּוֹרְחוֹ.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר. רָצָה אֶחָד מֵהֶן לְיַישְׁנָן חֲבֵירוֹ מְעַכֵּב עַל יָדוֹ. אִם הָיָה עֶרֶב שְׁבִיעִית אֵין חֲבֵירוֹ מְעַכֵּב עַל יָדוֹ שֶׁשְּׁנֵיהֶן עַל מְנָת כֵּן לְקָחוּם.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר. אִם אָמַר. הֵא לָךְ מְנָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמוֹד בִּפְרוֹטְרוּט. חֲרֵי זֶה אָסוּר. רָאָה פֵּירוֹת מוֹקִירִין חֲרֵי זֶה מוּתָּר.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר רַשַּׁאי לִיקַּח מֵאוֹתוֹ הַמִּין. כְּשֶׁמּוֹכֵר לֹא יִמְכּוֹר שְׁנַיִם כְּאַחַת אֶלָּא מוֹכֵר זֶה רִאשׁוֹן וְזֶה אַחֲרוֹן.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר רַשַּׁאי לִיקַּח מִכָּל מִין שֶׁיִּרְצֶה. לֹא יִקַּח לוֹ בָּהֶן כְּסוּת וְעֵצִים. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. הָדָא אָמְרָה. הַמְבַטֵּל כִּיס חֲבֵירוֹ אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תִּרְעוֹמֶת. הַמְבַטֵּל שְׂדֵה חֲבֵירוֹ חַיָּיב לְשַׁפּוֹת לוֹ. הַמְבַטֵּל סְפִינַת חֲבֵירוֹ וַחֲנוּת חֲבֵירוֹ מָהוּ.

הַמּוֹלִיךְ פֵּירוֹת מִמָּקוֹם הַזּוֹל לְמָקוֹם הַיּוֹקֶר. אָמַר לַחֲבֵירוֹ. תֵּנֵם לִי וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתְנָן לְמָקוֹם פְּלוֹנִי. אִם בְּאַחֲרָיוּת הַנּוֹתֵן אָסוּר וְהַלּוֹקֵחַ מוּתָּר. הַמּוֹלִיךְ חֲבִילָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. אָמַר לוֹ. תְּנֵיהָ לִי וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתְנָהּ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. אִם בְּאַחֲרָיוּת הַנּוֹתֵן אָסוּר וְהַלּוֹקֵחַ מוּתָּר. אֲבָל חֲמָרִים הַמְקַבְּלִין מִבַּעֲלֵי בָתִּים מַעֲמִידִין לָהֶן פֵּירוֹת בְּמָקוֹם הַיּוֹקֶר כְּשַׁעַר הַזּוֹל. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. עַד מָקוֹם שֶׁדַּרְכּוֹ לֵילֵךְ וְלָבוֹא בוֹ בַיּוֹם. רַב הוּנָא אָמַר. נַעֲשֶׂה

שְׁלוּחוֹ. וְהָא מִתִּיבִין [לָרַב] הוּנָא. שָׁלִיחַ שֶׁנֶּאֱנָס חַיָּיב עַל הָאוֹנְסִין. שֶׁנֶּאֱנָס פָּטוּר עַל הָאוֹנְסִין. לֹא פְּעָמִים מַתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת כְּשׁוֹאֵל. וְהָתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כְּשֵׁם שֶׁחַיָּיב בְּכוּלָּהּ כָּךְ חַיָּיב בְּמִקְצָתָהּ. מַאי כְּדוֹן מַיְיתֵי. תַּמָּן מְשַׁלֵּם כְּשַׁעַר הַיּוֹקֶר. בְּרַם הָכָא מְשַׁלֵּם כְּשַׁעַר הַזּוֹל.

**ד משנה:** שְׁמִין פָּרָה וַחֲמוֹר וְכָל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹת וְלֶאֱכוֹל. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַחֲלוֹק אֶת הַוְלָדוֹת מֵיד חוֹלְקִין מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְגַדֵּל יְגַדְּלוּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שָׁמִין עֶגֶל עַל אִמּוֹ וּסְיָיח עִם אִמּוֹ וּמַפְרִין עַל שָׁדֶהוּ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִיבִּית.

**הלכה:** שְׁמִין פָּרָה וַחֲמוֹר כול׳. תַּנֵּי. שָׁם הוּא אָדָם מֵחֲבֵירוֹ בְּהֵמָה בִּמְנָת לַעֲלוֹת לוֹ וְוֹלָד אֶחָד וְגִיזָה אַחַת לַשָּׁנָה. תַּרְנְגוֹלֶת בְּנֵי בֵצִים לַחוֹדֶשׁ. הַשָּׁמָה תַּרְנְגוֹלֶת מֵחֲבֵירָתָהּ מִיסַּפֶּלֶת בְּאֶפְרוֹחִין כָּל זְמַן שֶׁצְּרִיכִין לְאִימָּן. מִיסַּפֵּל בִּבְהֵמָה דַּקָּה ל׳ יוֹם וּבִגְסָּה נ׳ יוֹם. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. (בְּגַסָּה) [בַּדַּקָּה] ג׳ חֳדָשִׁים מִפְּנֵי שֶׁטִּיפּוּלָהּ מְרוּבֶּה. יוֹתֵר מִיכֵּן חֶלְקוֹ שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת וְהִשְׁוָה עָלָיו. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. מַהוּ חֶלְקוֹ שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת וְהִשְׁוָה עָלָיו. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ קַדִּינָרִין עַבְדוֹן כְּ דִּינָרִין. אָהֵן נְסַב פַּלְגָּא וָאָהֵן פַּלְגָּא שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת אִיתְעַבְּדוּן עֲלוֹי קֶרֶן. בְּנֵי אִינָשׁ עַבְדִין כֵּן. אֶלָּא נָסְבִין וְיָהְבִין וּבְסֵיפָא פַּלְגִין. הַשָּׁם בְּהֵמָה לַחֲבֵירוֹ כַּמָּה חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. בִּבְהֵמָה טְמֵיאָה לִיבּ חוֹדֶשׁ. בָּאָדָם כְּדֵי חוֹדֶשׁ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲלוֹת שְׂכָר כַּתָּף לְמָעוֹת מַעֲלִין. וּוְלָדוֹת לַבְּהֵמָה מַעֲלִין. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שָׁמִין כול׳. אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁמַּעֲלִין שְׂכַר כַּתָּף לְמָעוֹת. וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית.

הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבֵירוֹ עַד כַּמָּה חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָהּ. סוּמְכוֹס אוֹמֵר. הַגּוֹדְרוֹת לִיבּ חוֹדֶשׁ. בָּאֲתוֹנוֹת כְּדֵי חוֹדֶשׁ. עָמַד עָלָיו בְּתוֹךְ הַזְּמַן שָׁמִין לוֹ. אַחַר הַזְּמַן אֵין שָׁמִין לוֹ. לֹא דוֹמֶה טִיפּוּל שָׁנָה אַחַת לִשְׁתֵּי שָׁנִים.

הַשָּׁם בְּהֵמָה לַחֲבֵירוֹ אֵין פָּחוֹת מִיבּ חֳדָשִׁים. מֵתָה בַּבּוֹסְיָא יְהַב כּוּלֵיהּ. דְּלָא בְּבוֹסְיָא יְהַב פַּלְגָּא. כֵּיצַד. שָׁמָהּ בִּמְנָה וְהִשְׁבִּיחָה וְשָׁוָה מָאתַיִם. מֵתָה בַּבּוֹסְיָא יְהַב שִׁשָּׁה שֶׁלְּזָהֳב. דְּלָא בְּבוֹסְיָא יְהַב חֲמִשִּׁים זוּז. הִכְחִישָׁה וְיָפָה חֲמִשִּׁים זוּז. מֵתָה בַּבּוֹסְיָא יְהַב ג׳ שֶׁלְּזָהֳב. דְּלָא בְּבוֹסְיָא יְהַב חֲמִשִּׁים זוּז.

הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבֵירוֹ אֵין פָּחוֹת מִיבּ חוֹדֶשׁ. עָשָׂה בָהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה וְאָמַר לְמוֹכְרָהּ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיַּאֲכִילָהּ כָּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים. הֶאֱכִיל כָּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים וְאָמַר לְמוֹכְרָהּ בִּימוֹת הַחַמָּה כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה בָהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה.

תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מַפְרִין עַל שָׂדֶהוּ וְאֵין חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. כֵּיצַד. קִיבֵּל הֵימֶינּוּ בְּיוֹ כּוֹרִין חִטִּין. אָמַר לוֹ. תֵּן לִי סֶלַע אֶחָד וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ יוֹ כּוֹרִין לַגּוֹרֶן מוּתָּר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׂדֶה מְצוּיָה לְהִתְבָּרֵךְ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. נַעֲשָׂה כְּמַשְׁכִּיר לוֹ שָׂדֶה בְּיוֹקֶר. מַה בֵּינֵיהוֹן. חֲנוּת וּסְפִינָּה. מָאן דָּמַר. מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׂדֶה מְצוּיָה לְהִתְבָּרֵךְ. מַפְרִין עַל חֲנוּת וּסְפִינָּה. מָאן דָּמַר. נַעֲשָׂה כְּמַשְׁכִּיר לוֹ שָׂדֶה בְּיוֹקֶר. חֲנוּת וּסְפִינָּה אֵין מַפְרִין. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. בְּפֵירוּשׁ פְּלִיגִי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מַפְרִין עַל חֲנוּת וּסְפִינָּה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֵין מַפְרִין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרֵישׁ לָקִישׁ. אֵין מַפְרִין עַל חֲנוּת וּסְפִינָּה וְעַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה בְּגוּפוֹ.

**ה משנה:** אֵין מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מִישְׂרָאֵל מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִיבִּית. אֲבָל מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מֵהַגּוֹיִם וְלוֹוִין מֵהֶן וּמַלְוִין אוֹתָן בְּרִיבִּית וְכֵן בְּגֶר תּוֹשָׁב. מַלְוֶה הוּא יִשְׂרָאֵל מָעוֹתָיו שֶׁל נָכְרִי מִדַּעַת הַנָּכְרִי אֲבָל לֹא מִדַּעַת יִשְׂרָאֵל.

**הלכה:** אֵין מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מִישְׂרָאֵל כול׳. אִי זֶהוּ צֹאן בַּרְזֶל. הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה צֹאן. אָמַר לוֹ. הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלָיו בְּקַ שֶׁלְּזָהֳב וַוולָדָן וַחֲלָבָן וּגִיזָתָן שֶׁלָּךְ וְאִם מֵתוּ אַתְּ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן וְאַתְּ מַעֲלֶה לִי סֶלַע שֶׁלְּכָל אַחַת וְאַחַת מִשֶּׁלָּךְ בָּאַחֲרוֹנָה. אָסוּר.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. תַּמָּן אַתְּ מַר. נוֹשֶׂה שָׂכָר חַיָּיב עַל הָאוֹנְסִין אָסוּר. וָכָא אַתְּ מַר. נוֹשֶׂה שָׂכָר חַיָּיב עַל הָאוֹנְסִין מוּתָּר. לֹא פְּעָמִים שֶׁמַּתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת כְּשׁוֹאֵל. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. תַּמָּן אַתְּ מַר. צֹאן בַּרְזֶל לָרִאשׁוֹן. וָכָא אַתְּ מַר. לַשֵּׁינִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן שֶׁעִיקָּרָן לָרִאשׁוֹן וְוולָדָן לָרִאשׁוֹן. בְּרַם הָכָא עִיקָּרָן לַשֵּׁינִי וְוולָדָן לַשֵּׁינִי.

וְלוֹוִין מֵהֶן וּמַלְוִין אוֹתָן בְּרִיבִּית כול׳. רִבִּי אוֹמֵר. תּוֹשָׁב הָאָמוּר בְּעֶבֶד עִבְרִי אֵינִי יוֹדֵעַ מַה טִיבוֹ. גֵּר צֶדֶק הָאָמוּר בְּרִיבִּית אֵינִי יוֹדֵעַ מַה טִיבוֹ.

מַלְוֶה יִשְׂרָאֵל מָעוֹת נָכְרִי מִדַּעַת הַנָּכְרִי אֲבָל לֹא מִדַּעַת יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מִגּוֹי וּבִיקֵּשׁ לְהַחֲזִירָם לוֹ. אָמַר לוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר. תְּנֵם לִי וַאֲנִי נוֹתֵן כְּדֵרֶךְ שֶׁאַתְּ נוֹתֵן לוֹ. אָסוּר. וְאִם הֶעֱמִידוֹ עִם הַגּוֹי מוּתָּר. [אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְהוּא שֶׁהֶעֱמִידוֹ עִם הַגּוֹי.]

גּוֹי שֶׁלָּוָה מִיִּשְׂרָאֵל וּבִיקֵּשׁ לְהַחֲזִירָם לוֹ. אָמַר לוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר. תְּנֵם לִי וַאֲנִי מַעֲלֶה לוֹ רִיבִּית. מוּתָּר. וְאִם הֶעֱמִידוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְהוּא שֶׁהֶעֱמִידוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל.

יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מִגּוֹי וְגוֹי מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיֵּיר. בֵּין שֶׁזִּקְפָן עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר בֵּין מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר גּוֹבֶה הַקֶּרֶן וְלֹא הָרִיבִּית אֲבָל גּוֹי שֶׁלָּוָה מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיֵּיר. אִם עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר זִקְפָן עָלָיו בְּמִלְוָה גּוֹבֶה הַקֶּרֶן וְהָרִיבִּית. מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר גּוֹבֶה הַקֶּרֶן וְלֹא הָרִיבִּית. בַּר קַפָּרָא אָמַר. גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֶת הָרִיבִּית. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. טַעֲמָא דְּבַר קַפָּרָא. מִכֵּינָן שֶׁאַתְּ מַבְרִיחוֹ מִן הָרִיבִּית אַף הוּא נַעֲשֶׂה גֵּר שֶׁקֶר.

לוֹוֶה אָדָם מִבָּנָיו וּבְנֹתָיו בְּרִיבִּית אֶלָּא שֶׁמְּחַזְּקָן בָּרִיבִּית. אָמַר רַב. כְּגוֹן אֲנָא לְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה וְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה לִי. לֹא יְהֵא אָדָם לוֹוֶה בְּשֶׁקֶל וּמַלְוֶה בְּסֶלַע. אֲבָל גּוֹי לוֹוֶה בְּשֶׁקֶל וּמַלְוֶה בְּסֶלַע.

יִשְׂרָאֵל לוֹוֶה מִגּוֹי וְגוֹי מִיִּשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל נַעֲשָׂה לוֹ עָרֵב וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּינָה גּוֹי אֶפִּיטְרוֹפָּא אוֹ סַנְטָר מוּתָּר לִלְווֹת מִמֶּנּוּ בְּרִיבִּית. וְגוֹי שֶׁמִּינָה יִשְׂרָאֵל אֶפִּיטְרוֹפָּא אוֹ סַנְטָר אָסוּר לִלְווֹת מִמֶּנּוּ בְּרִיבִּית. מָעוֹת גּוֹי שֶׁהָיוּ מוּפְקָדִין בְּיַד גּוֹי מוּתָּר לִלְווֹת מִמֶּנּוּ בְּרִיבִּית. זֶה הַכְּלָל. כָּל שֶׁהוּא בָּאַחֲרָיוּת יִשְׂרָאֵל אָסוּר. בָּאַחֲרָיוּת גּוֹי מוּתָּר.

ו **משנה:** אֵין פּוֹסְקִין עַל הַפֵּירוֹת עַד שֶׁיֵּצֵא הַשַּׁעַר. הָיָה הוּא תְּחִלָּה לַקּוֹצְרִים פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגֹּדִישׁ וְעַל הֶעָבִיט שֶׁל עֲנָבִים וְעַל הַמַּטְעָן שֶׁל זֵיתִים וְעַל הַבִּיצִין שֶׁל יוֹצֵר וְעַל הַסִּיד מִשֶּׁיִּשְׁקַע כִּבְשָׁנוֹ. פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַזֶּבֶל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֵין פּוֹסֵק עַל הַזֶּבֶל עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ זֶבֶל בָּאֲשָׁפוֹת. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. פּוֹסֵק עִמּוֹ כְּשַׁעַר הַגְּבוֹהַּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָסַק עִמּוֹ כְּשַׁעַר הַגָּבוֹהַּ יָכוֹל הוּא לוֹמַר תֵּן לִי כָּזֶה אוֹ תֵּן לִי אֶת מָעוֹתַי. מַלְוֶה אָדָם אֶת אֲרִיסְיוֹ חִיטִּין בְּחִיטִּין לְזֶרַע אֲבָל לֹא לֶאֱכֹל שֶׁהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַלְוֶה אֶת אֲרִיסְיוֹ חִיטִּין בְּיוּקָר וְהוּזְלוּ אוֹ בְּזוֹל וְהוּקְרוּ וְנוֹטֵל מֵהֶן כְּשַׁעַר הַזּוֹל. לֹא שֶׁהַלָּכָה כֵּן אֶלָּא שֶׁרָצָה לְהַחֲמִיר עַל עַצְמוֹ.

**הלכה:** אֵין פּוֹסְקִין עַל הַפֵּירוֹת כול׳. מָהוּ לִפְסוֹק בְּשַׁעַר שֶׁלַּסִּירְקִי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. פּוֹסְקִין. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֵין פּוֹסְקִין. רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זֵירָא. לֹא מִסְתַּבְּרָה דְּיוֹדֵי רֵישׁ לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן בְּשַׁעַר סִירְקִי שֶׁלְּצִיפּוֹרִין שֶׁאֵינָהּ פּוֹסֶקֶת. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. וְתַמָּה אֲנָא אִיךְ רַבָּנִן פְּלִיגֵי. בֵּין פּוֹסֵק לַפֵּירוֹת בֵּין פּוֹסֵק לַמָּעוֹת בֵּין מִלְוָה לַפֵּירוֹת. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. בְּמִלְוָה אִיתְפְּלִיגוּ. אֲבָל (בְּפִיסּוּק) [בְּפִיסּוּק] כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁאָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. בְּפִיסּוּק אִיתְפְּלִגוֹן. אֲבָל בְּמִלְוָה כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁמּוּתָּר. דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. פּוֹסְקִין עַל הַשַּׁחַת. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אוֹמֵר. אַף עַל חַלּוֹת דְּבַשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר. כָּל הָעֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת לְטִיבֶּרְיָא כִּינּוֹן שֶׁיָּצָא שַׁעַר שֶׁלְּטִיבֶּרְיָא פּוֹסְקִין.

הָיָה הוּא תְּחִילָּה לַקּוֹצְרִין פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגֹּדִישׁ כול׳. רַב אָמַר. מְחוּפָּר מַעֲשֶׂה אֶחָד פּוֹסֵק. מְחוּפָּר כַּמָּה מַעֲשִׂים אֵינוֹ פּוֹסֵק. רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֲפִילּוּ מְחוּפָּר כַּמָּה מַעֲשִׂים פּוֹסֵק. וְהָא מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. הָיָה הוּא תְּחִילָּה לַקּוֹצְרִין כול׳.

אַבָּא בַּר זְמִינָה יְהַב חַד דִּינָר לַקַּפְּילָה וּנְסַב מִינֵּיהּ בְּשָׁעָה זְלִילָה דָּכָל שַׁתָּא. וְלֹא מוֹדֵי רַב. רִבִּי חִיָּיה רוֹבָה הֲוָה לֵיהּ כִּיתָן. אֲתוּ חֲמָרַיָּיא מִיזְבְּנָהּ מִינֵּיהּ. אָמַר לוֹן. לֵית בְּדַעְתִּי מִזְבְּנָתָהּ כְּדוֹן אֶלָּא בִּפּוּרְיָא. אָמְרוּ לֵיהּ. זַבְּנָהּ לָן כְּדוֹן מַה דְּאַתְּ עָתִיד מִיזַּבְּנָתֵיהּ בְּפוּרְיָא. אֲתָא שְׁאַל לְרִבִּי. אָמַר לֵיהּ. אָסוּר. נְפַק קָבָעָהּ בְּמַתְנִיתָא וְתַנֵּי כֵן. הָיָה חַיָּיב לוֹ מָעוֹת וּבָא לִיטּוֹל מִמֶּנּוּ בַּגּוֹרֶן וְאָמַר לוֹ. עֲשֵׂם עָלַי כְּשַׁעַר שֶׁמַּשּׁוּק וַאֲנִי אַעֲלֶה לְךָ כָּל יוֹב חוֹדֶשׁ. אָסוּר. דְּלֹא כְאִיסָּרוֹ הַבָּא לְיָדוֹ. אָמַר רַב. מוֹדֵי רִבִּי חִיָּיה חֲבִיבִי דִּי לָן יְהָבִין לֵיהּ וְקָנָה מִכְּבָר שָׁרֵי. אַגְּרָא מִן כְּבָר וְקָנָה בָּתָר כֵּן שָׁרֵי. קָנָה מִכְּבָר אַגְּרָא בָּתָר כֵּן אָסוּר.

רִבִּי לָעְזָר יְהַב דִּינָר לְחַד בַּר נַשׁ. אֲמַר לֵיהּ. מַה דְּהִינּוּן עָבְדִין מִיכָּן וְעַד חֲנוּכָּה דִּידִי [וְדִידָךְ]. מִתַּמָּן וּלְהַלָּן לֵית לִי עִמָּךְ עֲסוֹק אֵין פָּחִתִּין וְאֵין יְתֵרִין דִּידָךְ. בְּעָה מִיתֵּן לֵיהּ בָּתָר חֲנוּכָּה וְלָא קַבֵּיל. רִבִּי לָעְזָר חָשַׁשׁ עַל קָרוֹב לְשָׁכָר וְרָחוֹק לְהֶפְסֵד. וְתַנֵּי כֵן. קִירוּב שָׂכָר וְרִיחוּק הֶפְסֵד זוֹ מִידַּת רְשָׁעִים. קִירוּב הֶפְסֵד וְרִיחוּק שָׂכָר זוֹ מִידַּת צַדִּיקִים. קָרוֹב לָזֶה וְלָזֶה רָחוֹק לָזֶה וְלָזֶה זוֹ מִידַּת כָּל אָדָם. רִבִּי יִצְחָק יְהַב דִּינָרִין לְבַר נַשׁ. בְּעָא מֵיעֲבַד לֵיהּ כְּהָדָא דְּרִבִּי לָעְזָר וְלָא קַבֵּיל עִילָּוֵי. כַּהֲנָא יְהַב מָ דִּינָרִין לְבַר נַשׁ מִיזְבֵּן לֵיהּ כִּיתָּן. יָקְרָא כִּיתָּנָא. אֲתָא שְׁאַל לְרַב. אָמַר לֵיהּ. אִיזִיל סַב מִינֵּיהּ מָ כּוֹרִין רַבְרְבִין.

בִּיקֵּשׁ רִבִּי לְהַתִּיר קְלִיטוֹ שֶׁלִּים וְלֹא הִנִּיחוֹ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. וְאִית דָּמְרִין. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי בִּיקֵּשׁ לְהַתִּיר וְלֹא הִנִּיחוֹ רִבִּי. מַאי קְלִיטוֹ שֶׁלִּים. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ קַ דִּינָרִין. [וַאֲמַר לֵיהּ. יְבֵלִי עֶשְׂרִים דִּינָרִין. אֵין פּוֹחֲתִין דִּידָךְ וְאֵין אוֹתְרוֹן דִּידָךְ. אָבְדוּ מִשֶּׁל שְׁנֵיהֶם. אָמַר רִבִּי חוּנָה.] כְּגוֹן אִילֵּין דִּיהָבִין עִיבִידְתָּא לְאִילֵּין דְּמַפְרְשִׁין לָרִיסִים מִתַּרְתֵּין קְסוֹסְטָבָן אוֹ מִן קְסוֹסְטָבָן. אֵין זוֹ רִבִּית אֶלָּא הַשְׁוָאָה.

רִבִּי יוֹסֵה וְרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָיָה לוֹ דָּבָר מוּעָט מוֹסִיף עָלָיו וְהוֹלֵךְ. וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר עַד שֶׁיַּעֲמִיק שְׁלֹשָׁה [אוֹ עַד שֶׁיְּגַבֶּיהָ שְׁלֹשָׁה] אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן עַל הַסֶּלַע.

ז **משנה:** לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ הַלְוֵנִי כּוֹר חִיטִּין וַאֲנִי אֶתֵּן לְךָ מִן הַגּוֹרֶן. אֲבָל אוֹמֵר לוֹ הַלְוֵנִי עַד שֶׁיָּבֹא בְנִי אוֹ עַד שֶׁאֶמְצָא הַמַּפְתֵּחַ. וְהִילֵּל אוֹסֵר. וְכֵן הָיָה הִלֵּל אוֹמֵר לֹא תַלְוֶה אִשָּׁה כִּכָּר לַחֲבֵירְתָּהּ עַד שֶׁתַּעֲשֶׂנּוּהָ בָּדָמִים שֶׁמָּא יוֹקִירוּ הַחִטִּים וְנִמְצָא בָאוֹת לִידֵי רִבִּית.

**הלכה:** לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ כול׳. תַּנֵּי. לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ. הַלְוֵינִי כּוֹר חִטִּים וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ לַגּוֹרֶן. הָא עַד שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ שַׁבָּתוֹת מוּתָּר. וְהִלֵּל אוֹסֵר. שְׁמוּאֵל אָמַר. הֲלָכָה כְּהִלֵּל.

ח **משנה:** אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵירוֹ נַכֵּשׁ עִמִּי וַאֲנַכֵּשׁ עִמָּךְ עֲדוֹר עִמִּי וְאֶעְדּוֹר עִמָּךְ. וְלֹא יֹאמַר לוֹ נַכֵּשׁ עִמִּי וְאֶעְדּוֹר עִמָּךְ עֲדוֹר עִמִּי וַאֲנַכֵּשׁ עִמָּךְ. כָּל יְמֵי גְּרִיד אֶחָד כָּל יְמֵי רְבִיעָה אַחַת. לֹא יֹאמַר לוֹ חָרוֹשׁ עִמִּי בַּגְּרִיד וַאֲנִי עִמָּךְ בָּרְבִיעָה. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר יֵשׁ רִבִּית מוּקְדֶּמֶת וְיֵשׁ רִבִּית מְאוּחֶרֶת. כֵּיצַד נָתַן אֶת עֵינָיו לִלְווֹת מִמֶּנּוּ הָיָה מְשַׁלֵּחַ לוֹ וְאוֹמֵר בִּשְׁבִיל שֶׁלִּוֵּינִי זוֹ הִיא רִבִּית מוּקְדֶּמֶת. לָוָה מִמֶּנּוּ וְהֶחֱזִיר לוֹ אֶת מָעוֹתָיו הָיָה מְשַׁלֵּחַ לוֹ וְאָמַר בִּשְׁבִיל מָעוֹתֶיךָ שֶׁהָיוּ

בְּטֵילוֹת אֶצְלִי זוֹ הִיא רִיבִּית מְאוּחֶרֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יֵשׁ רִבִּית דְּבָרִים. לֹא יֹאמַר לוֹ יֵדַע אִם בָּא אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי. אֵילּוּ עוֹבְרִין בְּלֹא תַעֲשֶׂה הַמַּלְוֶה וְהַלָּוֶה וְהָעֲרָב וְהָעֵדִים וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף הַסּוֹפֵר. עוֹבְרִים עַל בַּל תִּתֵּן וּמְשׁוּם וְעַל בַּל תִּקַּח מְמֶּנּוּ וְעַל לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנוֹשֶׁה וְעַל לֹא תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יי.

**הלכה:** וְאֵילּוּ עוֹבְרִין בְּלֹא תַעֲשֶׂה כול׳. אָמַר רִבִּי יָסָא. בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה סְמִיוֹת עֵינֵי מַלְוֵי רִבִּית. אָדָם קוֹרֵא לַחֲבֵירוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה וּמְגַלֶּה עֲרָיוֹת וְשׁוֹפֵךְ דָּמִים וּמְבַקֵּשׁ לֵירֵד עִמּוֹ לְחַיָּיו. וַהֲלָה שׁוֹכֵר הָעֵדִים וְהַלְבָּלָר וְאוֹמֵר לָהֶן. בּוֹאוּ וְהֵעִידוּ שֶׁכָּפַר בַּמָּקוֹם. לְלַמְּדָךְ שֶׁכָּל הַמַּלְוֶה בְּרִיבִּית כּוֹפֵר בָּעִיקָּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁכּוֹפְרִין בָּעִיקָּר כּוֹפְרִין שֶׁעוֹשִׁין הַתּוֹרָה פְּלַסְטֶרִין וְאֶת מֹשֶׁה טִיפֵּשׁ וְאוֹמְרִים. אִילּוּ הָיָה יוֹדֵעַ מֹשֶׁה שֶׁכָּךְ הָיֵינוּ מַרְוִיחִין לֹא הָיָה כוֹתְבוֹ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. קָשָׁה הָרִיבִּית שֶׁאַף הַטּוֹבָה רִבִּית. הֲרֵי שֶׁאָמַר לִיקַּח לוֹ יָרָק מִן הַשּׁוּק אַף עַל פִּי שֶׁנָּתַן לוֹ מָעוֹתָיו הֲרֵי זֶה רִבִּית. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. קָשָׁה הָרִיבִּית שֶׁאַף שְׁאֵילַת שָׁלוֹם רִבִּית. לֹא שָׁאַל לוֹ שָׁלוֹם מִיָּמָיו וְעַל שֶׁלָּוָה מִמֶּנּוּ הִקְדִּים לוֹ שָׁלוֹם הֲרֵי זֶה רִבִּית. וְכֵן הָיָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָעוֹת וְאֵינוֹ מַלְוֶן בְּרִיבִּית עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וגו׳. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אִימִּי. הַמִּיטְמוּט הַזֶּה לֹא הָיֵינוּ יוֹדְעִין מָהוּ. וּבָא שְׁלֹמֹה וּפֵירַשׁ הַצֵּל לְקוּחִים לַמָּוֶת וגו׳.

## פרק ו

**א משנה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאוּמָּנִין וְהִטְעוּ זֶה אֶת זֶה אֵין לָהֶם זֶה עַל זֶה אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת. שָׂכַר אֶת הַהַמָּר וְאֶת הַקַּדָּר פָּרֶיֶּא פָּרִין וַחֲלִילִין לַכַּלָּה אוֹ לַמֵּת פּוֹעֲלִין לְהַעֲלוֹת פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמִּשְׁרָה וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא אָבֵד וְחָזְרוּ בָהֶן מָקוֹם שֶׁאֵין אָדָם שׂוֹכֵר עֲלֵיהֶן אוֹ מַטְעָן.

**הלכה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאוּמָּנִין כול׳. הִטְעוּ זֶה אֶת מָהוּ. אִיתֵּיי אַתּוּן עָבְדִין עִמִּי הֵיךְ אַתּוּן עָבְדִין מִן חֲמֵשׁ רַבָּן. וַאֲשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מִן עֶשֶׂר רַבָּן לְמִלְאכָה. אַתּוּן עָבְדִין עִמִּי הֵיךְ אַתּוּן עָבְדִין מִן עֲשָׂרָה יוֹמִין. וַאֲשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מִן חֲמִשָּׁה יוֹמִין. (הִטְעוּ) [הִטְעָן] בַּעַל הַבַּיִת מָהוּ. אִיתֵּיי אַתּוּן עָבְדִין עִמִּי הֵיךְ אַתּוּן עָבְדִין מִן עֲשָׂרָה יוֹמִין. וַאֲשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מִן חֲמִשָּׁה יוֹמִין. אִיתֵּיי אַתּוּן עָבְדִין עִם חֲבֵירֵיכוֹן הֵיךְ הֵינוּן עָבְדִין [מִ׳ רַבָּן. וַאֲשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מֵ׳ רַבָּן לְמִלְאכָה. אַתֵּיי אַתּוּן עָבְדִין עִם חֲבֵירְכוֹן הֵיךְ הֵינוּן עָבְדִין] מֵ׳ יוֹמִין. וַאֲשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מִ׳ יוֹמִין. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים. שֶׁלֹּא הָלְכוּ הַחַמָּרִים. אֲבָל הָלְכוּ וְלֹא מָצְאוּ תְבוּאָה. פּוֹעֲלִין לְנַכֵּשׁ וּמָצְאוּ שָׂדֶהוּ זְלֵחָה. נוֹתֵן לָהֶן שְׂכַר הֲלִיכָה וַחֲזִירָה. וְלֹא דוֹמֶה הַבָּא טָעוּן לָבָא רֵיקָן. עוֹשֶׂה מְלָאכָה לְיוֹשֵׁב וּבָטֵל. הַיּוֹשֵׁב בַּצֵּל לַיּוֹשֵׁב בַּחַמָּה. רִבִּי חִיָּיה רוֹבָה אֲגַר חַמָּרִין לְמֵיתָא לֵיהּ כִּיתָן. הָלְכוּ וּמְצָאוּהָ לַחָה. אֲמַר לוֹן רַב. פּוֹק וַהַב לוֹן אַגְרָן מֻשְׁלָם. וַאֲמַר לְהוֹן. לָא דַאֲנָא חַיָּיב מִיתֵּן לְכוֹן אַגְרֵיכוֹן אֶלָּא אֲנָא חִיָּיה מָסְרִית לְכוֹן.

בַּמָּה דְבָרִים אֲמוּרִים. שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ. אֲבָל אִם קִיבֵּל מִמֶּנּוּ שָׂדֶה לְקַצּוֹר בְּכָל סְלָעִים קָצַר חֶצְיָהּ וְהִנִּיחַ חֶצְיָהּ. בָּגֶד לֶאֱרוֹג בְּכָל סְלָעִים אָרַג חֶצְיוֹ וְהִנִּיחַ חֶצְיוֹ שָׁמִין לוֹ. כְּיַצַּד שָׁמִין לוֹ מַה שֶּׁעָשָׂה. אִם הָיָה מַה שֶּׁעָשָׂה יָפֶה וְ דֵינָרִין נוֹתֵן לוֹ סֶלַע אוֹ יִגְמוֹר מְלַאכְתּוֹ. וְאִם סֶלַע נוֹתֵן לוֹ סֶלַע. רִבִּי דוֹסָא אוֹמֵר. שָׁמִין מַה שֶּׁעָתִיד לֵיעָשׂוֹת. אִם הָיָה מַה שֶּׁעָתִיד לֵיעָשׂוֹת יָפֶה ג דֵינָרִין נוֹתֵן לוֹ שֶׁקֶל אוֹ יִגְמוֹר מְלַאכְתּוֹ. וְאִם שֶׁקֶל נוֹתֵן לוֹ שֶׁקֶל. רִבִּי זֵירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא רִבִּי בִּינָה רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי דוֹסָא.

בַּמָּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ אָבֵד. אֲבָל בְּדָבָר הָאָבֵד שׂוֹכֵר עָלָיו מִמָּקוֹם אַחֵר וּמַטְעוֹ וְאוֹמֵר לוֹ. סֶלַע פָּסַקְתִּי לָךְ ב אֲנִי נוֹתֵן לָךְ. נוֹטֵל מִזֶּה וְנוֹתֵן לָזֶה. אָמַר רִבִּי אִילָא. וּבִלְבַד עַד כְּדֵי שְׂכָרוֹ. עַד כְּדוֹן וּבִלְבַד עַד כְּדֵי שְׂכַר אוֹתוֹ הַיּוֹם. וּבִלְבַד עַד כְּדֵי שְׂכָרוֹ לַשָּׁעָה. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ מוֹצֵא לִשְׂכּוֹר פּוֹעֲלִים. אֲבָל אִם רָאָה חַמָּרִין שֶׁמְּמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין אוֹ שֶׁפָּרַק סְפִינָתוֹ בְּלֵמָן. אָמַר לוֹ. צֵא וּשְׂכוֹר לְךָ אַחַת מִכָּל אֵילּוּ. אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת.

**ב משנה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאוּמָּנִין וְחָזְרוּ בָהֶן יָדָן לַתַּחְתּוֹנָה. אִם בַּעַל הַבַּיִת חוֹזֵר בּוֹ יָדוֹ לַתַּחְתּוֹנָה. כָּל הַמְשַׁנֶּה יָדוֹ לַתַּחְתּוֹנָה וְכָל הַחוֹזֵר בּוֹ יָדוֹ לַהַתַּחְתּוֹנָה.

**הלכה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאוּמָּנִין כול׳. רַב אָמַר. כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֵין יִשְׂרָאֵל קוֹנִין זֶה אֶת זֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עֶבֶד עִבְרִי הִיא מַתְנִיתָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב. בֵּין פּוֹעֵל בֵּין בַּעַל הַבַּיִת יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. פּוֹעֵל יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ וְלֹא בַעַל הַבַּיִת.

**ג משנה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהוֹלִיכָהּ בָּהָר וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה. בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר אֲפִילּוּ זוֹ עֲשָׂרָה מִילִין וְזוֹ עֲשָׂרָה מִילִין וָמֵתָה חַיָּיב לְשַׁלֵּם. שָׂכַר אֶת הַחֲמוֹר וְהִבְרִיקָה אוֹ שְׁנִשְׁאֵת בַּאֲנְגַרְיָא אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. מֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהוֹלִיכָהּ בָּהָר וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה אִם הֶחֱלִיקָה פָּטוּר וְאִם הוּחֲמָה חַיָּיב. לְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר אִם הֶחֱלִיקָה חַיָּיב וְאִם הוּחֲמָה פָּטוּר וְאִם מַחֲמַת הַמַּעֲלָה חַיָּיב. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפָּרָה לַחֲרוֹשׁ בָּהָר וְחָרַשׁ בַּבִּקְעָה אִם נִשְׁבַּר הַקַּנְקַן פָּטוּר. בַּבִּקְעָה וְחָרַשׁ בָּהָר אִם נִשְׁבַּר הַקַּנְקַן חַיָּיב. לָדוּשׁ בַּקִּטְנִית וְדָשׁ בַּחִטִּים פָּטוּר. בַּקִּטְנִית חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהַקִּיטְנִית מְחַלֶּקֶת.

**הלכה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר כול׳. נִיחָא בָּהָר וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה. בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אָמַר. בְּשֶׁמְּתָה מַחֲמַת אֲוִיר. רִבִּי דוֹסְתַּי בֶּן יַנַּאי

אָמַר שֶׁהִכִּישָׁהּ נָחָשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. רִבִּי מֵאִיר הִיא דְּאָמַר. כָּל הַמְשַׁנֶּה עַל דַּעַת בַּעַל הַבַּיִת נִקְרָא גַּזְלָן.

שָׂכַר חֲמוֹר וְהִבְרִיקָה. דִּבְזַק. אוֹ שֶׁנַּעֲשֵׂית אֲנַגְרָיָא. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. אֲנַגְרָיָא כְּמִיתָה. וְאִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. אוֹמֵר לוֹ. חֲרֵי שֶׁלָּךְ לְפָנֶיךָ. מָאן דְּתַנֵּי. אֲנַגְרָיָא כְּמִיתָה. בְּאוֹתוֹ שֶׁיָּכוֹל לְכַשֵּׁר. מָאן דְּמַר. אוֹמֵר לוֹ. חֲרֵי שֶׁלָּךְ לְפָנֶיךָ. בְּאוֹתוֹ שֶׁאֵין יָכוֹל לְכַשֵּׁר.

תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. כְּדֶרֶךְ הֲלִיכָתָהּ אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. שֶׁלֹּא כְדֶרֶךְ הֲלִיכָתָהּ חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. בְּקַפְּנְדָּרְיָא אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. בַּסִּילְקֵי חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה. אֲגָרָהּ מִיכָּא לְלוּד וְאִינְסִיבַת אַנְגָּרְיָא לְלוּד. אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. מִיכָּא לְלוּד וְאִינְסִיבַת אַנְגָּרְיָא לְצוֹר. חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר.

מֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּשֶׁאָמַר לוֹ חֲמוֹר סְתָם. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ חֲמוֹר זֶה יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. לְדֵין בְּעִית אֲיִיתֵי לֵיהּ קוֹמִין. רַב הוּנָא אָמַר. חַיָּיב לְיַטַּפֵּל בּוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. אָמַר רִבִּי זֵירָא. אִם יֵשׁ בִּטְפֵילָה כְּדֵי לְשַׁכּוֹר לוֹ גַּיידוֹר קָטָן אֵינוֹ חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. וְאִם לָאו חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. אָמַר רִבִּי הוּנָא. אִם יֵשׁ בִּנְבֵילָה כְּדֵי לִיקַּח גַּיידוֹר קָטָן אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. וְאִם לָאו חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר.

**ד משנה:** הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהָבִיא עָלֶיהָ חִיטִּין וְהֵבִיא עָלֶיהָ שְׂעוֹרִין תְּבוּאָה וְהֵבִיא עָלֶיהָ תֶּבֶן חַיָּיב. וְכַמָּה יוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ וִיהֵא חַיָּיב. סוּמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר סְאָה לַגָּמָל שְׁלֹשָׁה קַבִּין לַחֲמוֹר.

**הלכה:** הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר כול׳. תַּנֵּי כַּמָּה יוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ וִיהֵא חַיָּיב. סוּמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. סְאָה לַגָּמָל וְגוֹ קַבִּין לַחֲמוֹר. קַב לַכַּתָּף וְגוֹ סָאִין לָעֲגָלָה. וּפְפִינָה לְפִי מַה שֶּׁהִיא.

שְׂיָרָה שֶׁנָּפַל עָלֶיהָ גַּייס מְחַשְּׁבִין לְפִי מָמוֹן וְלֹא לְפִי נְפָשׁוֹת. שָׁלְחוּ לִפְנֵיהֶן תַּיָּיר מְחַשְּׁבִין לְפִי נְפָשׁוֹת. אֵין מְשַׁנִּין עַל הַמִּנְהָג שֶׁלַּשַּׁיָּירָה.

סְפִינָה שֶׁעָמַד עָלֶיהָ נַחְשׁוֹל וְהֵיקֵל מִמַּשּׂוֹאָהּ מְחַשְּׁבִין לְפִי מַשָּׂאוּי וּלְפִי מָמוֹן וְלֹא לְפִי נְפָשׁוֹת. אֲבָל הַשּׂוֹכֵר מֵחֲבֵירוֹ קָרוֹן אוֹ סְפִינָה מְחַשְּׁבִין לְפִי מַשָּׂאוּי וּלְפִי נְפָשׁוֹת וְלֹא לְפִי מָמוֹן.

שְׂיָרָא שֶׁנָּפַל עָלֶיהָ גַּייס וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל מִיָּדָן הִצִּיל לָאֶמְצַע. וְאִם נָתְנוּ לוֹ רְשׁוּת הִצִּיל לְעַצְמוֹ. חֲמָרִין שֶׁנָּפְלוּ עֲלֵיהֶן לִיסְטִין וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל הִצִּיל לָאֶמְצַע. וְאִם הִתְנָה עִמָּם בְּבֵית דִּין הִצִּיל לְעַצְמוֹ. הַשּׁוּתָּפִין שֶׁמָּחֲלוּ לָהֶן מוּכְסִין מָחֲלוּ לָאֶמְצַע. וְאִם אָמְרוּ. לְשֵׁם פְּלוֹנִי מָחַלְנוּ. מַה שֶּׁמָּחֲלוּ מָחֲלוּ לוֹ. הַגַּבָּאִין וְהַמּוּכְסִין תְּשׁוּבָתָן קָשָׁה. חֲרֵי אֵילּוּ מַחֲזִירִין לְמִי שֶׁמַּכִּירִין. וּלְמִי שֶׁאֵין מַכִּירִין יַעֲשׂוּ מֵהֶן צוֹרְכֵי צִיבּוּר.

**ה משנה:** כָּל הָאוּמָּנִין שׁוֹמְרֵי שָׂכָר וְכוֹלֵן שֶׁאָמְרוּ טוֹל אֶת שֶׁלָּךְ וְהָבֵא מָעוֹת שׁוֹמֵר חִנָּם. שְׁמוֹר לִי וְאָמַר לוֹ הַנַּח לְפָנֶיךָ שׁוֹמֵר חִנָּם. הַמַּלְוֶה עַל הַמַּשְׁכּוֹן שׁוֹמֵר שָׂכָר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר הִלְוָהוּ מָעוֹת שׁוֹמֵר חִנָּם הִלְוָהוּ פֵּירוֹת שׁוֹמֵר שָׂכָר. אֲבָא שָׁאוּל אוֹמֵר מוּתָּר אָדָם לְהַשְׂכִּיר מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁל עָנִי לְהִיוֹת פּוֹסֵק עָלָיו וְהוֹלֵךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמֻשְׂכָּר אֲבֵידָה.

**הלכה:** כָּל הָאוּמָּנִין שׁוֹמְרֵי שָׂכָר כול׳. הָדָא אַנְטִיכְרִיסִים רִבִּית הוּא.

שְׁמוּאֵל אָמַר. כְּשֶׁאָמַר לוֹ. הַנַּח לְפָנַיי. אֲבָל אָמַר לוֹ. הַנַּח לְפָנֶיךָ. אֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵר חִנָּם וְלֹא שׁוֹמֵר שָׂכָר.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רוֹצֶה אָדָם לִיתֵּן כַּמָּה וְלִמְכּוֹר פֵּירוֹתָיו עַל יְדֵי מַשְׁכּוֹן. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. רוֹצֶה אָדָם לִיתֵּן כַּמָּה וְלִמְכּוֹר פֵּירוֹתָיו לְמִי שֶׁיְּפַיְּיסֶנּוּ עַל יְדֵי מַשְׁכּוֹן.

**ו משנה:** הַמַּעֲבִיר חָבִית מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְנִשְׁבְּרָה בֵּין שׁוֹמֵר חִנָּם בֵּין שׁוֹמֵר שָׂכָר יִשָּׁבֵעַ. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זֶה וְזֶה יִשָּׁבֵעַ וְתָמֵיהַּ אֲנִי אִם יְכוֹלִין זֶה וְזֶה לְהִישָּׁבֵעַ.

**הלכה:** הַמַּעֲבִיר חָבִית מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כול׳. תַּנֵּי רִבִּי נְחֶמְיָה קָדַר מִסַּר קְדֵרוֹי לְבַר נַשׁ תָּבְרִין. אָרִים גּוּלְתֵּיהּ. אֲתָא גַבֵּי רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה אֲמַר לֵיהּ. אֵיזִיל אֱמוֹר לֵיהּ. לְמַעַן תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים. אֲזַל וַאֲמַר לֵיהּ וִיהַב גּוּלְתֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. יְהַב לָךְ אַגְרָךְ. אֲמַר לֵיהּ. לָא. אֲמַר לֵיהּ. זִיל וֵאֱמוֹר לֵיהּ וְאָרְחוֹת צַדִּיקִים תִּשְׁמוֹר. אֲזַל וַאֲמַר לֵיהּ וִיהַב לֵיהּ אַגְרֵיהּ.

## פרק ז

**א משנה:** הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין וְאָמַר לָהֶן לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב אֵינוֹ יָכוֹל לְכוֹפָן. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לָזוּן יָזִין לְסַפֵּק מְזִיקָה יְסַפֵּק הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. מַעֲשֶׂה בְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַתְיָא שֶׁאָמַר לְבָנוֹ צֵא שְׂכוֹר לָנוּ פּוֹעֲלִין וּפְסַק לָהֶן מְזוֹנוֹת. וּכְשֶׁבָּא אֲצָל אָבִיו אָמַר לוֹ אֲפִילּוּ אַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶן כְּסְעוּדַת שְׁלֹמֹה בְּשָׁעָתוֹ לֹא יָצָאתָ יְדֵי חוֹבָתָךְ עִמָּהֶן שֶׁהֵן בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא יַתְחִילוּ בַּמְּלָאכָה צֵא וֶאֱמוֹר לָהֶן עַל מְנָת שֶׁאֵין לָכֶם

אֶלָּא פַּת וְקִטְנִית בִּלְבַד. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא הָיָה צָרִיךְ הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

**הלכה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין כּוּל׳. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה. זֹאת אוֹמֶרֶת. הַמִּנְהָג מְבַטֵּל אֶת הַהֶלְכָה. אָמַר רִבִּי אִימִּי. כָּל הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָיה חוּץ מִזּוֹ.

בְּנֵי טַבְּרְיָא לֹא מַשְׁכִּימִין וְלֹא מַעֲרִיבִין. בְּנֵי בֵית מָעוֹן מַשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין. בְּנֵי טִיבֶּרְיָא שֶׁעָלוּ לִשְׁכַּר בֵּית מָעוֹן נִשְׁכָּרִין כְּבֵית מָעוֹן. בְּנֵי בֵית מָעוֹן שֶׁיָּרְדוּ לִשְׁכַּר בְּטִיבֶּרְיָא נִשְׁכָּרִין כְּטִיבֶּרְיָא. אֲבָל שֶׁעוֹלֶה מִטִּיבֶּרְיָא לִשְׁכֹּר פּוֹעֲלִין מִבֵּית מָעוֹן יְכִילוּ מֵימַר לוֹן. כֵּן סָלְקָת בְּמַחְשַׁבְתְּכוֹן דְּלָא הְוִינָא מַשְׁגַּח מֵיגַר פּוֹעֲלִין מִטִּיבֶּרְיָא. אֶלָּא בְּגִין דְּשָׁמְעִית עֲלֵיכוֹן דְּאִתּוּן מַשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין בְּגִין כֵּן סָלְקִית הָכָא. מְקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג. יְהוּדָה בֶּן בּוּנִי רִבִּי אִמִּי רַב יְהוּדָה. תְּנֵי בֵּית דִּין הוּא שֶׁתְּהֵא הַשָּׂכָמָה שֶׁלְּפוֹעֲלִין וְהַעֲרָבָה שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת. וּמַה טַּעֲמָא. תְּשֻׁת חוֹשֶׁךְ וְיִהְיֶ לָיְלָה. הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לַטָּרֶף. תִּתֵּן לָהֶם יִלְקוֹטוּן. תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסְפוּן. יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ. (עַרְבִית שַׁבָּתוֹת] בֵּין הַשָּׂכָמָה בֵין הַעֲרָבָה מִשֶּׁלְבַעַל הַבַּיִת. עַד כְּדֵי לְמַלְאוֹת לוֹ חָבִית מַיִם וְלִצְלוֹת לוֹ דָּגָה וּלְהַדְלִיק לוֹ נֵר.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן מְתְיָה. אָדָם שֶׁהָלַךְ לְקַדֵּשׁ אִשָּׁה מִמָּקוֹם אַחֵר צָרִיךְ לְהַתְנוֹת עִמָּהּ וְלוֹמַר לָהּ. עַל מְנָת דְּתַעַבְדִּי כֵן וְכֵן וְתֹאכְלִי כֵן וְכֵן.

**ב משנה:** אֵילּוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה. הָעוֹשֶׂה בְמְחוּבָּר לַקַּרְקַע בְּשָׁעַת גְּמַר מְלָאכָה וּבְתָלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן וּבְדָבָר שֶׁגִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ. וְאֵילּוּ שֶׁאֵינָן אוֹכְלִין. הָעוֹשֶׂה בְמְחוּבָּר לַקַּרְקַע בְּשָׁעָה שֶׁאֵינָהּ גְּמַר מְלָאכָה וּבְתָלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע מֵאַחַר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן וּבְדָבָר שֶׁאֵין גִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ. הָיָה עוֹשֶׂה בְיָדָיו אֲבָל לֹא בְרַגְלָיו בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְיָדָיו אֲפִילּוּ בִּכְתֵיפוֹ חֵרֵי זֶה אוֹכֵל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְיָדָיו וּבְרַגְלָיו.

**הלכה:** אֵילּוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה כּוּל׳. אָמַר רִבִּי לָא. כְּתִיב כִּי תָבוֹא בְּכֶרֶם רֵעֶיךָ. וְכִי עָלַת עַל דַּעַת שֶׁיֹּאכַל עֲצִים וַאֲבָנִים. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר עֲנָבִים. שֶׁלֹּא יִקָּלֵף בַּתְּאֵינִים וְיִמָּצֵץ בָּעֲנָבִים.

הָיָה עוֹשֶׂה בְיָדָיו אֲבָל לֹא בְרַגְלָיו. אָמַר רִבִּי לָא. כְּתִיב כִּי תָבוֹא בְּכֶרֶם רֵעֶיךָ וגו׳. תַּנֵּי. בְּיָדָיו אוֹ אוֹגֵד בְּרַגְלָיו מְקַמֵּץ אֲפִילּוּ עַל כְּתֵיפוֹ טוֹעֵן.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְיָדָיו וְרַגְלָיו וְגוּפוֹ. יָצָא עוֹשֶׂה בְיָדָיו אֲבָל לֹא בְרַגְלָיו. בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְגוּפוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָן אוֹמֵר דַּיֵּישׁ. מַה דַּיֵּישׁ מְיוּחָד דָּבָר שֶׁגִּידּוּלֵי קַרְקַע. יָצָא הַחוֹלֵב הַמְּגַבֵּן הַמְחַבֵּץ שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי קַרְקַע. מַה דַּיֵּישׁ מְיוּחָד דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. יָצָא הַיַּיִן מְשֻׁיָּקְפָּה [וַהֲשֻׁמָּן] מְשֻׁיָּרַד לָעוּקָה הַבּוֹדֵל בַּתְּמָרִים וְהַמְּפָרֵד בַּגְּרוֹגָרוֹת דָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. מַה דַּיֵּישׁ שֶׁלֹּא בָא לְזִיקַת מַעְשְׂרוֹת. יָצָא הַלָּשׁ וְהַמְקַטֵּף וְהָאוֹפֶה שֶׁבָּא לְזִיקַת מַעְשְׂרוֹת.

**ג משנה:** הָיָה עוֹשֶׂה בַּתְּאֵנִים לֹא יֹאכַל בָּעֲנָבִים לֹא יֹאכַל בַּתְּאֵנִים אֲבָל מוֹנֵעַ הוּא אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לִמְקוֹם הַיָּפוֹת וְאוֹכֵל. וְכוּלָּן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּשָׁעַת גְּמַר מְלָאכָה אֲבָל מִשּׁוּם הָשֵׁב אֲבֵידָה לַבְּעָלִים אָמְרוּ הַפּוֹעֲלִין אוֹכְלִין בַּהֲלִיכָתָן מֵאֵימָן לְאֵימָן וּבַחֲזִירָתָן מִן הַגַּת וַחֲמוֹר שֶׁתְּהֵא פּוֹרֶקֶת.

**הלכה:** הָיָה עוֹשֶׂה בַּתְּאֵנִים כּוּל׳. אָמַר רִבִּי לָא. כְּתִיב כִּי תָבוֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשְׁךָ שָׂבְעֶךָ. וְכִי מַה יֵּשׁ בַּכֶּרֶם לוֹכַל אֶלָּא עֲנָבִים. לְלַמֶּדְךָ הָיָה עוֹשֶׂה בָּעֲנָבִים לֹא יֹאכַל בַּתְּאֵנִים.

**ד משנה:** אוֹכֵל פּוֹעֵל קִישׁוּת אֲפִילּוּ בְדֵינָר וְכוֹתֶבֶת אֲפִילּוּ בְדֵינָר. רִבִּי אֶלְעָזָר חַסְמָא אוֹמֵר לֹא יֹאכַל פּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ. וַחֲכָמִים מַתִּירִין אֲבָל מְלַמְּדִין אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יְהֵא רַעֲבָתָן וְהֵא סוֹתֵם הַפֶּתַח מִלְּפָנָיו. קוֹצֵץ אָדָם עַל יְדֵי עַצְמוֹ עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַגְּדוֹלִים עַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דַּעַת. אֲבָל לֹא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי בְהֶמְתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת.

**הלכה:** אוֹכֵל פּוֹעֵל קִישׁוּת אֲפִילּוּ בְדֵינָר כּוּל׳. רִבִּי לְעָזָר בֶּן אַנְטִיגְנָס אוֹמֵר בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי יַנַּאי. זֹאת אוֹמֶרֶת. אוֹכֵל פּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ. וְאֵית דָּמְרִין רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁיֹּאכַל פּוֹעֵל אֶשְׁכּוֹל רִאשׁוֹן וְאֶשְׁכּוֹל אַחֲרוֹן.

**ה משנה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּנָטַע רְבָעִי שֶׁלּוֹ חֵרֵי אֵילּוּ לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן פּוֹרֶה וּמַאֲכִילָן. נִתְפָּרְסוּ עִגּוּלָיו נִתְפַּתְּחוּ חֲבִיּוֹתָיו חֵרֵי אֵילּוּ לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן מְעַשֵּׂר וּמַאֲכִילָן.

**הלכה:** הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין כּוּל׳. כָּל שֶׁכְּיוֹצֵא בוֹ בָּא לְזִיקַת הַמַּעְשְׂרוֹת וְאִיסּוּר אַחֵר גָּרַם לוֹ. שְׂכָרוֹ סָתָם פּוֹרֶה וּמַאֲכִיל מְעַשֵּׂר וּמַאֲכִיל. קָצַץ עִמּוֹ חֵרֵי זֶה אוֹכֵל. וְכָל שֶׁאֵין כְּיוֹצֵא בוֹ בָּא לְזִיקַת הַמַּעְשְׂרוֹת וְאִיסּוּר אַחֵר גָּרַם לוֹ. שְׂכָרוֹ סָתָם אֵינוֹ אוֹכֵל. קָצַץ עִמּוֹ חֵרֵי זֶה אוֹכֵל.

**ו משנה:** שׁוֹמְרֵי פֵּרוֹת אוֹכְלִין מֵהֵילְכוֹת מְדִינָה אֲבָל לֹא מִן הַתּוֹרָה. אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן שׁוֹמֵר חִנָּם וְהַשּׁוֹאֵל נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר. שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבַּע עַל הַכֹּל וְהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל וְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר נִשְׁבָּעִין עַל הַשְּׁבוּרָה וְעַל הַשְּׁבוּיָה וְעַל הַמֵּתָה וּמְשַׁלְּמִין אֶת הָאֲבִידָה וְאֶת הַגְּנֵיבָה.

**הלכה**: שׁוֹמְרֵי פֵּירוֹת אוֹכְלִים מֵהֵילְכוֹת מְדִינָה כול׳. רַב הוּנָא אָמַר. בְּשׁוֹמְרֵי פֵּירוֹת הִיא מַתְנִיתָא. אֲבָל בְּשׁוֹמְרֵי פֵּירוֹת אֵין אוֹכְלִין לֹא מִתּוֹרָה וְלֹא מֵהֵילְכוֹת מְדִינָה. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה וּמְסַיֵּיעַ עַל רַב הוּנָא. וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב. לְרַבּוֹת אֶת הַשּׁוֹמְרִין שֶׁיְּהוּ מְטַמִּין בְּגָדָיו.

**ז משנה**: זְאֵב אֶחָד אֵינוֹ אוֹנֶס וּשְׁנֵי זְאֵבִין אוֹנֶס. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשָׁעַת מִשְׁלַחַת זְאֵבִים אַף זְאֵב אֶחָד אוֹנֶס. שְׁנֵי כְלָבִים אֵינָן אוֹנֶס. יְדוּעַ הַבַּבְלִי אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. מֵרוּחַ אַחַת אֵינוֹ אוֹנֶס מִשְּׁתֵּי רוּחוֹת אוֹנֶס. הַלִּיסְטִין הֲרֵי הֵן אוֹנֶס. הָאֲרִי וְהַדּוֹב וְהַנָּמֵר וְהַבַּרְדְּלִיס וְהַנָּחָשׁ הֲרֵי אֵילּוּ אוֹנְסִין. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁבָּאוּ מֵאֵילֵיהֶן אֲבָל אִם הוֹלִיכָן לִמְקוֹם גְּדוּדֵי חַיָּה וְלִיסְטִין אֵין אֵילּוּ אוֹנְסִין. מֵתָה כְּדַרְכָּהּ הֲרֵי זֶה אוֹנֶס. סְכָפָהּ וָמֵתָה אֵינוֹ אוֹנֶס. עָלַת לָרָאשֵׁי צוּקִין וְנָפְלָה הֲרֵי זֶה אוֹנֶס. הֶעֱלָהּ לְרָאשֵׁי צוּקִין וְנָפְלָה אֵינוֹ אוֹנֶס. מַתְנָה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת פָּטוּר מִשְׁבוּעָה וְהַשּׁוֹאֵל לִהְיוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר לִהְיוֹת פְּטוּרִין מִשְׁבוּעָה וּמִלְּשַׁלֵּם. כָּל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָיוֹ בָטֵל. וְכָל תְּנַאי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה בִתְחִילָתוֹ תְּנָיוֹ בָטֵל. וְכָל שֶׁאֶיפְשָׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְּסוֹפוֹ וְהִתְנָה עָלָיו מִתְּחִילָּתוֹ תְּנָיוֹ קַיָּים.

**הלכה**: זְאֵב אֶחָד אֵינוֹ אוֹנֶס כול׳. כָּל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה כול׳. תַּנֵּי. כָּל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. תְּנַאי מָמוֹן תְּנָאוֹ קַיָּים. תְּנַאי שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְמָמוֹן תְּנָאוֹ בָטֵל. כֵּיצַד. אָמַר לְאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֵין לִיךְ עָלַי שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת [וּתְנָיוֹ קַיָּים. עַל מְנָת] שֶׁאִם מֵתִי לֹא תְהֵא זְקוּקָה לְיִיבּוּם. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וּתְנָאוֹ בָטֵל.

זֶה הַכְּלָל שֶׁהָיָה רִבִּי יוּדָה בֶּן תֵּימָא אוֹמֵר. כֹּל דָּבָר שֶׁאֵיפְשָׁר לְהִתְקַיֵּים וְהִתְנָה עִמָּהּ לֹא נִתְכַּוֵּון אֶלָּא לְהַכְפִּילָהּ. בֵּין שֶׁאָמַר בִּכְתָב בֵּין שֶׁאָמַר בְּפֶה. כָּל הַמִּתְקַיֵּים בְּפֶה מִתְקַיֵּים בִּכְתָב. וּכְפַר עוֹתְנִי כְּגָלִיל וַאֲנְטִיפַּטְרוֹס כִּיהוּדָה. אֶת שְׁבִּנְתַיִים מַטִּילִין אוֹתוֹ לְחוּמְרוֹ.

## פרק ח

**א משנה**: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה וְשָׁאַל בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ. שָׁאַל אֶת הַפָּרָה וְשָׂכַר בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ. שָׁאַל אֶת הַבְּעָלִין אוֹ שְׂכָרָן וּלְאַחַר כָּךְ שָׁאַל אֶת הַפָּרָה וָמֵתָה פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יִשַׁלֵּם. אֲבָל שָׁאַל אֶת הַפָּרָה וְאַחַר כָּךְ שָׁאַל אֶת הַבְּעָלִין אוֹ שְׂכָרָן וָמֵתָה חַיָּיב שֶׁנֶּאֱמַר אִם בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם.

**הלכה**: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה כול׳. אָמַר רִבִּי אִילָא. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם אֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם. אֶלָּא מִכֵּיוָן שֶׁשָּׁאַל הַפָּרָה וְלֹא שָׁאַל בְּעָלָהּ עִמָּהּ אַף עַל פִּי שֶׁהַבְּעָלִין חוֹרְשִׁין עַל גַּבָּהּ וָמֵתָה חַיָּיב.

אֲבָל שָׁאַל אֶת הַפָּרָה וְאַחַר כָּךְ שָׁאַל בְּעָלָהּ אוֹ שְׂכָרָן וָמֵתָה חַיָּיב. אָמַר רִבִּי לָא. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם אִינִי יוֹדֵעַ שֶׁאִם אֵין בְּעָלָיו עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם. אֶלָּא מִכֵּיוָן שֶׁשָּׁאַל אֶת הַפָּרָה וְשָׂכַר בְּעָלָהּ עִמָּהּ אַף עַל פִּי שֶׁהַבְּעָלִים חוֹרְשִׁין בְּמָקוֹם אַחֵר וָמֵתָה פָּטוּר.

**ב משנה**: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה שְׁאָלָהּ חֲצִי יוֹם וּשְׂכָרָהּ חֲצִי יוֹם שְׁאָלָהּ הַיּוֹם וּשְׂכָרָהּ לְמָחָר שָׂכַר אַחַת וְשָׁאַל אַחַת הַמַּשְׁאִיל אוֹמֵר שְׁאוּלָה מֵתָה בְּיוֹם שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה וְהַלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ חַיָּיב. הַשּׂוֹכֵר אוֹמֵר מֵתָה בְּיוֹם שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה וְהַלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ פָּטוּר. זֶה אוֹמֵר שְׁאוּלָה וְזֶה אוֹמֵר שְׂכוּרָה יִשָּׁבַע הַשּׂוֹכֵר שֶׁהַשְּׂכוּרָה מֵתָה. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יַחֲלוֹקוּ.

**הלכה**: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה כול׳. לֵילָה שֶׁבִּנְתַיִים מָהוּ. אִיתָּ מְרִין. דֶּרֶךְ הַפָּרוֹת לָלוּן עַל בְּעָלֵיהֶן וְזוֹ עַל יְדֵי שֶׁשּׂוֹכְרָהּ אֶצְלוֹ לֹא לָנָה כִּשְׁאוּלָה הִיא אֶצְלָהּ וְהוּא חַיָּיב. וְאִיתָּ מְרִין. אֵין דֶּרֶךְ הַפָּרוֹת לָלוּן עַל בְּעָלֵיהֶן וְזוֹ כִּשְׂכוּרָה אֶצְלוֹ וּפָטוּר.

**ג משנה**: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה וְשִׁילַּח לוֹ בְיַד בְּנוֹ וּבְיַד עַבְדּוֹ וּבְיַד שְׁלוּחוֹ אוֹ בְיַד בְּנוֹ בְיַד עַבְדּוֹ בְיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁלְּשׁוֹאֵל וָמֵתָה פָּטוּר. אָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שַׁלְּחָהּ לִי בְיַד בְּנִי וּבְיַד עַבְדִּי וּבְיַד שְׁלוּחִי אוֹ בְיַד בִּנְךָ אוֹ בְיַד עַבְדְּךָ אוֹ בְיַד שְׁלוּחֲךָ אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ הַמִּשְׁאִיל הֲרֵינִי מְשַׁלְּחָהּ לָךְ בְּיַד בְּנִי בְּיַד עַבְדִּי בְּיַד שְׁלוּחִי אוֹ בְיַד בִּנְךָ אוֹ בְיַד עַבְדְּךָ אוֹ בְיַד שְׁלוּחֲךָ וְאָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שִׁלַּח וְשִׁילְּחָהּ וָמֵתָה חַיָּיב. וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁמַּחֲזִירָהּ.

**הלכה**: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה כול׳. תַּנֵּי. הַשְׁאִילֵנִי פָּרָתְךָ עֲשָׂרָה יָמִים וְהִשָּׁאֵל לִי בָּהֶן חֲמִשָּׁה יָמִים. מֵתָה. מְשַׁעְבּוּד הָרִאשׁוֹנִים. מְשַׁעְבּוּד הָרִאשׁוֹנִים מֵתָה. הַשְׁאִילֵנִי פָּרָתְךָ עֲשָׂרָה יָמִים וְהִשָּׁאֵל לִי בָּהֶם רִאשׁוֹנִים. מֵתָה בְתוֹךְ הָאֲחֲרוֹנִים. מְשַׁעְבּוּד הָרִאשׁוֹנִים מֵתָה. מְשַׁעְבּוּד הָאֲחֲרוֹנִים מֵתָה. הַשְׁאִילֵנִי פָּרָתְךָ לְאַחַר עֶשֶׂר יָמִים. אָמַר לֵיהּ. סַבָּה מִן כְּבָר. מֵתָה. מְשַׁעְבּוּד הָרִאשׁוֹנִים מֵתָה. מְשַׁעְבּוּד הָאֲחֲרוֹנִים מֵתָה.

הַשְׁאִילֵנִי פָּרָתְךָ וַאֲנִי נִשְׁאַל לָךְ. הַשְׁאִילֵנִי פָּרָתְךָ וּבוֹא וַעֲשֵׂה עִמִּי. הַשְׁאִילֵנִי קַרְדּוֹמְךָ וּבוֹא וְנַכֵּשׁ עִמִּי. הַשְׁאִילֵנִי תַּמְחוּיְיךָ וּבוֹא וַאֲכוֹל עִמִּי. שְׁאָלָהּ מִן הַבַּיִּיר אוֹ מִן הַסַּנְטָר אוֹ מִן הָאִיקוֹמְנוֹס וָמֵתָה כְּמִי שֶׁהַבְּעָלִים עִמּוֹ.

**ד משנה:** הַמַּחֲלִיף פָּרָה בַּחֲמוֹר וְיָלְדָה וְכֵן הַמּוֹכֵר שִׁפְחָתוֹ וְיָלְדָה זֶה אוֹמֵר עַד שֶׁלֹּא מָכַרְתִּי וְזֶה אוֹמֵר מִשֶּׁלָּקַחְתִּי יַחֲלוֹקוּ. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי עֲבָדִים אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן וְכֵן שְׁתֵּי שָׂדוֹת אַחַת גְּדוֹלָה וְאַחַת קְטַנָּה. הַלּוֹקֵחַ אוֹמֵר הַגָּדוֹל לָקַחְתִּי וְהַמּוֹכֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ זָכָה בַּגָּדוֹל. הַמּוֹכֵר אוֹמֵר הַקָּטוֹן מָכַרְתִּי וְהַלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ אֵין לוֹ אֶלָּא קָטָן. זֶה אוֹמֵר גָּדוֹל וְזֶה אוֹמֵר קָטָן יִשָּׁבַע הַמּוֹכֵר שֶׁהַקָּטָן מָכַר. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יַחֲלוֹקוּ.

**הלכה:** אָמַר לוֹ הִשְׁאִילָהּ לִי כול׳. הַמַּחֲלִיף פָּרָה כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ לְהוֹצִיא מִידֵי סוּמְכוֹס שֶׁאוֹמֵר. כָּל הַסְּפֵיקוֹת יַחֲלוֹקוּ. אָמַר רִבִּי לָא. תִּיפְתָּר בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. וְזֶה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. אִם בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. וְזֶה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. עַל דָּא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לְהוֹצִיא מִדִּבְרֵי סוּמְכוֹס.

**ה משנה:** הַמּוֹכֵר זֵיתָיו לָעֲצִים וְעָשׂוּ פָּחוּת מֵרְבִיעִית לַסְּאָה הֲרֵי אֵילּוּ לְבַעַל הַזֵּיתִים. עָשׂוּ רְבִיעִית לַסְּאָה זֶה אוֹמֵר זֵיתַי גִּידֵּילוּ וְזֶה אוֹמֵר אַרְצִי גִּידְּלָה יַחֲלוֹקוּ. שָׂטַף הַנָּהָר זֵיתָיו וּנְתָנָם לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ זֶה אוֹמֵר זֵיתַי גִּידֵּילוּ וְזֶה אוֹמֵר אַרְצִי גִּידְּלָה יַחֲלוֹקוּ.

**הלכה:** הַמּוֹכֵר זֵיתָיו לָעֲצִים כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. הִרְטִיבוּ מַה הֵן.

רַב הוּנָא אָמַר. בְּשֶׁשָּׁטְפָן בְּגוּשֵׁיהֶן. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. שְׁנֵי עָרְלָה בֵּינֵיהֶן.

**ו משנה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ מִן הֶחָג עַד הַפֶּסַח. וּבִימוֹת הַחַמָּה שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבַכַּרְכִּין אֶחָד יְמוֹת הַגְּשָׁמִים שְׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבַחֲנוּיוֹת אֶחָד כַּרְכִּין וְאֶחָד עֲיָרוֹת שְׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר חֲנוּת שֶׁל נַחְתּוֹמִין וְשֶׁל צַבָּעִין שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

**הלכה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול׳. תַּנֵּי. כָּל אֵילּוּ שֶׁאָמְרוּ לֹ יוֹם וְיוֹבֵ חוֹדֶשׁ לֹא שֶׁיְּהוֹר בְּתוֹכָן לֹ יוֹם וְיוֹבֵ חוֹדֶשׁ אֶלָּא שֶׁיְּהוֹעִיעוּ קוֹדֶם לֹ יוֹם וְקוֹדֶם יוֹבֵ חוֹדֶשׁ. בֵּית הַבַּד כָּל שָׁעָה בֵּית הַבַּד. בֵּית הַגַּת כָּל שָׁעָה הַגַּת. בֵּית הַיּוֹצְרָה אֵין פָּחוּת מִשְּׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּאֵילֵּין שֶׁהֵן עוֹשִׂין בְּעָפָר שָׁחוֹר. אֲבָל בְּאֵילּוּ שֶׁעוֹשִׂין בְּעָפָר לָבָן כּוֹנֵס גּוֹרְנוֹ וּמִסְתַּלֵּק.

**ז משנה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ הַמַּשְׁכִּיר חַיָּיב בַּדֶּלֶת בַּנָּגָר וּבַמַּנְעוּל וּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה אוּמָּן. אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מַעֲשֶׂה אוּמָּן הַשּׂוֹכֵר עוֹשֶׂהוּ. הַזֶּבֶל שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אֵין לַשּׂוֹכֵר אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר וּמִן הַכִּירַיִם בִּלְבַד.

**הלכה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול׳. הוֹרֵי רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוּלָה. מְזוּזָה מַעֲשֶׂה יְדֵי אוּמָּן.

**ח משנה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ לַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה לַשּׂוֹכֵר. הִשְׁכִּיר לוֹ לֶחֳדָשִׁים נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה לַמַּשְׁכִּיר. מַעֲשֶׂה בְּצִיפּוֹרִין שֶׁשָּׂכַר מֶרְחָץ מֵחֲבֵירוֹ בִּשְׁנֵים עָשָׂר זָהָב לַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה זָהָב לַחֹדֶשׁ וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְלִפְנֵי רִבִּי יוֹסֵי וְאָמְרוּ יַחֲלוֹקוּ אֶת חֹדֶשׁ הָעִיבּוּר.

**הלכה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול׳. וְהֵיכִי. אִם בְּשֶׁבָּא עָלָיו בְּסוֹף הַחוֹדֶשׁ גְּבֵי לֵיהּ כוּלָּהּ. וְאִם בְּשֶׁבָּא עָלָיו בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ אֲמַר לֵיהּ. פּוּק לָךְ. שְׁמוּאֵל אָמַר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. בְּשֶׁבָּא עָלָיו בְּאֶמְצַע הַחוֹדֶשׁ. רַב אָמַר. דִּינָא דָגַר. אָמַר רִבִּי לָא. לֵית דָּא פָּשְׁטָא עַל שִׁיטַּת בֶּן נַנָּס דּוּ אָמַר. בִּיטֵּל לָשׁוֹן אַחֲרוֹן אֶת הָרִאשׁוֹן.

**ט משנה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ וְנָפַל חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ בַּיִת. הָיָה קָטָן לֹא יַעֲשֶׂנּוּ גָּדוֹל. גָּדוֹל לֹא יַעֲשֶׂנּוּ קָטָן. אֶחָד לֹא יַעֲשֶׂנּוּ שְׁנַיִם. שְׁנַיִם לֹא יַעֲשֶׂנּוּ אֶחָד. לֹא יִפְחוֹת מִן הַחֲלוֹנוֹת וְלֹא יוֹסִיף עֲלֵיהֶן אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן.

**הלכה:** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול׳. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. בְּמַעֲמִידוֹ עַל גַּבָּיו. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּאוֹמֵר לוֹ. בַּיִת כָּזֶה אֲנִי מַשְׁכִּיר לָךְ. אֶלָּא הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ וּבִיקֵּשׁ לְמוֹכְרוֹ. אָמַר רִבִּי אִמִּי. לֹא [עָלְתָה] עַל דַּעַת שֶׁזֶּה יָמוּת בָּרָעָב. רִבִּי זֵירָא וְרִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן מָרִין. מִכֹּל קָנוּי לוֹ. אֶלָּא דּוּ אָמַר לֵיהּ. שִׁיבְקֵיהּ. דְּשָׁרֵי עַד יְמַלֵּא אֲנַקְלוּוסִיס דִּידֵיהּ. אָתָא עוּבְדָא קוֹמֵי רִבִּי נִיסִּי וְלָא קְבִיל. מַה פְלִיג. אָמְרֵי. בְּרַתֵּיהּ הֲוָות מְמַשְׁכְּנָה גְּבֵי חַד רוֹמַי. [וְלָא הֲוָה לֵיהּ לְמִפְרְקָהּ. וְהוֹרָה רִבִּי אַסִּי שֶׁיְּמַכּוֹר.] בְּגִין כֵּן הוֹרֵי כְרִבִּי אִימִּי.

## פרק ט

**א משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְקַצוֹר יִקְצוֹר לַעֲדוֹר יַעֲדוֹר לַחֲרוֹשׁ אַחֲרָיו יַחֲרוֹשׁ הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. כְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּתְּבוּאָה כָּךְ חוֹלְקִין בַּתֶּבֶן וּבַקַּשׁ. כְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּיַּיִן כָּךְ חוֹלְקִין בַּזְּמוֹרוֹת וּבַקָּנִים וּשְׁנֵיהֶן מְסַפְּקִין אֶת הַקָּנִים.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְקַצוֹר וְתָלַשׁ. אָמַר לֵיהּ. אַתְּ בְּעֵיתָהּ. לְתָלוֹשׁ וְקָצַר. אָמְרִין לֵיהּ. פּוּק דְּרִיתָהּ.

תַּנֵּי. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ חֲרֵי זֶה קוֹצֵר וּמְעַמֵּר וְדָשׁ וְזוֹרֶה וּבוֹרֵר. הַחוֹפֵר וְהַכַּיָּיל וְהַסַּנְטָר שׁוֹמְרֵי הָעִיר וְהָאִיקוֹנוֹמוֹס נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִן הָאֶמְצַע. הַכַּיָּיר וְהַסַּפָּר בִּזְמַן שֶׁבָּאִין מִפֹּחַ הָאָרִיס נוֹטְלִין מִפֹּחַ הָאָרִיס. מִפֹּחַ בַּעַל הַבַּיִת נוֹטְלִין מִפֹּחַ בַּעַל הַבַּיִת. אֵין מְשַׁנִּין עַל מִנְהַג הַמְּדִינָה.

**ב משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְהִיא בֵּית שְׁלָחִין אוֹ בֵּית הָאִילָן. יָבֵשׁ הַמַּעְיָן וְנִקְצַץ הָאִילָן אֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ. אִם אָמַר לוֹ הִשָּׂכֵר לִי שְׂדֵי בֵּית שְׁלָחִין זוֹ אוֹ בֵּית הָאִילָן זוֹ יָבֵשׁ הַמַּעְיָן וְנִקְצַץ הָאִילָן מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. בְּשֶׁיָּבֵשׁ כָּל הַמַּעְיָן. בְּרַם אֵין חֲוָה עָמִיק תַּרְתֵּין קוֹמִין וְאַתְּ עָבִיד ג׳ קוֹמִין עָמִיק יָכְלִין מֵימַר לֵיהּ. לַעֵי בֵיהּ וְהוּא סַגִּי.

נִקְצַץ הָאִילָן. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. בְּשֶׁנִּקְצַץ כָּל הָאִילָן. אֲבָל אִם נִשְׁתַּיֵּיר בּוֹ מִמַּטַּע עֲשָׂרָה לְבֵית סְאָה יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. בְּקַדְמִיתָא הֲווּ דָחְשִׁין וְלָא הֲווּ עָבְדִין סַגִּין. בְּרַם כְּדוֹן הֵינּוּן דְּלִילִין וְעָבְדִין סַגִּין.

**ג משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ אִם מִשָּׁזָכָה בָהּ הוֹבִירָה שָׁמִין אוֹתָהּ כַּמָּה רְאוּיָה לַעֲשׂוֹת וְנוֹתְנִין לוֹ שֶׁכָּךְ כּוֹתֵב לוֹ אִם אוֹבִיר וְלֹא אַעֲבִיד אִישְׁלַם בְּמֵיטְבָא.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. הָדָא אָמְרָה. הַמְבַטֵּל כִּיס חֲבֵירוֹ אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת. הַמְבַטֵּל שְׂדֵה חֲבֵירוֹ חַיָּיב לְשַׁפּוֹת לוֹ. הַמְבַטֵּל סְפִינָתוֹ וֶחָנוּתוֹ מָהוּ.

**ד משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְלֹא רָצָה לְנַכֵּשׁ וְאָמַר לוֹ מָה אִיכְפַּת לָךְ הוֹאִיל וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ חֲכוֹרָךְ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר לוֹ לְמָחָר אַתְּ יוֹצֵא מִמֶּנָּה וְהִיא מַעֲלָה לְפָנֶיךָ עֲשָׂבִים. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְלֹא עָשָׂת. אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲמִיד כְּרִי חַיָּיב לְטַפֵּל בָּהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מַה קִיצְבָּה בַּכְּרִי. אֶלָּא אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי נְפִילָה.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. כַּמָּה כְדֵי לְהַעֲמִיד בָּהּ כְּרִי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. וּבִלְבַד כְּדֵי שֶׁיַּעֲמִיד הָרַחַת. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. וְהוּא שֶׁיְּהֵא בֵּית מִכְנָס שָׁלָהּ מִלְמַעְלָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. חוּץ מִיצִיאוֹתָיו שֶׁלָּזֶה. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. חוּץ מִיצִיאוֹתָיו שֶׁלָּזֶה וְשֶׁלָּזֶה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ כְּדֵי נִיפְלָה. כְּדֵי הַזֶּרַע הַנּוֹפֵל בָּהּ.

**ה משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וַאֲכָלָהּ חָגָב אוֹ נִשְׁדְּפָה. אִם מִפַּת מְדִינָה הִיא מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ אִם אֵינָהּ מִפַּת מְדִינָה אֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ בְּמָעוֹת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. רַב הוּנָא אָמַר. בְּשֶׁנִּשְׁדְּפָה כָּל אוֹתָהּ הָרוּחַ. שֶׁמְעוֹן בַּר וָוא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְהוּא שֶׁזּוֹרְעָהּ. [אֲבָל אִם לֹא זְרָעָהּ] דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אִילּוּ הֲוָוֹת זַרְעָתָהּ הֲוָוֹת עָבְדָה סַגִּין. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיוּ שָׂדוֹת אֲחֵרוֹת וְלֹא [לָקוּ]. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגַלְגֵּל עִם רְשִׁיעַיָּיא. הָיוּ שָׁם שָׂדוֹת אֲחֵרוֹת וְלָקוּ. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. עַד כָּא הֲוִינָא חַיָּיב בָּהּ. מִיכָּא וּלְהַלָּן לֵינָהּ חַיָּיב בָּהּ.

**ו משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ בַּעֲשֶׂרֶת כּוֹר חִיטִּים לַשָּׁנָה. לָקַת נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ. הָיוּ חִיטֶּיהָ יָפוֹת לֹא יֹאמַר לוֹ הֲרֵינִי לוֹקֵחַ מִן הַשּׁוּק אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. תַּנֵּי. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מִיִּשְׂרָאֵל מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בֵּין מֵאוֹתוֹ שָׂדֶה תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אֲבָל מִשָּׂדֶה אַחֶרֶת אוֹ מִמִּין אַחֵר אֵין מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אַף מֵאוֹתָהּ שָׂדֶה מֵאוֹתוֹ הַמִּין תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אֲבָל מִשָּׂדֶה אַחֶר אוֹ מִמִּין אַחֵר אֵין מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ.

**ז משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לְזוֹרְעָהּ שְׁעוֹרִין לֹא יִזְרָעֶנָּה חִיטִּין. חִיטִּין יִזְרָעֶנָּה שְׁעוֹרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹסֵר. קִטְנִית לֹא יִזְרָעֶנָּה תְּבוּאָה. תְּבוּאָה יִזְרָעֶנָּה קִטְנִית. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹסֵר.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. נִיחָא שְׁעוֹרִין לֹא יִזְרָעֶנָּה חִטִּים. חִיטִּין לֹא יִזְרָעֶנָּה שְׁעוֹרִין. וַתְיָיא כְּרִבִּי לָא אוֹ כְּדִבְרֵי הַכֹּל בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שְׁעוֹרִין כְּפָלַיִים בְּחִיטִּין. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁמַּעֲלִין שְׁעוֹרִין כְּפָלַיִים בְּחִיטִּין זוֹרְעָהּ שְׁעוֹרִים.

**ח משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לִשְׁנַיִם מוּעָטוֹת לֹא יִזְרָעֶנָּה פִּשְׁתָּן וְאֵין לוֹ קוֹרַת שִׁיקְמָה. קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ לְשֶׁבַע שָׁנִים. שָׁנָה רִאשׁוֹנָה זָרְעָהּ פִּשְׁתָּן וְיֵשׁ לוֹ קוֹרַת שִׁיקְמָה.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. נִיחָא חִטִּין לֹא יִזְרָעֶנָּה פִּשְׁתָּן. פִּשְׁתָּן לֹא יִזְרָעֶנָּה חִיטִּין. פִּשְׁתָּן לוֹקֶה הָאָרֶץ ג׳ שָׁנִים וְתֵימַר כֵּן. פִּירֵשׁ רִבִּי מְנַחֵם אֲחִי רִבִּי גּוּרְיוֹן קוֹמֵי רִבִּי לָא. מוּטָב לְזוֹרְעָהּ פִּשְׁתָּן אַחַר פִּשְׁתָּן וְלֹא שְׁעוֹרִין אַחַר שְׁעוֹרִין.

**ט משנה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לְשָׁבוּעַ אֶחָד בִּשְׁבַע מֵאוֹת זוּז הַשְּׁבִיעִית מִן הַמְּנָיִן. קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ שֶׁבַע שָׁנִים בִּשְׁבַע מֵאוֹת זוּז אֵין הַשְּׁבִיעִית מִן הַמְּנָיִן.

**הלכה:** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. תַּנֵּי. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ. זָרְעָהּ שָׁנָה אַחַת וְלֹא צִימְּחָה כּוֹפִין אוֹתוֹ לְזוֹרְעָהּ שְׁנִיָּה. שְׁנִיָּה וְלֹא צִימְּחָה אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְזוֹרְעָהּ שְׁלִישִׁית. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. הָדָא דְתֵימַר בְּשָׂדֶה שֶׁאֵינָהּ בְּדוּקָה. אֲבָל בְּשָׂדֶה שֶׁהִיא בְּדוּקָה כּוֹפִין אוֹתוֹ וְזוֹרְעָהּ שְׁלִישִׁית.

**י משנה:** שְׁכִיר יוֹם גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וּשְׁכִיר לַיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם וּשְׁכִיר שָׁעוֹת גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה. שְׁכִיר שַׁבָּת שְׁכִיר חוֹדֶשׁ שְׁכִיר שָׁנָה שְׁכִיר שָׁבוּעַ יָצָא בַיּוֹם גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם יָצָא בַלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם.

**הלכה:** שְׁכִיר יוֹם גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה כול׳. שְׁמוּאֵל אָמַר. לְמָחָר עוֹבֵר עָלָיו מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ. רִבִּי דוֹסָא אוֹמֵר. יוֹם אֶחָד הוּא דְתֵימַר. עוֹבֵר עָלָיו כָּל שֵׁימוֹת הַלָּלוּ. אֵין בִּגְלַל מְקַיְּמָא קְרָאֵי תִּיפְתָּר בְּשְׁכִיר שָׁעוֹת יוֹם וְלַיְלָה. שֶׁיָּכוֹל לִגְבוֹת כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה. וְתַנֵּי כֵן. שְׁכִיר שָׁעוֹת בַּיּוֹם גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם. בַּלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה. שְׁכִיר שָׁעוֹת בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם.

**יא משנה:** אֶחָד שְׂכַר הָאָדָם וְאֶחָד שְׂכַר הַבְּהֵמָה וְאֶחָד שְׂכַר הַכֵּלִים יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְיֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם לֹא תָלִין פְּעוּלַת שָׂכִיר עַד בּוֹקֶר. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁתְּבָעוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. הִמְחָהוּ אֵצֶל חֲנָוָנִי אוֹ אֵצֶל שׁוּלְחָנֵי אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. הַשָּׂכִיר נִשְׁבַּע בִּזְמַנּוֹ וְנוֹטֵל עָבַר זְמַנּוֹ אֵינוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁתְּבָעוֹ וְהֵרֵי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. גֵּר תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְאֵין בּוֹ מִפְּנֵי לֹא תָלִין פְּעוּלַת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בּוֹקֶר.

**הלכה:** אֶחָד שְׂכַר הָאָדָם כול׳. כְּתִיב לֹא תַעֲשׁוֹק עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ. אֵילּוּ יִשְׂרָאֵל. מִגֵּרְךָ. זֶה גֵּר צֶדֶק. בְּאַרְצְךָ. לְרַבּוֹת הַבְּהֵמָה וְהָעֲבָדִים. בִּשְׁעָרֶיךָ. לְרַבּוֹת הַמִּטַּלְטְלִין.

תַּנֵּי. יָכוֹל הִמְחָהוּ אֵצֶל חֲנָוָנִי אוֹ אֵצֶל שׁוּלְחָנֵי יְהֵא עוֹבֵר עָלָיו. אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו אֲבָל עוֹבְרִין הֵן עָלָיו. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁתְּבָעוֹ. לֹא תְבָעוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. הַשָּׂכִיר בִּזְמַנּוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. בְּשֶׁאָמַר לוֹ. נָתַתִּי. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ. אֶתֵּן לְמָחָר. אִם אָמַר לוֹ. נָתַתִּי. אֵינוֹ נֶאֱמָן. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אוֹמֵר. וַאֲפִילּוּ לְמָחָר אִם אָמַר לוֹ. נָתַתִּי. נֶאֱמָן.

גֵּר תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ כול׳. כְּתִיב לֹא תַעֲשׁוֹק אֶת רֵעֲךָ. פְּרָט לְגֵר תּוֹשָׁב.

**יב משנה:** הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יְמַשְׁכְּנֶנּוּ אֶלָּא בְּבֵית דִּין וְלֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ לִיטּוֹל מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּחוּץ תַּעֲמוֹד. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי כֵלִים נוֹטֵל אֶחָד וּמַחֲזִיר אֶחָד. מַחֲזִיר אֶת הַכַּר בַּלַּיְלָה וְאֶת הַמַּחֲרֵישָׁה בַּיּוֹם. וְאִם מֵת אֵינוֹ מַחֲזִיר לְיוֹרְשָׁיו. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף לְעַצְמוֹ אֵינָנּוּ מַחֲזִיר אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמִשְׁלֹשִׁים יוֹם וּלְהַלָּן מוֹכְרָן בְּבֵית דִּין.

**הלכה:** כְּתִיב בִּנְזָקִין שֶׁיְּהֵא גּוֹבֶה בָּעִידִית. שֶׁנֶּאֱמַר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וגו׳. וּכְתִיב בִּמְלְוָה שֶׁיְּהֵא גּוֹבֶה בְּבֵינוֹנִית. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ וגו׳. לָמְדוּ קַרְקָעוֹת מִן הַמַּשְׁכּוֹנוֹת. וְדִכְוָותָהּ יְלַמְּדוּ מַשְׁכּוֹנוֹת מִקַּרְקָעוֹת. פֵּירַשׁ רִבִּי סִימַאי. דְּבַר תּוֹרָה שֶׁיְּהֵא שָׁלִיחַ בֵּית דִּין נִכְנָס וְגוֹבֶה בְּבֵינוֹנִית. שֶׁאִם יִכָּנֵס הַמַּלְוֶה הֲרֵי הוּא מוֹצִיא הַיָּפָה. וְאִם יִכָּנֵס הַלּוֹוֶה מוֹצִיא הָרַע. אֶלָּא שָׁלוּחַ בֵּית דִּין נִכְנָס וְגוֹבֶה בְּבֵינוֹנִית. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּבַר תּוֹרָה שֶׁיְּהֵא הַלּוֹוֶה נִכְנָס. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ וגו׳. אָמַר רִבִּי לָא. תַּנֵּי תַמָּן. חָבוּל. בְּבֵית דִּין. שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר אִם חָבוֹל תַּחְבּוֹל. מִישְׁכְּנוֹ שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת עוֹבֵר עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם שֶׁיֵּשׁ לוֹ. אָמַר רִבִּי לָא. הוּא גָּרַם לְעַצְמוֹ [לַעֲבוֹר] עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם שֶׁיֵּשׁ לוֹ.

מִישְׁכְּנוֹ וְחָזַר וְנָתַן לוֹ. מִידַּת הַדִּין בְּיָדוֹ שֶׁיְּהֵא גּוֹבֶה מִנְּכָסִין מְשׁוּעֲבָדִין. וְאִם מַחֲזִיר לוֹ לְאֵי זֶה דָּבָר שֶׁמִּישְׁכְּנוֹ הוּא מְמַשְׁכְּנוֹ. פֵּירַשׁ רִבִּי. שֶׁמָּא תָבוֹא שְׁמִיטָּה וְיִשְׁמְטֵיט. אוֹ שֶׁמָּא יָמוּת הַלָּהּ וְנִמְצְאוּ הַמִּטַּלְטְלִין בְּיַד הַיּוֹרְשִׁין.

תַּנֵּי. חוֹבֵל כְּסוּת יוֹם בַּלַּיְלָה וּכְסוּת לַיְלָה בַּיּוֹם. מַחֲזִיר כְּסוּת יוֹם בַּיּוֹם וּכְסוּת לַיְלָה בַּלַּיְלָה. כֵּיצַד. וְסַדִּין שֶׁדַּרְכָּן לְכַסּוֹת בַּלַּיְלָה חוֹבְלָן בַּיּוֹם וּמַחֲזִירָן בַּלַּיְלָה. קוֹרְדוֹם וּמַחֲרֵישָׁה שֶׁדַּרְכָּן לַעֲשׂוֹת בָּהֶן מְלָאכָה בַּיּוֹם חוֹבְלָן בַּלַּיְלָה וּמַחֲזִירָן בַּיּוֹם. אָמַר רִבִּי לָא. זִימְנִין דְּתֵימַר הֶהֵן קָרָא לֹא תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ. לָא תִדְנַח עָלוֹי שִׁמְשָׁא. וְזִימְנִין דְּתֵימַר לֹה. לָא תִטְמַע עָלוֹי שִׁמְשָׁא. דִּכְתִיב הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת הָעֲבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ. עִם מַעֲלֵי שִׁמְשָׁא. עַד בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. עַד מִטְמָעֵי שִׁמְשָׁא.

**יג משנה:** אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא תַחֲבוֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה. הַחוֹבֵל אֶת הָרֵיחַיִם עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה וְחַיָּיב מִשּׁוּם שְׁנֵי כֵלִים שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יַחֲבוֹל רֵיחַיִם וָרָכֶב. וְלֹא רֵיחַיִם וָרֶכֶב בִּלְבַד אָמְרוּ אֶלָּא כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל.

**הלכה:** אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ כול׳. תַּנֵּי. אַלְמָנָה בֵּין עֲנִיָּה בֵּין עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תַחֲבֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה. אֶחָד עֲנִיָּה וְאֶחָד עֲשִׁירָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. עֲנִיָּה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ כָּל עִיקָּר. עֲשִׁירָה מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ וְאֵינוֹ מַחֲזִיר.

שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁבָּא אָצְלָהּ מַשִּׁיאָהּ שֵׁם רַע.

הַחוֹבֵל זוֹג שֶׁלַּסַּפָּרִין עוֹבֵר עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. חָבַל אֶחָד מֵהֶן אֵינוֹ עוֹבֵר [אֶלָּא] עַל אֶחָד מֵהֶן. הַמְמַשְׁכֵּן צֶמֶד פָּרוֹת עוֹבֵר עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. מִישְׁכֵּן אֶחָד מֵהֶם אֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא עַל אֶחָד מֵהֶן בִּלְבַד.

## פרק י

**א משנה:** הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם שֶׁנָּפְלוּ שְׁנֵיהֶן חוֹלְקִין בָּעֵצִים וּבָאֲבָנִים וּבֶעָפָר. רוֹאִין אֵילּוּ אֲבָנִים הָרְאוּיוֹת לְהִשְׁתַּבֵּר. הָיָה אֶחָד מֵהֶן מַכִּיר מִקְצָת אֲבָנָיו נוֹטְלָן וְעוֹלוֹת לוֹ מִן הַחֶשְׁבּוֹן.

**הלכה:** הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה שְׁלִשְׁנַיִם שֶׁנָּפְלוּ כול׳. תַּנֵּי. נִכְמַר כְּתַנּוּר הָעֶלְיוֹנוֹת רְאוּיוֹת לְיִשָּׁבֵר. נָפַל לְחוּץ הַתַּחְתּוֹנוֹת רְאוּיוֹת לְיִשָּׁבֵר.

הָיָה הָאֶחָד מַכִּיר מִקְצָת אֲבָנָיו נוֹטְלָן וְעוֹלוֹת לוֹ מִן הַחֶשְׁבּוֹן. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁשּׁוֹלֶטֶת הַיָּד מִצַּד אֶחָד. תַּמָּן תַּנִּינָן. מֵאָה טֶבֶל מֵאָה חוּלִין נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת. מֵאָה טֶבֶל וּמֵאָה מַעֲשֵׂר נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִם אוֹמֵר אַתְּ נוֹטֵל מֵאָה אֲנִי אוֹמֵר כֹּל חוּלִין עָלָיו בְּיָדוֹ וְנִמְצְאוּ אֵילּוּ בְּטֵיבְלָן. אֶלָּא נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת כְּדֵי לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִן הַטֶּבֶל.

אִילֵּין תְּקוֹעָיֵא. רִבִּי זְעִירָא. אָמַר אַרְעָיֵה. זְקִיק אַתְּ מַטְעִינֵנִי. רִבִּי לָא. אָמַר עִילָּאִי. בַּנַּאֵי אָמְרִין. תְּרַוַּיְהוֹן אִילֵּין יְסוֹדָיֵא. וְדָא מְסַיְּעָה לְמָאן דְּאָמַר בַּנַּאֵי. הָיְתָה חוֹרְבָתוֹ סְמוּכָה לְכוֹתֶל חָצֵר חֲבֵירוֹ לֹא יֹאמַר לוֹ. חֲרִינִי מְייַסֵּד עִמָּךְ כּוֹתֶל חֲצִירִי וְעוֹלֶה. אֶלָּא מְייַסֵּד עִמּוֹ מִלְמַטָּה וְעוֹלֶה. הָיְתָה עַל גַּבֵּי שִׁיחִין אוֹ עַל גַּבֵּי מְעָרוֹת אֵינוֹ נִזְקָק לוֹ כְּלוּם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר כְּגוֹן אִילֵּין דָּרַיָּא דְּבֵישָׁן דְּלָא יְכִיל אַרְעַיָּא בָּאנִי עַד דְּבָנֵי עִילָּיָא.

**ב משנה:** הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם נִפְחֲתָה הָעֲלִיָּה וְאֵין בַּעַל הַבַּיִת רוֹצֶה לְתַקֵּן הֲרֵי בַּעַל הָעֲלִיָּה יוֹרֵד וְדָר לְמַטָּה עַד שֶׁיְּתַקֵּן לוֹ אֶת הָעֲלִיָּה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הַתַּחְתּוֹן נוֹתֵן אֶת הַתִּקָּרָה וְהָעֶלְיוֹן אֶת הַמַּעֲזִיבָה.

**הלכה:** הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה שְׁלִשְׁנַיִם כול׳. תַּנֵּי. נִפְחֲתָה מְקוֹם הַתַּנּוּר יוֹרֵד לְמַטָּה. מְקוֹם הַכִּירָה יוֹרֵד לְמַטָּה. אֶלָּא דּוּ אָמַר לֵיהּ. עֲבִיד לָךְ סוּלָּם דְּלָא תִיהֲוֵי עֲלַיִל וּנְפִיק גַּו בֵּיתִי.

רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר תַּחְתּוֹן נוֹתֵן אֶת הַתִּקָּרָה וְעֶלְיוֹן נוֹתֵן אֶת הַמַּעֲזִיבָה. רִבִּי יוּסְטָא בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. הַתַּחְתּוֹן נוֹתֵן תִּקָּרָה וּלְוָחִים וְעֶלְיוֹן נוֹתֵן הַמַּעֲזִיבָה. בְּאֵי זוֹ מַעֲזִיבָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מַעֲזִיבָה עָבָה. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְהַדִּיחַ אֶת הַכּוֹסוֹת. בְּרַם אֵין הֲוָה בָּעֵי מְשַׁזְּפָא מָאנִין אוֹף רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדֵי בְּמַעֲזִיבָה עָבָה. הוֹרֵי רִבִּי חֲנִינָה לְאֵילֵּין צִיפּוֹרָאֵי שֶׁיְּהוּ שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין אֶת הַתִּקָּרָה וְאֶת הַלְּוָחִין. דְּאִינּוּן זְקוּקִין מֵיסַק חַמְרֵיהוֹן תַּמָּן וּמֵיסַק פֵּירֵיהוֹן תַּמָּן.

**ג משנה:** הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם שֶׁנָּפְלוּ אָמַר בַּעַל הָעֲלִיָּה לְבַעַל הַבַּיִת לִבְנוֹת וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לִבְנוֹת הֲרֵי בַּעַל הָעֲלִיָּה בוֹנֶה אֶת הַבַּיִת וְדָר בְּתוֹכוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ יְציאוֹתָיו. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף זֶה דָּר בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת לוֹ שָׂכָר אֶלָּא בַּעַל (הַבַּיִת) בוֹנֶה אֶת הַבַּיִת וְאֶת הָעֲלִיָּה וּמְקָרֶה אֶת הָעֲלִיָּה וְיוֹשֵׁב בַּבַּיִת עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ אֶת יְציאוֹתָיו.

**הלכה:** הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה כול׳. אֶלָּא בַּעַל הַבַּיִת מְבַקֵּשׁ לִבְנוֹת וּבַעַל הָעֲלִיָּה אֵינוֹ רוֹצֶה. מָהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ. גּוֹפְנָיו. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. הָיְתָה חוֹרְבָתוֹ סְמוּכָה לְחוֹרְבַת חֲבֵירוֹ. עָמַד הַלָּזֶה וּבָנָאָהּ בְּלֹא רְשׁוּתוֹ הֲרֵי זֶה מְחַשֵּׁב יְציאוֹתָיו כְּשַׁעַר שֶׁבָּנָה וְיִתֵּן לוֹ אֶת כָּל יְציאוֹתָיו. הָדָא אָמְרָה. שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ. גּוֹפְנָיו מִן הַצַּד. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ. גּוֹפְנָיו מִן הַצַּד. כָּךְ אֵין אוֹמֵר לוֹ. גּוֹפְנָיו מִלְמַעֲלָן.

**ד משנה:** וְכֵן בֵּית הַבַּד שֶׁהוּא בָנוּי בַּסֶּלַע וְגִינָּה אַחַת עַל גַּבָּיו וְנִפְחֲתָה הֲרֵי בַּעַל הַגִּינָּה יוֹרֵד וְזוֹרֵעַ לְמַטָּה. עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לְבֵית בַּדּוֹ כִּיפִּין. הַכּוֹתֶל וְהָאִילָן שֶׁנָּפְלוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְהִזִּיקוּ פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם. נָתְנוּ לוֹ זְמַן לִסְתּוֹר אֶת הַכּוֹתֶל וְלִקּוֹץ אֶת הָאִילָן וְנָפְלוּ בְּתוֹךְ הַזְּמַן פָּטוּר לְאַחַר הַזְּמַן חַיָּב.

**הלכה:** וְכֵן בֵּית הַבַּד כול׳ עַד הַכּוֹתֶל וְהָאִילָן כול׳. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. מַעֲשֶׂה בְדָלִית אַחַת שֶׁהָיְתָה מוּדְלָה עַל פֶּרְסִיקוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְנִפְשַׁח הַפֶּרְסָק. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רִבִּי חִייָה הַגָּדוֹל וְאָמַר לוֹ. צֵא וְהַעֲמֵד לוֹ פֶּרְסָק. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. וְכֵן בֵּית הַבַּד שֶׁהוּא בָנוּי בַּסֶּלַע וְגִינַּת אַחֵר עַל גַּבָּיו וְנִפְחֲתָה. שָׁמַעְנוּ שֶׁאֵין כּוֹפִין. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִייָה. כּוֹפִין. נֵימַר. וְלֹא פְלִיגִי. מָאן דָּמַר. כּוֹפִין. שֶׁהוּא שָׁם. וּמָאן דָּמַר. אֵין כּוֹפִין. בְּשֶׁאֵין עוֹמֵד שָׁם.

נָתְנוּ לוֹ זְמַן לָקוּץ. כַּמָּה הוּא זְמַן. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. ל יוֹם.

**ה משנה:** מִי שֶׁהָיָה כּוֹתְלוֹ סָמוּךְ לְגִינַּת חֲבֵירוֹ וְנָפַל וְאָמַר לוֹ פַּנֵּה אֲבָנֶיךָ וְאָמַר לוֹ הַגִּיעוּךָ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. מְשֻׁקְּבֵל עָלָיו אָמַר לוֹ הֵילָךְ אֶת יְצִיאוּתֶיךָ וַאֲנִי נוֹטֵל אֶת שֶׁלִּי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בַּתֶּבֶן וּבַקַּשׁ אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת שְׂכָרִי אָמַר לוֹ טוֹל מַה שֶּׁעָשִׂיתָה בִּשְׂכָרְךָ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. מְשֻׁקְּבֵל עָלָיו אָמַר לוֹ הֵילָךְ שְׂכָרְךָ וַאֲנִי נוֹטֵל אֶת שֶׁלִּי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. הַמּוֹצִיא זְבָלוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים הַמּוֹצִיא מוֹצִיא וְהַמְזַבֵּל מְזַבֵּל. אֵין שׁוֹרִין טִיט בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְאֵין לוֹבְנִין לְבֵינִים אֲבָל גּוֹבְלִין טִיט בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אֲבָל לֹא לְלֶבֵינִים. הַבּוֹנֶה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְהַמֵּבִיא אֲבָנִים הַמֵּבִיא מֵבִיא וְהַבּוֹנֶה בּוֹנֶה. וְאִם הִזִּיק מְשַׁלֵּם מַה שֶּׁהִזִּיק. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף מְתַקֵּן הוּא אֶת מְלַאכְתּוֹ לִפְנֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם.

**הלכה:** הַמּוֹצִיא זְבָלוֹ כו׳. תַּנְיָ. פּוֹרֵק אָדָם זְבָלוֹ בְּפֶתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְפַנּוֹתוֹ מִיָּד. אֲבַל לַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר. בָּא אֶחָד וְהוּזַק חַיָּיב. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בְּשָׁעַת הַזְּבָלִים פּוֹרֵק אָדָם זְבָלוֹ בְּפֶתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים כְּדֵי שֶׁיִּתְפָּרֵךְ בְּרַגְלֵי אָדָם וּבְהֵמָה ל׳ יוֹם. שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִנְחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ. פּוֹרֵק אָדָם עַפְרוֹ בְּפֶתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְשָׁרוֹתוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ עַל גַּבֵּי דִּימוֹס מִיָּד. לַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר. בָּא אַחֵר וְהוּזַק בּוֹ חַיָּיב. לֹא יְהֵא גוֹבֵל בְּצַד זֶה [ובוֹנֶה בְצַד זֶה] אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁבּוֹנֶהוּ. פּוֹרֵק אָדָם אֲבָנָיו בְּפֶתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְפַנּוֹתָן מִיָּד. לַשְׁהוֹתָן אָסוּר. בָּא אַחֵר וְהוּזַק בָּהֶן חַיָּיב. מָסָר הַחוֹצֵב לַגַּמָּל חַיָּיב. גַּמָּל לַסַּפָּת הַסַּפָּת חַיָּיב. סַפָּת לַסַּבָּל הַסַּבָּל חַיָּיב. הֶעֱלָה עַל גַּבֵּי בִימוֹס וְהָיָה מְפַקְפֵּק בָּהּ וְנָפְלָה הָאַרְדְּכַל חַיָּיב. מְסָרָהּ (הַסַּפָּת לַסַּבָּל) [הַחַצָּב לַסַּפָּת] וְהוּזַק בֵּין בִּסְיתוּת בֵּין בָּאֶבֶן הַסַּפָּת חַיָּיב. הַסַּפָּת לַסַּבָּל וְהוּזַק בִּסְיתוּת הַסַּפָּת חַיָּיב. בָּאֶבֶן הַסַּבָּל חַיָּיב. עָלְתָה וְיָשְׁבָה בְּדִימוֹס וְנָפְלָה פָּטוּר.

**ו משנה:** שְׁתֵּי גִּנּוֹת זוֹ עַל גַּב זוֹ וְהַיָּרָק בֵּינְתַיִים רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שֶׁל עֶלְיוֹן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל תַּחְתּוֹן. אָמַר רִבִּי מֵאִיר וּמַה אִם יְרָצָה הָעֶלְיוֹן לִיקַּח אֶת עֲפָרוֹ אֵין כָּאן יָרָק. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אִם יִרְצֶה הַתַּחְתּוֹן לְמַלְאוֹת גִּינָּתוֹ עָפָר אֵין כָּאן יָרָק. אָמַר רִבִּי מֵאִיר וְכִי מֵאַחַר שֶׁשְּׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לְמַחוֹת זֶה עַל זֶה רוֹאִין מְנַיִין יָרָק זֶה חָיָיה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל שֶׁהָעֶלְיוֹן יָכוֹל לְפָשׁוֹט אֶת יָדוֹ וְלִיטּוֹל חֲרֵי הוּא שֶׁלּוֹ וְהַשְּׁאָר שֶׁל תַּחְתּוֹן.

**הלכה:** שְׁתֵּי גִינּוֹת כו׳. מַה יַעֲשׂוּ. אֶפְרַיִם בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. יַחֲלוֹקוּ. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. עַד ׳ טְפָחִים. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יוּאֲנָס.

כּוֹתֶל שֶׁבֵּין שְׁתֵּי מְחִיצוֹת וְנִפְרָץ. רַב וּשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר. מֻחֶזֶה לָזֶה וּמֻחֶזֶה לָזֶה. וְחַד אָמַר. כּוּלּוֹ לָזֶה וְכוּלּוֹ לָזֶה. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. מָצָא מְצִיאָה. מָאן דָּמַר. מֻחֶזֶה לָזֶה וּמֻחֶזֶה לָזֶה. מֵחֲצִיוֹ וְהֵילְךְ לָזֶה וּמֵחֲצִיוֹ וְהֵילְךְ לָזֶה. וּמָאן דָּמַר. כּוּלּוֹ לָזֶה וְכוּלּוֹ לָזֶה. הַמּוֹצֵא זָכָה.